

LUCAS Ran ho Ma'da'yo bi 'Yo't'a ra Lucas

'Be'a í 'yo't' rá sɔcuɔ ra Lucas

¹ Dí paçã xɛn ngu yɛ ja'i bi 'yo't' yɛ sɔcuɔ ngue i man'a bin ja 'bɛ mím 'bɛcua ja ra ximhäi ra Cristo.

² Nu'ɛ bi 'yo't'ɛ, tengu thoho bi xängahɛ ɛ bi nuse 'bɛ mi 'yɔt' rá 'bɛfi ra Cristo, nɛ tengu thoho bi man'ɛ hɔnbɛ go hapɛ.

³ Nɛcã dra Lucasgã dí o't'na ra sɔcuɔ ngue im man'a bin ja, nɛ dí pɛn'na i, hague Teófilo, ma amigo i xɛn ho. Nɛ dá änzehɛ yɛ ja'i to'o bi nu 'be'a gã bin ja. Nɛ ɛmmɛ dá hongã 'be'a nt'o't'i gã mi'da yɛ sɔcuɔ, janangu'e'a da bɔmanho 'be'a dí o't'ä.

⁴ Nguetho dín nde gui paði xɛn ho ngue majuani a bi sän'na i.

Rám 'behni Oja bi ma dim 'bɛh ra Xuua

⁵ Nu'ɛ yɛ pa min ts'ut'abi ra Herodes bɛ ja ra xɛqui Judea, mi 'bɛpɛ n'da rá mbäjä yɛ judío, ra Zacarías a. Madim pɛhmbɛ n'dan nets'i yɛ mbäjä bi dɛm'ma ra mbäjä Abías. Nu'a ra Elisabet, rá xisu ra Zacarías, gue'a n'da rá m bom'beto ra Aarón a, ngue ra hmumbäjä maya'bɛ.

⁶ Nu'a ra Zacarías nɛ ra Elisabet, gätho yonjä'i, Oja bi numanho ɛ, nguetho xɛn ho yá mbɛi, nɛ mi øt'e gätho yún t'ɛdi Oja.

⁷ Nu ra Elisabet nɛ ra Zacarías, xɛn dɛç'yɛi ɛ nɛ xínga n'dandí mi 'bɛh rá t'ɛhni a ra Elisabet.

8-9 Nε nu'bu xøn zøn ra pa dim pεpυ ja ra dānija υ n'dan nets'i yυ mbāja bi dα'ma ra Abías, janangue'a madim pεpυ ra Zacarías. Nε zai mi thahna n'da ra mbāja, ngue da yεrpυ man'da mbo ra dānija da 'yuh yυ xiza yυmanho. Nε gue'a ra Zacarías bi mba nthahni ngue da yεrpυ mbo.

10 Nε xυn ngu yυ ja'i mi 'bāpυ thi mi yaħħ Oja 'bu ra ora bi 'yuh ra xiza ra Zacarías.

11 Nε 'bex bi zø a n'da rām 'behni Oja bu mi 'bāh ra Zacarías. Nε mi 'bāpυ rá hyo rán 'yei ra mεxa guεpυ mí uh yυ xiza.

12 Nu'bu mi nu a buya, εmμε bin su nε hingui pađi 'be'a da beñi.

13 Nε nu'a rām 'behni Oja bi 'yεmbi:

—O guín su Zacarías, nguetho bi 'yø Oja 'be'a guí äpi, nangue ni xisu ra Elisabet din hať'uhni nε ðim 'bu a n'da rá ts'unt'υ, nε gui xip rá thuhu dí Xuua.

14 Nε gan johya nε εmμε da hyu ni mbui, nε xυn ngu yυ ja'i din johya 'bu bim 'bui.

15 Nguetho Oja di un ra 'befi nuixte a. Nε nu'a, hin da zi ra vino xinga gue'a ra seì, nε din 'youi rá Hogandāhi Oja gue'bu go bim 'bui.

16 Nε nu'a rá 'befi da 'yøt'e, gue'a dí japi xυn ngu yυ ja'i israel di pāh yún 'yomfēni nε da 'yεc'yei Oja ra Hmu.

17 Nε nu'a ni t'uhni bam 'bet'o a 'bu bá ģh ra Hmu mahęts'i, nε din ja rá ts'edi tenguthoho ra pøngahya Elías, nε di japi din hocpahυ yá t'uhni υ yυ ja'i. Nε nu'υ nzai hingui øde 'be'a pa nsifi, di japi da 'yøde. Nε nangue rām hman ra Xuua di pāh yún 'yomfēni yυ ja'i n'dahma da zā da zimanho ra Hmu 'bu bá ģħ, bi t'ęmp'a ra Zacarías 'bu min yaui rām 'behni Oja.

18 Nu ra Zacarías baya:

—Hague dán zä ga paçä a guí xiqui nguetho xtán daç'yëigä ne'a ma xisu, bi 'yëna.

19 Nu räm 'behni Oja bi 'yëmp'a baya:

—Nugä dí Gabriel ne dí 'bäcä bə ja rá hmi Oja, ne Oja bá pengä gue ga xi a ran ho din ja ahə.

20 Pe nuya, gan gore ya, nguetho hin guí çc'yëi a dí xi i. Nuya hin da zä gan ya astague'bə go bin ja a dá xi a i, nguetho gätho din ja a dá xi a i, bi 'yën'a räm 'behni Oja.

21 Nu yə ja'i mi 'bäpə thi, mi tø'ma ra Zacarías, ne him mi pa'ə hanja him 'bexque pøni.

22 Ne nu'bə mi bøm bə ra Zacarías hingui sä din ya, hønt'a bi uənda rá 'yε. Nu yə ja'i bi bəh pəya ngue bi nu n'da ran t'uti bə mbo.

23 Ne nu'bə mi guah yə pa dim pəpə ra Zacarías bi mba rá ngu baya.

24 Ne bin ha't'əhni ra Elisabet, ne nubaya hin hapə í mba an çat'a zəna, bim 'bətho bə rá ngu. Ne bi 'yëna:

25 “Xən ngu rá mate bi 'yørcä Oja, nuya him man da zangä yə ja'i nguetho dim 'bə'a n'da ma t'əhni ya,” bi 'yënsε.

Räm 'behni Oja mahçts'i bi ma dim 'bəh ra Jesús

26 Nu'bə mi tho i çat'a zəna, nu'a Oja bi mbəhn mahøn'a a räm 'behni ngue í Gabriel. Bi mbəhn pə ra hnini Nazaret bə ra xεqui Galilea.

27 Nu'a, bi zøm bə mi 'bə a ra María. Nu ra María xinga n'dandı bin yaui n'da ran 'yohə, pε ya mi ən'na ra José, n'da räm bom 'beto ra ts'ət'abi David a.

28 Nu räm 'behni Oja bi zengua, bi 'yëmbi:

—Nu'i María ya bi 'yøt'a n'da rá mate Ojå ne guín 'youi a. Pε man'da bi jåp'a Ojå xinda gue'ε gätho mi'da yε xisu, bi 'yεmbi.

²⁹ Nu'a ra María 'bε mi nu rám 'behni Ojå, bin su ne bin 'yomfεni 'be'a ním bøn'a bi sifi.

³⁰ Nu rám 'behni Ojå bi 'yεmp'a baya:

—O guín su María nguetho guín 'youi rá mate Ojå,

³¹ ne dim 'bε'a n'da ni Ts'unt'ε ne gui xip rá thuhu ra Jesús.

³² Ne nu'a, din ja rá ts'edi ne da fadi ngue rá Ts'unt'ε Ojå tåte thoho rá ts'edi. Ne nu'a Ojå di japi din ts'ut'abi tengu rám bombøta ngue ra David.

³³ Ne di manda yε jå'i israel gätho yε pa ne hin jam'bε da guah rá ts'edi a, bi 'yεn'a rám 'behni Ojå.

³⁴ Nu ra María bi 'yεn'a:

—Hague dán zä din jabε ne hin jam'bε dán yå'be n'da ran 'yohε, bi 'yεna.

³⁵ Pε nu rám 'behni Ojå bi 'yεmp'a:

—Nu rá ts'edi rá Hogandåhi Ojå di ja i gui tın ni t'uhni, ne nu'a dim 'bεi, rá Ts'unt'ε Ojå a.

³⁶ Ne'a ni meni ra Elisabet xun dāc'yεi a, pε dim 'bε a n'da rá ts'unt'ε. N'dato zāna ya i hā'a rá t'uhni ne mi εn yε jå'i ngue hin jam'bε da dın rá t'uhni.

³⁷ Nu Ojå gätho sä da 'yøt'a, hin'yε 'be'a gue hingui sä da 'yøt'e, bi 'yεn'a rám 'behni Ojå.

³⁸ Nu'a ra María bi 'yεn'a:

—Nugä rá 'yεhεgä Ojå, nu'bε gue'a in nde Ojå, da 'yørque gätho guím ma, bi 'yεna.

'Bex bi mbeng mahεts'i rám 'behni Ojå baya.

Ra María bi mba bí zengua ra Elisabet

39-40 Nu'a ra María bɥaya, 'bex bi mba bí zɛngua yú meni mí 'bɥpɥ ja yɥ nyuni bɥ ra xɛqui Judea, gue'a ra Zacarías nɛ rá xisu ra Elisabet.

41 Nɛ nu'bɥ mí mba ma zɛngua ra Elisabet, 'bexque bi 'yɔn'a rá t'ɔhni mí o rá mbɥi. 'Bex bin 'youi rá Hogandɔhi Ojɔ ra Elisabet bɥaya,

42 nɛ bi 'yɛna:

—Ojɔ man'da bi jɔp'i i María, xinda gue'ɥ mi'da yɥ xisu. Nɛ nu'a ni ts'ɔnt'ɥ dim 'bɥi, majɔpi a.

43 Pɛ xɥn ngu ra mate gá 'yɔrque ngue gá zɛnguagui, nguetho gue'e rá mbe a ma Hmu.

44 Nɛ dí pɔdi gue'e rá mbe a ma Hmu nguetho nu'bɥ má ɔcä nin zɛngua, 'bex bin johya a ra t'ɔhni o ma mbɥi nɛ bi 'yɔni.

45 Bi jɔp'a Ojɔ nguetho gá 'yɛc'yɛi a bi xi i, nɛ majɔni da 'yɔt' Ojɔ a bi xi i, bi 'yɛn'a ra Elisabet, bi 'yɛmp'a ra María.

46 Nu ra María bɥaya bi 'yɛspa Ojɔ nɛ bi 'yɛna: ɛmmɛ dí ɛspa Ojɔ ma Hmu,

47 nɛ din johya ma mbɥi nangue Ojɔ mam pɔrpate.

48 Nguetho Ojɔ bi bɛngä ngue dra hyoya 'yɛhɛgä, nɛ gätho yɥ jɔ'i da 'yɛngui dá tɪngä rá mate Ojɔ.

49 Xɥn ngu ran ho bi 'yɔrca Ojɔ madɔ rá ts'edi, nɛ xɥn hotho a.

50 Nɛ da nu rá yembɥi to'o gätho da numansu a.

51 Nu Ojɔ nuixte tho yún t'ɔt'e, bi 'berpa yú ts'edi ɥ din yɛzɛhɛ ngue im bɛni jase yú ts'edi.

52 Nɛ bi 'berba yú ts'edi yɥ ts'ɔt'abi, nɛ go bi un yú ts'edi yɥ jɔ'i thoho.

53 Nɛ bi japi da bɔ ɥ to'o i honi da bɔdi, pɛ nu'ɥ to'o him bi hyoni da bɔdi bi japi di 'bɛ'ɥ.

54 Nɛ nu Ojɔ bi mbäxcaɥ ya ngue dyɥ jɔ'i israelgäɥ,

ngue bi 'yɛnjɯ yá t'ɯhnigahɯ a,
nɛ him bi pumbɛni a ran ho bi ma da 'yɔrcahɯ.

55 Pɛ bi 'yɔt'e tenguthoho bi si a ra Abraham ta
t'ɔrcahɯ,

yám bom'bɛtojɯ, gátho yɯ pa mazaj, bi 'yɛn'a ra
María 'bɯ mi 'yɛspa Ojɔ.

56 Nɛ nu'a ra María hyuzna bi gopɯ rá ngu ra
Elisabet, m'bejua bi mbeng bɯ rá nguse.

Bim 'bɯh ra Xuua Nxixyɔ

57 Nɛ bi zɔn ra pa dim 'bɯ a rá ts'ɯnt'ɯ ra Elisabet.

58 Nɛ gátho yá mɛni nɛ yá mɛnguhɯ bin johya 'bɛ'a
bi 'yɔrpa Ojɔ a ra Elisabet, nɛ bi zɔm bɯ rá ngu bi
zɛngua a.

59 Nu'bɯ mi gua'an hyáto pa xím 'bɯ a ra t'ɯhni,
bi mba nts'its'i da thɛcua rá xifani. Nɛ gátho ɯ
mi 'bɯpɯ, bi ma da hyɔmba rá thuhu rá ta ngue dí
Zacaría.

60 Pɛ nu rá mbe bi ma ngue hin da zä, pɛgue jatho
da hyux rá thuhu ngue dí Xuua.

61 Nɛ gátho mi 'bɯpɯ bi 'yɛna:

—Pɛ njo'o n'da ni mɛnihɯ í Xuua, bi 'yɛmbi.

62 Nɛ nu'ɯ, bi uɔn yá 'yɛ, bi 'yän'na rá ta: “Bɛ'a rá
thuhu a ni t'ɯhni,” bi 'yɛmbi.

63 Nu rá ta bɯya bi 'yäh ra sɔcuɔ nɛ bi 'yo't'a n'da
ram hma ngue bi 'yɛna: “Dí Xuua a ma t'ɯhni.”

64 'Bɛx bi zä bin yɔ mahɔn'a ra Zacaría bɯya, nɛ
bi 'yɛspa Ojɔ a.

65 Nɛ bi hyonya thoho gátho mi 'bɯpɯ. Nɛ gátho
yɯ jaj'i mi 'bɯpɯ ja yɯ nyuni a ra xɛqui Judea bi 'yɔ a
bin ja.

66 Nɛ gátho bin 'yomfɛnise 'bɛ'a da 'yɔt'a ra t'ɯhni,
nguetho Ojɔ bi jaj'i.

Bi 'yεspa Oja ra Zacarías 'bη mim 'bηh rá t'ηhni

67 Nε bin 'youi rá Hogandāhi Oja ra Zacarías, nε bim pøngahya a, bi 'yεna:

68 ξmmε dí εspa Oja ra Hmu nguetho bi bεnjη dyη ja'i israelgāhη, dyη judíoηη, ngue da yañjη.

69 Nε nanguehna ma t'ηhni bim 'bηi, janangue'a dí pađi him ma ya'a ba pεnga mam pørpatehη i ja rá ts'εdi,

rám bom'beto ra ts'ut'abi David a.

70 Gue'a bi bεnba Oja η yá pøngahya maya'bη thoηo,

71 ngue bi ma da yañjη nangue man sūihη, nε nangue gātho η i numan'ηjη.

72 Pε nu Oja bi huεc'η mam bombøtahη, nε him bi pumbεni ran ho mi εna da 'yørcahη.

73 Nε majuāni da 'yøt' Oja a bi xih mam bombøtahη ra Abraham,

74 ngue bi xifi da yañjη nangue η man sūihη, nε hin ga su ga thādehη a Oja bηya.

75 Janangue da gohi xηn ho ma mbūihη bη dá nu a Oja, nε ga øthη ra hogam'bηi bη ja rá hmi.

76 Nε nuna ma t'ηhni, da 'yεmb yη ja'i rá pøngahya Oja mahεts'i,

nε da xih yη ja'i di päh yún 'yomfεni, da dø'ma ra Hmu.

77 Nε da xi η da mba ma punbi yá ts'oqui, nε da mba nhyāni.

78 Gātho da 'yøt' Oja nguetho di huεgahη nε ba pεngahη ra Hmu ngue guesε rán nequi ma mbūihη.

79 Nε gue'a di yorpa yá mbūi η i 'bηpη ja ra 'bεxui nε i 'yo bη ja rá 'yu ran dāte, nε da zixpη ja ran nequi, bi 'yεn'a ra Zacarías 'bη mim pøngahya.

80 Nε nu rá t'uhni, ngue ra Xuua, bin te mán zaqui nε bin te rá mbui nangue Oja. Nε nu'bη min te, bim 'bηpη ja ra dapo asta gue'bη go bi zøn ra pa bi d'amp' rá 'bεfi bi xi Oja, guerpη 'bηh yá mi'israelhη.

2

Bim 'bη'a ra Jesús

1 Nu'bη mím 'bηh ra Jesús, gue'η yη pa bin ja ra dapede bi 'yøt'a ra hmuts'ut'abi ngue ra Augusto César.

2 Nε gue'η yη pa bin ts'ut'abi ra Cirenio bη ja ra xεqui Siria, nε gue'η yη pa ja bi d'ηmi bi 'yøt' ra pede η.

3 Gätho yη ja'i bi mba bη ja rá hnini zεhε yám bombøta ngue da thuspa bη yá thuhu.

4 Janangue nu ra José bi nεxpη ja ra hnini Nazaret ngue ra xεqui Galilea, nε bi mba bη ja ra hnini Belén ngue ra xεqui Judea, nguetho guerpη rá hnini a rámbombøta a ra José, ngue ra David.

5 Nε bi mba da thuspa bη rá thuhu. Bi mbε a ra María rá xisu. Pε nu'a ra María ya min hat'uhni a.

6 Nε nu'bη mi zøm bη ja ra hnini Belén, bi zøn ra pa dim 'bηh rá t'uhni bηya.

7 Nε bim 'bη a rá mbηdi ts'unt'η a ra María ngue ra Jesús. Nε bi mbant yη bazu, nε bi cārpu ja rán ts'adεthā yη fani bη ja ra ngumfani, nguetho hin'yη bη din säya bη ja n'da ra ngu.

Yám 'bεhni Oja bi xih yη mbändε'yo ngue bim 'bηh ra Jesús

8 Nu'a ra xui a bηya, mi 'bηpη hāntho ra hnini Belén 'da yη mbändε'yo, madí jamansu yá dε'yo η.

9 'Bex bi nu n'da rám 'behni Ojã ₘ, ne bi yorpu rán nequi Ojã ₘ 'bui, ne emme bin su'ₘ.

10 Pe nu'a rám 'behni Ojã bi 'yemp'ₘ:

—O guín suhₘ, nguetho bá ꞥcä ga xi ahₘ n'da ram hma gue di ja ahₘ gan johyahₘ gyá ja'ihₘ ua ja ra ximhäi.

11 Nu ₘ ra hnini Belén, ngue rá hnini ra David, ja bim 'bₘ'a nim pørpatehₘ, gue'a ra Cristo ra Hmu bi ma ba pen'nahₘ Ojã.

12 Ne nu'bₘ gá tĩmhₘ n'da ra 'uere xí jãrpu ja rá yänza yₘ fani m'bant'i yₘm 'bahni, gue'a gdí pãhmbₘ a bₘya, bi 'yẽn'a rám 'behni Ojã 'bₘ mi 'yemp'ₘ yₘ mbände'yo.

13 'Bex bi nequi n'dan nets'i yám 'behni Ojã, bi 'yẽspa Ojã ngue bin tuhu, ne bi 'yẽn'ₘ:

14 Nuijte rá ts'edi Ojã mahẽts'i.

Ojã da hyurpa yá mbui gãtho ₘ i 'bucua ja ra häi, hõnt'a go to'o da hyãn'a rá mate, bi 'yẽm 'bₘ min tuhu.

15 Ne bi mbeng mahẽts'i yám 'behni Ojã bₘya. Ne nu'ₘ yₘ mbände'yo bin 'yemp'ₘ bₘya:

—Ga mbähä ₘ ja ra hnini Belén, ga nuhₘ a bin ja ngue bi jajₘ ra Hmu ga pãhmbₘ.

16 Bi mba n'dihi ₘ bₘya, ne bi dĩm ₘ a ra María ne ra José ne ra 'uere. Ne nu'a ra uere mi o ₘ ja rá yänza ra fani.

17 Ne nu'bₘ mi nu'ₘ yₘ mbände'yo bₘya, bi mam ₘ a xí xih rám 'behni Ojã nangue ra t'ãhni bim 'bui.

18 Ne gãtho ₘ bi 'yø'a bi man'ₘ yₘ mbände'yo, bi hyonya thoho ₘ.

19 Pe nu'a ra María, bi bẽm ₘ mbo rá mbui 'be'a gãtho bin ja.

20 Ne nu y_u mbändε'yo bi mbeng b_uya, ne bi 'yεspa Oja, ngue gätho bin ja'ε 'be'a gätho bi sifi, ne xí nu.

Bi mba ma däpi Oja a ra 'uere Jesús b_u ja ra dānijā

21 Nu'b_u mi gua'an hyāto pa xím 'b_ui, bi thecua rá xifani ra 'uere, ne bi thuspa rá thuhu dí Jesús, ne ngue'a xí xih rām 'behni Oja a ra María 'b_u hin ní hyā rá t'uhni.

22 Ne nu'b_u mí gua'a ra pa nts'änni da dø'ma ra María, tengu bi man yún t'εdi ra Moisés, ya i sä da mba b_u ja ra dānijā b_u Jerusalén. Ne bi zixa rá t'uhni ε ngue di dāp Oja.

23 In ja b_u bi 'yøt'e nguetho ne'a i mam b_u ja rán t'εdi ra Moisés, ngue: “Gätho y_u mb_udi ts'unt'ε da mba ma däpi Oja,” i εm b_u ja y_un t'εdi.

24 Ne bi hyāxa n'da ra 'bøts'e b_u ja ra dānijā tengu bi mam b_u ja rán t'εdi ra Moisés ngue i εna: “Yoho y_u t'az_u uague yoho y_u ts'āha ngue da hyo b_u ja nijā to'o im 'b_uh yú t'uhni.”

Nu ra Simeón i thex ra 'uere Jesús

25 Ne mi 'b_up_u Jerusalén n'da ran 'yoh_u i Simeón, ra hocjā'i a, mi numansu Oja ne mi tø'ma ra pa ngue da mba nhyāni ε y_u jā'i israel, ne min 'youi rá Hogandāhi Oja a.

26 Nu rá Hogandāhi Oja bi b_unba ra Simeón gue hin da du asta gue'b_u go da nu'a rá Thahni Oja ba p_uehni ngue ra Cristo a.

27 Ne nu'a rá Hogandāhi Oja bi b_unbi da zøm b_u a ra Simeón b_u ja ra dānijā 'b_u mi zøm b_u rá ta ne rá mbe di dä'a ra Jesús.

28 Nu ra Simeón bi dexa ra 'uere ne bi 'yεspa Oja b_uya, bi 'yεna:

29 Ma Hmu i, pε hin te dím bεngä 'b# ga tugä ya, nguetho dá nugä na gá xiqui ngue ga nugä, ni 'yεhεgä.

30 Nuya dá nusegä mam pørpatehe,

31 ngue gá sänni ngue da yänba yú te # to'o da bäh na.

32 Nuna di japi da nu ran nequi # hing y# judío, ne gue'a dí t'εscahe dy# ja'i israelgähe, dy# judíohe, bi 'yεn'a ra Simeón 'b# mi dεxa ra 'uere Jesús.

Bim pøngahyq ra Simeón 'b# mi nu ra Jesús

33 Nu ra José ne rá mbe ra Jesús bi hyonya thoho 'be'a bi man ra Simeón nangue'a ra 'uere.

34-35 Nu ra Simeón b#ya, bi 'yäp Oja da 'yεnspra rán japi ra José ne ra María, ne bi 'yεna:

—Nuna ra t'uhni 'b# din dan'yoh# nts'änni x#n ngu # yú mi'israel# dim 'bedi 'b# hin da numanho. Pε nu' # to'o da numanho da yän'a. Guehna dí fädi 'be'a im bεm b# mbo yú mb#i n'da ngu n'da y# ja'i. Ne nu'i María, gui nu ra dumb#i x#n # tho ngue 'be'a da t'ørpa na ni ts'ant'#, bi 'yεn'a ra Simeón.

Ne'a ra Ana bim pøngahyq 'b# mi nu ra Jesús

36 Ne'a n'da ra daç'yεi xisu ngue í Ana mi 'b#p# ja ra danija, ne'a xin rá pøngahyq Oja a. Nu'a, rá t'ixu ra Fanuel a, rám bom'beto ra Aser ngue n'da rá ts'ant'# ra Israel. Nu ra Ana, nu'a nyoto jεya bim 'b#hmi rá ndø ne 'bex bi du.

37 Ne bim 'b#εε goho 'däte ma goho njεya, ya x#n daç'yεi a. Ne nu ra Ana, mi z#m b# ja ra danija a. Min yaui Oja ra pa ne ra xui, ne ja y# pa him mi sihme 'b# i th#nde Oja.

38 Nu'b# min ya#h# ra Simeón ra María ne ra José, bi zøm b# ra Ana, ne 'bex bi xi Oja jamadi 'b#

mi nu'a ra 'uere, nguetho bi baḍi gue yá yante ɯ. Janangue'a bi 'yɛmp'ɯ to'o mi tɔmp' yá yante ngue ya bi zøh ya.

Bi mbenc'a ra José bɯ ra hnini Nazaret nɛ rá xisu

³⁹ Nu'bɯ mi 'yøt'ɯ gätho mi man rán t'ɛdi Oja ngue da 'yøt'e, nu ra José nɛ ra María bi mbeng bɯ ja ra hnini Nazaret bɯ ja ra xɛqui Galilea.

⁴⁰ Nɛ nu'a ra t'ɯhni bin te mán zaqui a, nɛ mi ja rán 'yomfɛni xɯn ho. Nɛ ɛmmɛ bi jaḗ Oja a.

Dɛ'mayon jɛya pɛ'ts'a ra Jesús 'bɯ mi mba bɯ ja ra daɲija

⁴¹ Nu ra José nɛ ra María zaɲi n'dandɪ n'da jɛya i pa bɯ ja ra hnini Jerusalén da nu ra daɲpeti ngue ran daɲaxjua.

⁴² Nɛ nu'bɯ mi mbe'ts'a 'dɛ'mayon jɛya ra Jesús, bi mbähä bɯ ja ra hnini Jerusalén ngue da nu ra daɲpeti bɯ.

⁴³ Nu'bɯ mi gua'a ram peti, bi mbeng bɯ yá ngu yɯ ja'i. Nɛ nu'bɯ mi mba bɯ 'yu ra José nɛ ra María, him mi pa'ɯ ngue bá copɯ a ra Jesús.

⁴⁴ Pɛ mim beɲi min 'yohɯ yá amigo. Nɛ n'dapa bin 'yo bɯ ja ra 'yu. Nɛ nu'bɯ mín de bin säya bɯya, nɛ njo'o bɯ ra Jesús. Nɛ nu rá mbe nɛ rá ta bi 'yän'dɯ yá amigo: “Ha gbán 'yohɯ a ra Jesús,” nɛ'ɯ yá meni bi 'yänni.

⁴⁵ Pɛ him bi ðini, janangue'a bi mbeng bɯ Jerusalén, bi hyom bɯ.

⁴⁶ Nɛ ná hyupa bɯya ja bi ðim bɯ ja ra daɲija. Mi 'bɯhmbɯ bɯ yɯ xänbate nija. Nɛ nu'a ra Jesús mi øde 'be'a mi man'ɯ nɛ bi 'yän yɯn t'änni 'be'a bi 'yøde.

⁴⁷ Nu yɯ xänbate nija bɯya bi hyonya thoho nangue gätho 'be'a mi pa'a ra Jesús.

48 Nε nu'a rá mbe nε ra José, bi hyonya thoho 'b_u mi nu i ya_hu y_u xänbate. Nu'a rá mbe bi 'yεmbi:

—Ts'unt 'u, hanja in jab_u gá 'yørca'be, nguetho nu'a ni ta nεcä εmmε dá hon'a'be nε mi tu ma mbui'be.

49 Nu ra Jesús bi dądi:

—Pε nde'b_u hin xquí hyongüi, nguetho guí pąhmi ngue jatho ga øt'ä rá 'bεfi ma Ta.

50 Pε nu'u, him bi bądi 'bε'a nam bøn'a bi man'a.

51 Pε nu'a ra Jesús 'bex bi mbähä b_u ja rá ngu b_u ra hnini Nazaret, nε nząi mi øt'a i pa nsifi. Pε nu'a rá mbe mim bęntho b_u ja rá mbui 'bε'a gątho bin ja.

52 Nu ra Jesús, in te rá ja'i nε in te rán 'yomfęni. Nε gątho y_u ja'i mi numanho a nε'a Oja mi numanho a.

3

Xuua Nxixyą bi d_u'mi bi man rám hma Oja b_u ma'ueni

1-2 Nu'b_u ná 'dε'ma cut'a njeya in ts'ut'abi ra hmuts'ut'abi Tiberio, nε bin yaui Oja ra Xuua b_u ja ra dąpo mi 'bui, bi xifi di dąmp'a rá 'bεfi. Nε gue'a ra Xuua rá ts'unt'u ra Zacarías a. Nε guet'a ra jeya bin ts'ut'abi ra Poncio Pilato b_u ja ra xεqui Galilea, nε n'dat'a ra jeya bin ts'ut'abi a ra Felipe b_u ja ra xεqui Iturea nε ra xεqui Traconite. Nu'a ra Felipe ngue rán 'yoh_u ra Poncio Pilato. Nε guet'a ra jeya a bin ts'ut'abi ra Lisanas b_u ja ra xεqui Abilinia. Nε 'dat'a ra jeya mi ngırpa mbąja ra Anás nε ra Caifás b_u Jerusalén.

3 Nε nub_uya, bi dąmp' rá 'bεfi ra Xuua Nxixyą, bin 'yo b_u n'danguadi ra dąthe Jordán nε bi xih y_u ja'i di pąh yün 'yomfęni nangue y_u ts'oqui,

n'dahma da mba ma punbi. Ne bi xifi din xixya
baya.

⁴ Ne guehna ra Xuua bi man'a ra Isaías 'bɛ mi
'yɛna:

N'da ra ja'i din ya bɛ ja ra dɔpo ne da 'yɛna:

“Dami päh nin 'yomfɛnihɛ, ga simhbɛ ra Hmu mi
ts'ɛtho da zɔcua.

Dami hoc ni mbɛihɛ, ga tɔmhɛ xɛn ho.

⁵ Tengu yɛ mbothäi ne yɛ t'ɔhɔ din juani

tengu n'da ra 'yu i pa ma hoqui, hingui ndaxni, i
uɛntho, din ja bɛ ni mbɛihɛ.

⁶ Ne gätho yɛ ja'i da nu'a ram pɔrpate ba pɛnd Oja,”
da 'yɛna, bi 'yɛn'a ra Isaías.

⁷ Ne bi zɔm bɛ yɛ ja'i bɛ 'bɛh ra Xuua ngue in nde
din xixya ɛ. Ne nu ra Xuua bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'ahɛ tengu thoho 'bɛ gyá pozɛhɛ, ne guí
ɛnsehɛ hin guin nuhɛ rá muui ni ts'oquihɛ 'bɛ gan
xixyɛhɛ, ne hin gui hoc ni mbɛihɛ.

⁸ Pɛ nte di muui 'bɛ guí ɛmhɛ gán yɛmhɛ ngue
ya nim bombɔtahɛ ra Abraham. Pɛ nɛhya yɛ do
i 'bongua mi sä xtá 'yɛna yá t'ɛhni ra Abraham
gue'bɛ gue'a xtán nde Oja a.

⁹ Ne nu'a to'o gätho him bi päh yán 'yomfɛni
nangue yá ts'oqui, tengu'bɛ yɛ za ngue hingui ho
yán dät'o. Ne nu rán ts'onza Oja ya mahoqui xɛn
ho ngue da 'yɛx'ɛ yɛ za hingui ho yán dät'o, ne da
thɔspɛ ja ra sibi din zɔ, bi 'yɛn a ra Xuua.

¹⁰ Nu yɛ ja'i baya, bi 'yɛn'ɛ:

—'Bɛ'a sä ga ɔt'ähe 'bɛ, bi 'yɛmp'a ra Xuua.

¹¹ Nu ra Xuua bi dɛti:

—Nu'a to'o i ja yoho yá pahni, di un'na n'da to'o
hin'yɛ rá pahni. Ne nu'a to'o i ja 'bɛ'a da zi, di unni
ts'a a to'o hin'yɛ da zi, bi 'yɛna.

12 Nε'ε' da yε hyaçahäi xí zøm bε ngue in nde da mba ma xixyabi, bi 'yän'dε:

—Xänbate i, 'be'a sä ga øt'ähe.

13 Nu ra Xuua bi dæti:

—'Yo guí huspahε man'da ra renta, pε hønt'a i man rán t'ædi ra häi gui hyajε.

14 Nε'ε' da yε dofεi bi 'yänni:

—Nεcähe, 'be'a sä ga øt'ähe, bi 'yεn'ε.

Nu ra Xuua bi dæti:

—O guí haçuahε ra mbeti yε jå'i nangue ni ts'edizεhε. Nε o gadí yafε n'da ra jå'i 'bε guí pãhmbε him majuani a guí mamhbε. Nε hin guim bεmhε ngue man'da εmme xεn ngu gui tãhmbε, pε hønt'a nin zäbi gui tãhmbε, bi 'yεn'a ra Xuua.

15 Nε xεn ngu ε ngue mi tøm'a ra Cristo mim bεnse ε ngue εmbi ra Cristo a ra Xuua.

16 Pε nu'a ra Xuua bi 'yεmp'ε:

—Nugä dí xixyã ahε ngue ra dehe thofo, pε ba ε'a n'da ja rá ts'edi xinda guecä, hin dí sæcä tengu a. Nu'a di hoc'ahε nangue rá Hogandãhi Ojã tengu'bε xtí hoc'ahε ra sibi.

17 Nε da huahn'dε yε jå'i tengu 'bε i pa nt'ei yε trigo. Nu rá xi di 'uec ran dãhi, nε nu yε trigo da mba m'be't'si, pε nu yá xi da t'upε ja ra sibi njãm'bε i huεt'i, in jabε da 'yøt' 'bε bi huahn yε jå'i a ra Cristo, bi 'yεn a ra Xuua.

18 Nε xεn ngu mi'da yεm hma bi xi ε yε jå'i nangue ran ho ma'da'yo.

19 Pε nu ra Xuua bi dãmhyã ra ts'æt'abi Herodes nguetho nu ra Herodes bi zin'a rá 'bεpozεhε, ngue rá xisu ra Felipe, í Herodías a ra xisu. Nε hinga hønt'a pε xεn ngu mi'da yεn ts'o bi 'yøt'a, janangue bi dãmhyã.

20 Pε nu ra Herodes man'da xɥn ngu rá ts'oqui bi 'yɔt'e nguetho bi got'a fädi a ra Xuua.

Ra Jesús bin xixyq

21 Nu'bɥ mi xixyq̄ba yɥjã'i a ra Xuua, nε'a ra Jesús bi mba bɥ, bin xixyq̄.

22 Nε nu ra Jesús 'bɥ mi yãui Ojã, 'bex bá xoh mahçts'i nε bá çã a rá Hogandãhi Ojã tengu n'da ra t'azɥ, nε bi zoxpɥ ja rá jã'i ra Jesús. Nε bi t'ø'a n'da ra nde mahçts'i bi 'yɛna:

—Nu'i ma Ts'ɥnt'ɥ i, εmme dadí huçç'i i, nε dí numanho i, bi 'yɛn Ojã.

Nu'ɥ yám bombøta ra Jesús

23 Nu ra Jesús mi pε'ts'a n'däte ma'det'a njeya 'bɥ mi dɥmp' rá 'bɛfi ua ja ra häi. Nu yɥ jã'i mim bɛni rá ts'ɥnt'ɥ ra José a ra Jesús. Nε nu ra José rá ts'ɥnt'ɥ ra Elí a.

24 Nu ra Elí, nu'a rá ta, gue'a ra Matat a. Nu ra Matat, nu'a rá ta gue'a ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta gue'a ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a rá ta gue'a ra Jana a. Nu ra Jana, nu'a rá ta gue'a ra José a.

25 Nu ra José, nu'a rá ta ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Amós a. Nu ra Amós, nu'a rá ta ra Nahum a. Nu ra Nahum, nu'a rá ta ra Esli a. Nu ra Esli, nu'a rá ta ra Nagai a.

26 Nu ra Nagai, nu'a rá ta ra Maat a. Nu ra Maat, nu'a rá ta, ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Semei a. Nu ra Semei, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Judá a.

27 Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Joana a. Nu ra Joana, nu'a rá ta ra Resa a. Nu ra Resa, nu'a rá ta ra

Zorobabel a. Nu ra Zorobabel, nu'a rá ta ra Salatiel a. Nu'a ra Salatiel, nu'a rá ta ra Neri a.

²⁸ Nu ra Neri, nu'a rá ta ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a rá ta ra Adi a. Nu ra Adi, nu'a rá ta ra Cosam a. Nu ra Cosam, nu'a rá ta ra Elmodam a. Nu ra Elmodam, nu'a rá ta, ra Er a.

²⁹ Nu ra Er nu'a rá ta ra Josué a. Nu ra Josué, nu'a rá ta ra Eliezer a. Nu ra Eliezer, nu'a rá ta ra Jorim a. Nu ra Jorim, nu'a rá ta ra Matat a.

³⁰ Nu ra Matat, nu'a rá ta ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta ra Simeón a. Nu ra Simeón, nu'a rá ta ra Judá a. Nu ra Judá, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Jonán a. Nu ra Jonán, nu'a rá ta ra Eliaquim a.

³¹ Nu ra Eliaquim, nu'a rá ta, ra Melea a. Nu ra Melea, nu'a rá ta, ra Mainán a. Nu ra Mainán, nu'a rá ta ra Matata a. Nu ra Matata, nu'a rá ta, ra Natán a.

³² Nu ra Natán, nu'a rá ta, ra David a. Nu ra David, nu'a rá ta, ra Isaí a. Nu ra Isaí, nu'a rá ta, ra Obed a. Nu ra Obed, nu'a rá ta, ra Booz a. Nu ra Booz, nu'a rá ta ra Salmón a. Nu ra Salmón, nu'a rá ta, ra Naasón a.

³³ Nu ra Naasón, nu'a rá ta ra Aminadab a. Nu ra Aminadab, nu'a rá ta ra Aram a. Nu ra Aram, nu'a rá ta ra Esrom a. Nu ra Esrom, nu'a rá ta ra Fares a. Nu ra Fares, nu'a rá ta ra Judá a.

³⁴ Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Jacob a. Nu ra Jacob, nu'a rá ta ra Isaac a. Nu ra Isaac, nu'a rá ta ra Abraham a. Nu ra Abraham, nu'a rá ta, ra Taré a. Nu ra Taré, nu'a rá ta ra Nacor a.

³⁵ Nu ra Nacor, nu'a rá ta ra Serug a. Nu ra Serug, nu'a rá ta ra Ragau a. Nu ra Ragau, nu'a rá ta, ra Peleg a. Nu ra Peleg, nu'a rá ta, ra Heber a. Nu ra

Heber, nu'a rá ta, ra Sala a.

³⁶ Nu ra Sala, nu'a rá ta, ra Cainán a. Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Arfaxad a. Nu ra Arfaxad, nu'a rá ta, ra Sem a. Nu ra Sem, nu'a rá ta, ra Noé a. Nu ra Noé, nu'a rá ta, ra Lamec a.

³⁷ Nu ra Lamec, nu'a rá ta, ra Matusalén a. Nu ra Matusalén, nu'a rá ta, ra Enoc a. Nu ra Enoc, nu'a rá ta, ra Jared a. Nu ra Jared, nu'a rá ta, ra Mahalaleel a. Nu ra Mahalaleel, nu'a rá ta ra Cainán a.

³⁸ Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Enós a. Nu ra Enós, nu'a rá ta ra Set a. Nu ra Set, nu'a rá ta ra Adán a. Ne nu ra Adán, bi zänd Oja a.

4

Ra Jesús bi nu rán ts'äte ra zïthu

¹ Nu ra Jesús bi nexpu ja ra dæthe Jordán ne min 'youi rá Hogandahi Oja. Ne nu'a rá Hogandahi Oja bi benbi da mba bu ma'ueni bu ja ra dapo.

² Ne nyote pa ne nyote xui bim 'buru ja ra dapo ra Jesús. Ne bi ts'äp rá mbui, bi zä'a ra zïthu. Ne xingui ts'u bin sihme gätho yu pa bim 'buru, ne bin tumanthuhu buya.

³ Ne bi 'yæn'a ra zïthu:

—Nu'bu majuani gue'e rá ts'ant'u Oja, dami japi dim hme ra do 'bengua, bi t'emp'a ra Jesús.

⁴ Nu ra Jesús bi dæti:

—Nt'o't'i bu ja rám hman Oja: “Hinga hønt'a ra hme díim 'buh yu ja'i pe ne'a gätho i man Oja,” bi t'emp'a ra zïthu. Ne him bi 'yøt'a bi sifi.

⁵ Pe nubuya, nu ra zïthu bi zix a ra Jesús bu ja n'da ra t'øhø xun hets'i, ne bi 'yuti hapu gätho 'bu'u ja yú ts'edi yu ts'ut'abi ua ja ra häi,

6 nε bi 'yεmbi:

—Gätho guí nu ya ga 'da'a'i, nguetho ma mbεtigä. Ya bin'daqui nε sä ga unni to'o gätho dín nde ga unni.

7 Nε nu'bε gan danyahmu bε ja ma gua nε gui thandegui, ga 'da a i gätho guín nu ya, i εn'a ra zı̄thu.

8 Nu ra Jesús bi dąti:

—“Hønt'a Ojå, ra Hmu, ga thandehε nε ga ørpahε rá 'bεfi a,” i εm bε ja rá m hman Ojå, bi 'yεn'a ra Jesús.

9 Nubεya, nu ra zı̄thu bi zix mahøn'a a ra Jesús bε ra hnini Jerusalén, nε bin tøpε magąts'i thoho ra dąnijå. Nε bi 'yεmbi:

—Nu'bε majuąni gue'e rá ts'unt'ε i Ojå, damin säqui, gui sonε häi, nε hin hapε gui 'uaqui,

10 nguetho nt'o't'i bε ja rá m hman Ojå:

Nu'a Ojå ba pεn'dε yám 'bεhni da mbäx'i i.

11 Nε da bεnt'i i nε hin hapε gui 'uaqui, i εm bε ja rá t'ohni Ojå, bi 'yεn'a ra zı̄thu.

12 Nu ra Jesús bi dąti:

—Pε nε'a i mam bε ngue: “Nu Ojå ma Hmuhε njongui sä da zä'a ngue da bą 'bε majuąni da 'yøt'a im man'a,” i εm bε ja rá t'ohni Ojå, bi 'yεn'a ra Jesús.

13 Nu'bε mi gua'a bi man yún ts'äte ra zı̄thu, bi 'uepεya, bi zo'a ra Jesús 'da yε pa.

Ra Jesús bi dąmp' rá 'bεfi bε ja ra xεqui Galilea

14 Nu ra Jesús bi mbeng bε ja ra häi Galilea, min 'youi rá Hogandąhi Ojå. Nε gätho yε jå'i mi 'bεpε bi 'yø'a i øt' ra Jesús.

15 Nε bi xänba yε jå'i bε ja yε nijå, nε gätho bi numanho a.

Nu ra Jesús bi mba b_u ja ra hnini Nazaret guerp_u bin te

¹⁶ Nu ra Jesús b_uya bi mba b_u ja ra hnini Nazaret, guerp_u bin te. Nu ra pa ran säya bi mba b_u ja ra nijä tengu zäi mi ørp_u hap_u mí 'yo. Ne bim 'bäi ngue da neh rá_m hman Ojä.

¹⁷ Ne bin t'un'na rá søcuä bi 'yo't'a ra pøngahyä Isaías, ne bi tants'a ra søcuä guerp_u i ξna:

¹⁸ Nu'a Ojä bi 'yenscä rá Hogandähi nguetho bi huangä ne bá pengä ga xih y_u hyoya ran ho ma'da'yo.

Bá pengä ngue ga hurpa yú mb_ui to'o i ja y_u dumb_ui.

Ne ga xocua _u to'o xí bent'a ra z_ithu tengu'b_u i ofädi _u.

Ga xocpa yán 'yomfēni y_u jä'i ne da b_u'a majuāni rá 'yu Ojä _u.

Ne ga japi him man zä ran _u di _unba yú hmu.

¹⁹ Ne ga xih y_u jä'i ngue bi zøn ra ora da 'yørpa rá mate Ojä _u, i ξm b_u ja rá søcuä ra Isaías guerp_u bi neh ra Jesús.

²⁰ Nu ra Jesús 'b_u mi gua'a bi neh ra søcuä, bi mbants'i, bi uni da 'bes' mahøn'a ra søcuä. Ne bi hyuh p_uya ngue da xi _u 'be'a mí mam b_u. Ne gätho y_u jä'i mi 'b_up_u ja ra nijä bi hyēt'a ra Jesús.

²¹ Nu'a bi 'yξna:

—Nu'a dá necä ya, mi mam b_u ja rá søcuä ra Isaías ngue mi ma din ja, ne bin ja a ya, nguetho dí 'b_ucä ua, bi 'yξna.

²² Ne gätho y_u jä'i bin y_umanho nanguie ra Jesús ne bi hyonya thoho nguetho mahotho a bi man ra Jesús b_u ja ra nijä. Ne ξn'_u:

—Hanja ngub_u i øt'e, ξn'u nguetho im bēni gue ra Jesús rá ts'ant'u ra José.

²³ Nu ra Jesús baya bi 'yεmp'u:

—Masque guí nde gui xij_u a ram hma i ξna: “Grá 'yøthebate, damin hoczehe,” masque guí nde gui xij_u a, nguetho guím bεnscha, hin dí øt'ua ja ma hnini zεhe u y_un t'øt'e nuixte tengu dá øt'ä b_u ja ra hnini Capernaum, bi 'yεna.

²⁴ Majuani dí xi ah_u, n'da rá pøngahya Oja hingui hnumansu b_u ja rá häizehe.

²⁵ Njab_u bi 'yøt' ra pøngahya Elías 'b_u maya'b_u. X_un ngu y_u xisu xí du yá ndø mi 'bai ngue yá mijudíoh_u, gue'b_u him bin 'ye hyu jεya made, nε bin ja ra thuhu b_u.

²⁶ Pε him bi mbäx'a n'da ra xisu xí du rá ndø b_u ja rá häizehe, pεgue bi 'ben b_u ra hnini Sarepta guer_u ra häi Sidón, da mbäx a n'da ra xisu mi 'b_up_u, bi 'yεna.

²⁷ Nε ngutho bi 'yøt' ra pøngahya Eliseo, guexta'a x_un ngu yá mijudíoh_u mi hεmb ra t'axca'ya, pε xínga n'da bi hoc'a ra pøngahya ngue yá menguzεheh_u, hønt'a ra hmudofai Naamán, ra mengu b_u ra häi Siria, bi hoqui, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁸ Nε nu'b_u mi man'a ra Jesús a bi ma, nu y_u ja'i mi 'b_up_u ja ra nijä εmme bin cue baya.

²⁹ Nε bi ndants'u bi bent'a ra Jesús nε bi zixp_u mayä ra nyuni, im bēni da hyøm b_u ja ra mba'ye.

³⁰ Pε nu'a ra Jesús bi tho in de b_u 'b_uh y_u ja'i, nε bi zop_u u, nε hin te bin jap'a.

Bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zithu a ra Jesús b_u ja ra nijä

31 Nε nu'a ra Jesús bi mbeng b_u ja ra hnini Capernaum b_u ja ra häi Galilea, nε i xänba y_u ja'i 'b_u ra pa ran säya.

32 Nε gätho y_u ja'i bi hyonya thoho nanguε rán xädi a, nguetho ra Jesús bi 'yuti x_un ho ngue mi ja rán t'ξdi gue'b_u mi xänbi.

33 Nu n'da ra pa mi 'b_up_u ra Jesús b_u ja ra dänija nε mi 'b_up_u n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zīthu, nε εmme nts'edi bi mbafi, nε bi 'yεna:

34 —Gra Jesús, ra mεngu Nazaret, 'bε'a guí nde gui 'yørcähe, ha gui juaje ya. Nugä dí paçä to'o i, rá Hogam 'behni Ojā i.

35 Nε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Damin hε nε gui pøm b_u ja rá mbui na ran 'yoh_u.

Nε nu'a ra zīthu nts'edi bi hyøm_u häi ran 'yoh_u b_u 'bäh y_u ja'i nε bi bøm b_u rá mbui ran 'yoh_u b_uya, pε hin hap_u bi unba ran 'yoh_u.

36 Nε bi hyonya thoho y_u ja'i 'bε'a bin ja na ran 'yoh_u. Nε bin 'yεmzεhe n'da ngu n'da: “Bε'a ní ts'edi i ja na ran 'yoh_u nε i sä i høn'a thi y_u zīthu,” bin 'yεmzεhe u.

37 Nε bi t'øde gätho ra xεqui b_u 'bε'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Simón Pedro

38 Nu ra Jesús b_uya bi bøm b_u ja ra nija, bi mba b_u ja rá ngu ra Simón Pedro. Nε nu'a rá suto ra Simón Pedro, x_un u, nts'edi ra pa mi ja. Nε bi si a ra Jesús ngue x_un u a ra xisu.

39 Nu ra Jesús bim 'bäp_u mi 'ben'a ra hyεnni, nε bi ma ngue da bøn'a ra pa. 'Bex bi bøn'a ra pa, hin

hapu xun u baya. 'Bex bi ndants'a ra xisu ne bi hoc ran sihme, bi 'ujn'u.

Nu ra Jesús bi hoqui xun ngu yu ja'i

40 Ne nu'bu mi yuh ra hyadi, gätho yu hyenni bi ts'ixpu 'buh ra Jesús. Ne 'bex bi yan'u yu hyenni 'bu mi mba nthädi n'da ngu n'da u, bi dä'a ra Jesús.

41 Ne yu zithu min 'yohu 'da yu ja'i bi japi da bøn'u. Ne nts'edi i mba'u, i en'u:

—Nu'i, rá Ts'unt'u i Oja, bi t'emp'a ra Jesús.

Pe nu ra Jesús him bi japi din ya nguetho mi pa'u gue ra Cristo a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi man rám hma bu ra xequi Galilea

42 Ne nu'bu mi hyax baya, t'uxuditho bi mbase bu ma'ueni ra Jesús. Nu yu ja'i bi hyoni gue'bu go mi dñi, ne him min nde'u da mba ra Jesús.

43 Pe nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Nugä jatho ga mbagä mi'da yu hnini, ga mam bu ran ho ma'da'yo, ga xih yu ja'i 'beru ní manda rá ts'edi Oja ua, jananjabu bá pengä Oja, bi 'yena.

44 Ne bi thopu ja mi'da yu hnini ja ra xequi Galilea baya, ne bi mam bu rám hma bu ja yu nija.

5

'Da yu mbahuq bi jap'a ra Jesús xun ngu bi de yu huq

1 Ne man'da ra pa, ra Jesús mi 'bäpu ja ndendädehe Genesaret. Ne emme mi du bu yu ja'i in nde da 'yoh rám hman Oja, ne hingui sä bu dim 'bä'a ra Jesús.

² Nε bi nu, i hørpɛ yoho yɛ mbosa hin te i ja bɛ mbo. Nε bi zo'ɛ yá mbeti bɛ ndenthe gue'bɛ mi mben yá xit'a.

³ Nu'a n'da, rá mbeti ra Simón Pedro, nε bi hyu'a ra Jesús. Nε bi xi'a ra Simón da gon'i ts'ɛ ra mbosa. Nε nu yɛ já'i bim 'bäpɛ ndenthe ɛ. Nu ra Jesús bi xänba ɛ yɛ já'i bɛya.

⁴ Nε nu'bɛ mi gua'a bi man ra Jesús bi 'yεmp'a ra Simón:

—Dami thəm bɛ xɛn hε ra dehe, nε gui 'yem bɛ ni xit'a. Guepɛ da zä gui the yɛ huä.

⁵ Pε bi 'yεn'a ra Simón:

—Xänbate, gätho ra xui däm pɛhmbe nε hin te dá thehe yɛ huä, pε nu'bɛ guím ma, ga εmhbe mahøn'a, bi 'yεna.

⁶ Nε bi 'yem bɛya, nε xɛn ngu bi de yɛ huä gue'bɛ go mi mbɛdi bin tɛn yá xit'a.

⁷ Nε bi xi'ɛ yá mimbahuəhɛ di ze'i ts'ɛ. Nε bi yuts'i gätho yoho yá mbosa, nε in nde da dom bɛ mbo ra dehe yɛ mbosa nangue nán hyɛ yɛ huä.

⁸ Nε nu'bɛ mi nu ra Simón Pedro 'be'a bin ja, bin danyahmu bɛ ja rá gua ra Jesús, nε bi 'yεmbi:

—Dami 'ue'i ts'ɛ nanguecä nguetho nugä drá dädits'oquigä, bi 'yεn'a ra Pedro.

⁹ Ngubɛ bi ma nguetho bi hyonya thoho ngue xɛn ngu yɛ huä bi de.

¹⁰ Nε'a ra Jacobo nε ra Xuua ngue yá ts'unt'ɛ ra Zebedeo, bi hyonya thoho ɛ. Nε nu'ɛ mi comhbɛ rá 'bɛfi a ra Pedro. Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'a ra Simón:

—O guín su nε nuya gui dɛ'mi gui hyon yɛ já'i to'o da 'yεc'yεigui, bi 'yεmbi.

11 Nε nu'bu mi zom bu ndenthe u yu mbosa buya, bi den'na ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mi hemb ra t'axca'ya

12 Nu n'da ra pa mi 'buru ja n'da ra hnini ra Jesús. Ne'a n'da ran 'yohu mi 'buru, mi hemb ra t'axca'ya gätho rá ja'i. Ne nu'a ran 'yohu 'bu mi nu a ra Jesús, 'bex bim 'bemfo bu ja rá gua ra Jesús, ne bi 'yap ra mate ran 'yohu ngue in nde da yani, bi 'yεmbi:

—Ma Hmu i nu'bu guin nde, da zä gui jaqui da yangä.

13 Nu ra Jesús bi dati ne bi 'yεmbi:

—Nugä, din nde ngue 'bex da zä i. Nuya bi yan'a ya, bi 'yεmbi.

'Bex bi zä'a ran 'yohu buya.

14 Nε nu ra Jesús bi hεcua a ran 'yohu gue hin da mam bu 'buh yu ja'i, pe da mam bu 'buh yu mbäja. Ne bi 'yεmbi:

—Ni mba bu 'buh yu mbäja, gui 'yot'a rán t'εdi ra Moisés ngue da 'yot'a n'da 'bu bi yan'a ra t'axca'ya, n'dahma da bah yu ja'i ngue majuani bi yan'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

15 Pe nu'u yu ja'i guemhma mi ma hōnbu go haru ja yu hnini 'be'a gätho ot'a ra Jesús, ne man'da xun ngu bi mba bu mi 'bui ngue da 'yose u 'be'a i man'a, ngue in nde din hocpa yun u i hεmp'i 'da'u. Ne xun ngu bi hoc'a ra Jesús, madague'a hont'a go man u mi hεmp'u.

16 Nu'a ra Jesús buya mi pa bu ma'ueni gueru hingui 'buh yu ja'i, din yaui Oja.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mi ts'a rá ja'i

17 Nu n'da ra pa bi xänba yu ja'i ra Jesús. Ne mi 'buru 'da yu fariseo ne 'da yu xänbate ni ja, xpi 'yε'u

hønbu go hapu i ja yu hnini bu ra xequi Galilea ne ra xequi Judea, nepu ra dahnini Jerusalén. Ne nu'a ra Jesús bi 'yut'u ngue min 'youi xun ngu rá ts'edi Oja 'bu mi hoc yun zāman'u.

18 Ne bi zøm bu 'da yun 'yohu, bá tu n'da ran 'yohu xun u, mi ts'a rá ja'i a, ox ra 'beza. Ne min nde xtán yurpu mbo 'buh ra Jesús.

19 Pe emme du yu ja'i bu ja ra goxthi, ne hin hapu sä dí yut'i. Janangue'a bi zix ra dārgēhe bu maxøts'e ra ngu, ne bi xospa rá 'bet'e ne bi ca'ma ran 'yohu bu made i 'bā'a ra Jesús. Ne ox ra 'beza 'bu mi camp'u.

20 Bi bah ra Jesús buya gue i εc'yēi xun ho u yun 'yohu gue i ja rá ts'edi a, 'bu mi nu'a bi 'yøt'u. Janangue'a bi 'yemp'a ra dārgēhe:

—Amigo, ya ma punbi ni ts'oqui, bi 'yēmbi.

21 Pe nu'u yu fariseo ne yu xānbate nija bin 'yēmzēhe u: “Hanja na ran 'yohu ngue εna da 'yøt'a i øt' Oja, ne ya εna sä di punba rá ts'oqui n'da ra ja'i. Hingui numansu Oja na,” bi 'yemp'u yu xānbate ne yu fariseo.

22 Pe nu'a ra Jesús i pađi 'be'a im bēn'u, ne bi 'yemp'u:

—Hanja in jabu guím bēmhbū.

23 Ha guím bēmhbū ngue nte ní mbatho dá xicä ran 'yohu, ngue rá ts'oqui ya xum punbi. Ha guím bēmhbū man'da xqui paħmbū ngue i ja ma ts'edi 'bu ga xifi da ndants'i, din 'yo.

24 Pe ga ut'ahu ngue i ja man t'ēdi ua ja ra häi ga punba yá ts'oqui n'da ra ja'i, ngue ga japi din 'yo na ran 'yohu, gēcä gue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ne nubuya bi 'yemp'a mí ts'a rá ja'i:

—Dami ndants'i, gui çax ni fidi ne gui mba ni ngu, bi t'ɛmbi.

²⁵ Bex bi ndants'a ran 'yohɛ bi çax rá fidi ne bi mba rá ngu, ne bi 'yɛspa Oja bɛ ní mba. Ne gátho yɛ ja'i mi 'bɛpɛ bi nu 'bɛ'a bin ja.

²⁶ Ne gátho bi hyonya thoho ɛ, ne bin su, bi 'yɛspa Oja ne bi 'yɛn'ɛ:

—N'da ran t'ɔt'e nuixte dá nuhɛ ra pa jabɛ ya, bi 'yɛn'ɛ yɛ ja'i.

Ra Jesús bi xih ra Leví da ðenni

²⁷ M'bejua bɛya, bi bɔm bɛ ja ra ngu ra Jesús, ne bi thopɛ mi hu'a ra Leví, guerpɛ mí hɛç rán ju't'i ra häi, nguetho ra hyaçahäi a. Ne nu'a ra Jesús bi 'yɛna:

—Dami tɛngui, bi t'ɛmp'a ra Leví.

²⁸ Nu ra Leví bɛya, 'bex bi ndants'a, bi zopɛ gátho mi ja ne bi ðen'na ra Jesús.

²⁹ Ne nu'a ra Leví bɛya, bi 'yɔt'a n'da ran sihmɛ xɛn ndoho bɛ ja rá ngu, ngue bin sihmɛ bɛ ra Jesús. Ne bi zɔm bɛ ja ran sihmɛ xɛn ngu yɛ hyaçahäi ne xɛn ngu mi'da yɛ ja'i, 'darpɛ bin sihmɛhɛ ra Jesús.

³⁰ Pɛ nu'ɛ yɛ fariseo ne yɛ xänbate nijá bi 'yɛna:

—Hanja gní sihmɛhɛ yɛ ðáðits'oqui ne yɛ ziyate hyaçahäi, bi t'ɛmp'ɛ yú xädi ra Jesús.

³¹ Nu ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti 'bɛ mi ðat'ɛ:

—To'o i 'bɛh mán zaqui hingui hon'a to'o da 'yɔthe, pɛ hɔnt'a to'o xɛn ɛ i hon'a da 'yɔthe.

³² Nugä ma 'bɛfigä ngue ga xih yɛ ðáðits'oqui di päh yún 'yomfɛni. Pɛ nu'ɛ to'o ɛnɛ mahoqui yú mbɛi, ne hingui sä ga zɛ'ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'än'na ra Jesús hanja him bi 'yɛt' yún sihmɛ yú xädi

³³ Ne bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—Nu yú xädi ra Xuua Nxixya nzai ε't' yún sihmε 'b_u i yaqui Oja, nε'u yú xädi y_u fariseo, pε nu ni xädi hin jam'b_u ε't' yún sihmε. Hanja ngue in jab_u, bi 'yεmbi.

³⁴ Nu ra Jesús bi dāti:

—Pε nu'u i 'b_up_u ja ran thāti, hin da du yú mb_ui nguetho 'b_up_u a ran 'yoh_u din thāti. Hin da 'yεna ngue hin din sihmε u.

³⁵ Pε da zø_n ra ora da ts'ispa a ran 'yoh_u, nε ja da 'yε't' yún sihmε b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁶ Nε xø bi xih man'da ran t'uti, ngue da 'yuti hingui sä yú xädizehε ra Jesús da den'na ran yonxädi, nε bi 'yεmp'u:

—Njo'o n'da ra ja'i da xεn ma'da'yo rá pahni ngue da mbørba rá 'yapahni, nguetho nu'b_u da mbørba a, hin da bøm_uanho nε di ts'on_utho a ma'da'yo.

³⁷ Nε njo'o to da xirp_u ra 'yaxfani mbot'asεi ra vino ma'da'yo, nguetho nu'b_u bin hogui, da føh ra 'yaxfani b_uya. Nε dim fän ra vino nε di ts'on'a ra 'yaxfani, gātho dim 'bedi.

³⁸ Nu'a ra vino ma'da'yo da sirp_u ma'da'yo ra xifani, ngue hin dim 'beh ra vino, nε xín din ts'on'a ra xifani.

³⁹ Nε to'o in zai i si ra nyomvino, pε hingui nde a ra vino ma'da'yo, nguetho man'da x_u cūhi ra nyomvino, εn'u. Guín jah_u b_u ngue hin guí numanhoh_u man xädigä, bi 'yεn'a ra Jesús.

6

Nu ra Jesús bi ma 'bε'a da t'øt' ra pa ran säya

¹ Nu n'da ra pa ran säya, nu ra Jesús ne yú xädi bi thopu ja n'da ran uättrigo. Nu u yú xädi bi dæc'i 'da yu trigo. Bi dænt yú 'ye'u yu trigo, bi za buya.

² Ne nu'u 'da yu fariseo bi 'yemp'u:

— Hanja in jabu guí øthu, nguetho i mam bu ja man t'ædihü hingui sä gui 'yøthu ra 'befi a ra pa ran säya, bi 'yæn'u.

³ Nu ra Jesús bi dæti:

— Ha hin guí pæhmbu 'be'a mam bu ja rá søcuä Ojä ngue ne'a ra David bi mbesta man'da rán t'ædi Ojä, ne'u min 'yohü, nu'bu mi tumanthuhu.

⁴ Nu'a ra David bi yæpü ja rá ngu Ojä ne bi zi yu thuhme rán t'unni Ojä oxpu ja ra mæxa, ne bi un'du min 'yohü. Ne hønse yu mbäjä i sä da zi u. Pæ hin guím bæmhbu ra ts'oqui bi 'yøt'a ra David ne yæn 'yohü nguetho xæn ho bi 'yøt'u, bi 'yæn'a.

⁵ Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yæna:

— Ne nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, dra Hmugä, ne ja man t'ædi ga mangä 'be'a da 'yøt' yu jä'i ra pa ran säya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohü mi mbedi rá 'ye

⁶ Ne xø man'da ra pa ran säya, nu ra Jesús bi xänba yu jä'i bu ja ra nijä. Ne mi 'bupü n'da ran 'yohü ra mbedi rán 'yei.

⁷ Ne'u 'da yu xänbate nijä ne 'da yu fariseo mi 'bupü, mi tømthoho, in nde da nu 'be'a da 'yøt'a ra Jesús ra pa ran säya, nguetho in nde di yæp'a.

⁸ Pæ nu ra Jesús i pædi 'be'a im bæn'u. Ne bi xi'a ran 'yohü mi ja rá mbedi'yæ:

— Ba æcuä, damim 'bæcuä da nu'a yu jä'i, bi 'yæmbi.

Ne 'bex bi mba bu ran 'yohü.

9 Nu ra Jesús bi 'yεmp'u bɥaya:

—'Bε'a i mam bɥ ja man t'εdihɥ, nda'a xɥn ho ga øthɥ. Ha i mam bɥ ga øthɥ ran ho uague ran ts'o ga øthɥ ra pa ran säya. Uague i man bɥ gan yɔnbahɥ rá te n'da uague i mam bɥ ga jafɥ da du n'da a ra pa ran säya, bi 'yεn'a ra Jesús.

10 Nubɥya, nu ra Jesús bi hyεt'u yɥ ja'i, nε bi 'yεmp'a ran 'yohɥ:

—Dami juɔn ni 'yε.

Nu'a ran 'yohɥ bi juɔn rá 'yε, nε bin hogui xɥn ho.

11 Pε nu yɥ fariseo nε yɥ xänbate nijɔ εmme bin cuε'u nε bi hyoni 'bε'a sä da 'yørpa ra Jesús.

Ra Jesús bi huahn'dɥ 'dε'mayoho yá xädi

12 M'bejua bɥya bi mba bɥ ja n'da ra nyuni ra Jesús, haxa ín yɔui Ojɔ.

13 Nu'bɥ mi hyats'i bi zohn'dɥ yá xädi ngue i ja a da xifi mahøn'a. Nε bi huahni 'dε'mayoho din 'yohɥ ngue yá 'bäihɥ.

14 Nε nu'u bi huahni, gue'a ra Simón t'εmbi ra Pedro, gue'a rá thuhu bi xih ra Jesús a. Nε'a ra Andrés, rán 'yohɥ a ra Simón, nε ra Jacobo, nε ra Xuua, nε ra Felipe, nε ra Bartolomé.

15 Nε ra Mateo, nε ra Tomás, nε man'da ra Jacobo rá ts'unt'u ra Alfeo, nε ra Simón Zelotes,

16 nε ra Judas rán 'yohɥ ra Jacobo, nε ra Judas Iscariote, gue'a xí dä'a ra Jesús 'bɥ m'bejua. Nε gue'u bi huan'na ra Jesús ɥ ngue yá 'bäihɥ.

Xɥn ngu yɥ ja'i bi xänba a ra Jesús

17 Nubɥya, nu ra Jesús nε yá xädi bi gɔpɥ ja ra nyuni nε bin theɥ xɥn ngu yɥ ja'i bɥ xɥn juɔni, bí nεxpɥ yɥ hnini ra xεqui Judea, nεpɥ ra dɔhnini Jerusalén, nεpɥ ndendɔdehe, guerpɥ i ja ra hnini

Tiro nε ra hnini Sidón. Nε nu'ɥ, bi zøm bɥ ngue in nde da 'yøde 'bε'a man ra Jesús, nε nu'ɥ mi'da bɥya, in nde da mba ma hoqui ɥ. Nε nu ra Jesús bi hoc'ɥ.

18 Nε xɥn ngu ɥ min 'yohɥ ra zĩthu bi zøm bɥ, nε nu'a ra Jesús bi hyøn'a thi ɥ.

19 Nε gätho ɥ min nde da därpa rá ja'i ra Jesús, nguetho gätho yɥ hyɛnni bi hoc'a nangue rá ts'edi.

Ra Jesús bi ma to'o din johya nε to'o da nu ra dumbɥi

20 Nε nubɥya, nu ra Jesús bi hyɛt'ɥ yɥ xädi nε bi 'yɛmp'ɥ:

—Guí hyoyahɥ, pε ya gá cɥthɥ bɥ di manda rá ts'edi Oja janangue'a majapi ahɥ.

21 Nε guí tumanthuhɥ, pε Oja di ja ahɥ gui tĩmhɥ a guí homhbɥ, janangue'a majapi ahɥ.

Nε guí sähɥ ra dumbɥi ya, pε Oja da hyut'a ni mbɥihɥ, janangue'a majapi ahɥ.

22 Nε ngutho 'bɥ i san ahɥ yɥ ja'i, nε'bɥ i 'uegue nangue ahɥ, nε'bɥ di c'aman'ɥ ahɥ, nε'bɥ da ndøm mants'o ni thuhuhɥ ngue guí tɛngahɥ, guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, guemhma majapi ahɥ.

23 Gan johyahɥ, da hyu ni mbɥihɥ 'bɥ din jabɥ da 'yøt'ahɥ yɥ ja'i, nguetho ngutho bi t'ørpa ɥ yɥ pøngahya mam'bet'o, nε i ja 'bε'a din 'da ahɥ ngue am 'bε'ts'i mahɛts'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

24 Nε xø bi 'yɛmp'ɥ:

—Pε í huɛhi maha ahɥ gyɥ membetihɥ ngue hønt'a ni mbeti guím bɛmhɥ, nguetho ya hin guin nuhɥ man'da ran johya njam'bɥ da guadi.

25 Nε í huɛhi maha ahɥ, ngue guí ɛmhɥ hin te gadí 'bɛmhɥ, pεgue gan tumanthuhɥ.

Í huęhi maha ah_u, ngue ja nin johya zeh_u,
nguetho m'bejua da du ni mb_uih_u.

²⁶ Í huęhi maha ah_u ngue gätho i mamanho
nanguae ah_u y_u ja'i. Bin jab_u y_u hyäte pøngahya bi
numanho gätho y_u ja'i, bi 'yęn'a ra Jesús.

Dami huęc nin s_uih_u, bi 'yęn'a ra Jesús

²⁷ P_ε dami 'yøhmb_u na ga xi ah_u ya, bi 'yęn'a ra
Jesús:

—Gui huęc nin s_uih_u n_ε gui 'yørpa ran ho _u to'o i
numan'uh_u ah_u.

²⁸ N_ε dami 'yäp Oja da mbäx'uh_u di c'aman'uh_u ah_u, n_ε
gui 'yäp Oja da 'yęnspa rán ja'p_u _u di un'nah_u.

²⁹ N_ε nu'b_u n'da da mbep'a ni 'yoguh_u, gui 'bät
ni hmih_u da mbep'a man'da nguadi ni 'yoguh_u. N_ε
nu'b_u n'da da gañ'na ni cotoh_u, n_ε'a ni pahni gui
unhd_u.

³⁰ Dami unhd_u 'be'a gätho da 'yä ah_u, n_ε nu'a da
thän'nah_u hingui 'yähmb_u.

³¹ Nu'b_u gui ndeh_u da 'yøt'ah_u ran ho ni mija'ih_u
nde'b_u gui 'yørpah_u ran ho.

³² P_ε nu'b_u hønt'uh_u di huęc'ah_u gui huęj_u, hin te di
muui a 'b_u, 'da'angu gá 'yøth_u _u him mahoqui yá
mb_ui.

³³ N_ε nu'b_u hønt'uh_u bi 'yøt'ah_u ran ho gui ørpah_u
ran ho, hin te di muui 'b_u, nguetho in jab_u øt'uh_u him
mahoqui yá mb_ui.

³⁴ N_ε nu'b_u hønt'uh_u gui pähmb_u i jut'i gui hmit ni
mbeti_u, hin te di muui 'b_u, nguetho gue'a i øt' y_u
ts'om'bäi, di hmit yá mits'om'bäih_u ngue im bęni da
mba ma cospi rá mbeti.

³⁵ P_ε dí xi ah_u, dami huęc nin s_uih_u, n_ε gui
'yørpah_u ran ho _u, n_ε gui hmith_u madague'a gui

pədi hin di cos'ah_u. Nu'b_u ngub_u gui 'yøth_u, gue'a nām fədi gue yá t'əhni ah_u Ojə. Ne i ja 'bɛ'a di 'da ah_u Ojə bəya. Nguetho gue'a i øt' Ojə, gətho i ørpa ran ho madague'a hin da 'yɛn'u: “Jamadi Ojə.” Ne gətho i ørpa ran ho madague y_u ts'om'bäi u.

³⁶ Dami huɛc ni mijə'ih_u tengutho b_u í huɛc'ah_u Ojə ma Tah_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hin gui 'yɛmh_u bi 'yøt' y_u ts'oqui u mi'da y_u jə'i

³⁷ Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yɛna:

—“Nuna bi 'yøt' y_u ts'oqui,” hin gui 'yɛmh_u, ne hin da t'ɛn'ah_u gá 'yøth_u y_u ts'oqui 'b_u. Ne 'yo gadí yəf_u ni mijə'ih_u ne hin da zɛp'ah_u Ojə, pɛ gam punbah_u ne Ojə di pun'nah_u bəya.

³⁸ Dami un'd_u 'bɛ'a i hon ni mijə'ih_u, ne Ojə man'da xən ngu di co'ts'ah_u ne dim fons thoho a di 'da ah_u xinda gue'a gadí un ni mijə'ih_u. Nguetho da 'yøt'ah_u Ojə tengu guí ørpah_u ni mijə'ih_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁹ Ne xø bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yɛna:

—Hingui sä n'da ra xädä da 'yut ra 'yu rá mixädäui, ts'ərp_u thoho da däp_u ja ra hyɛ u. Ne ngutho n'da ra jə'i hingui sä da 'yut ran ho rá mijə'iu 'b_u hingui pəɛ ran ho.

⁴⁰ Ne ngutho n'da ra xädi, man'da hingui ngu pədi xinda gue'a rá xänbate, ne nu'b_u bi juah rán xädi, 'da'ingu i pəhmi a. Nu'b_u ts'ətho i pə'a ra xänbate ne ts'ətho i pə'a rá xädi.

⁴¹ Ne hingui sä gui mamh_u nangue to'o i ja z_u ts'ə ran ts'o 'b_u xən ts'o ni mbəih_u.

⁴² Hanja gní 'yɛmh_u gui zɛhmb_u u mi'da y_u jə'i di hoc yá mbəi, ne ɛmmɛ go xən ts'o ni mbəizɛhɛh_u.

Jatho 'bε gui hoczεhε ni mbuihε, ja da zä gui zεhmbε ɯ mi'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nangue rán dät'o dí fq'a ra za

⁴³ Nε man'da bi man'a ra Jesús ngue bi 'yεna:

—Nu n'da ra hogaza hingui sä din zεh yán dät'o ngue hingui ho. Nε ngutho a n'da ra za hingui ho, hingui sä din zεh yán dät'o xεn ho.

⁴⁴ Nu yán dät'o i zεpε, gue'a ctí pεhmbε 'bε'a ní za a ra za, nguetho hingui sä din zεh yán dät'o ngue yε higo bε ja ra 'uijnza. Nε xín din zεh yεn dät'o ngue yε uva bε ja yε t'ax'uini.

⁴⁵ Ngutho n'da ra jε'i xεn ho rá mbui, i øt' ran ho tengu i ja bε mbo rá mbui. Nε ngutho n'da ra ts'om'bäi i øt' ran ts'o tengu i ja bε mbo rá mbui, nguetho gätho a i ja bε mbo rá mbui n'da, gue'a ní bøn rá nde n'da a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti ɯ i øt'a man ra Jesús nε'ɯ hingui øt'e

⁴⁶ Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Hanja gní 'yεnjε ni hmujε nε hin guí øthε 'bε'a dí xi ahε.

⁴⁷ Ga xi ahε rán t'uti ɯ i øt'a dí mangä.

⁴⁸ Nu'ɯ, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohε bi hyø'a n'da rá ngu, nε xεn hε bi 'yamp' ra häi ngue da mbämp'ε yε jεdo. Nε nu'bε mam bá εh ra mboxthe, nte bi jap'a ra ngu, nguetho mbo bim foxa ra jεdo.

⁴⁹ Pε nu'ɯ i øh ma nde nε hingui øt'a dí mangä, rán t'uti ɯ tengu n'da ran 'yohε bi hyøh rá ngu nε bi 'yεx maxøts'e yε jεdo, nε nu'bε mambá ε'a n'da ra mboxthe, 'bex bi yøt rán ngu bεya, bi 'yεn'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi hocpa rá 'yêhe n'da ra hmudofui

¹ Nε nu'bɥ mi gua'a man'a ra Jesús, bi mba mahø'n'a bɥ ja ra hnini Capernaum.

² Nε mi 'bɥpɥ n'da ra hmudofui, ra mɛngu bɥ Roma a. Nε xɥn'ɥ n'da rá 'yêhe, nde da du. Nε nu'a ra hmudofui ɛmmɛ madi huɛc'a rá 'yêhe.

³ Nε nu'bɥ mi 'yøde 'bɥpɥ ra Jesús bá pɛhni 'da yɥ ngɥrbi bɥ ja ra hnini ngue da zix'a ra Jesús di hocpa rá 'yêhe.

⁴ Nε nu'bɥ mi zøm bɥ 'bɥh ra Jesús, bi 'yäp ra mate da mba, nε bi 'yɛmbi:

—Dín nde gui 'yørcahe ra mate gui mba, nguetho nu'a ra hmudofui ra hocja'i a,

⁵ nε ɛmmɛ di huɛgahɥ ngue dyɥ judíoɥ. Nε nu'a bi guzêhe a í thøh ma nijahɥ, madague hing ra judío a, bi 'yɛmbi.

⁶ Nu ra Jesús bi mbähä, nε nu'bɥ mi ts'ɥtho da zøm bɥ ja rá ngu a ra hmudofui, pɛ nu'a ra hmudofui bá pɛhni 'da yá amigo mahø'n'a, din c'athɥ a ra Jesús, da 'yɛmbi:

—Hingui jatho gui søm bɥ ja ma ngu, nguetho nugä hin dí sucä tengu i,

⁷ xíngui sä ga ɛna ga mba gan yaui, nε hin drá judiógä. Pɛ dí paði ngue i ja ni ts'ɛdizêhe, ngue nu'bɥ guim ma da yaui, nε 'bex gue da yaui.

⁸ Tengu thohogä bin 'dac'i ts'ɥ man t'ɛdi, nε nu'bɥ i ja 'bɛ'a dí xi ɥ ma dofui, nɛ'ɥ ma 'yêhe, 'bexgue 'dahmantho in ja. Nε ngutho i, sä guim mantho bɥ guí 'bäi nε 'bexgue da yaui bɥya, bi 'yɛn'a ra nde bá pɛhna ra hmudofui ngue bi man'ɥ yá amigo.

9 Nu ra Jesús bi hyonya thoho 'b_u mi 'yø'a bi man'_u y_un 'yoh_u ngue bá p_ehna ra hmudof_ui, n_e bin y_egui bi xi'_u mí tenni, n_e bi 'y_ena:

—Xínga n'da ma mijudíoh_u dá t_ingä ngue i ϵ c'y_ei i ja ma ts'_edi tengu a ran 'yoh_u, bi 'y_en'a ra Jesús. Nuya bin ja a bi 'y_aqui, bi 'y_ena.

10 N_e bi mbeng b_u ja ra ngu _u y_u amigo a ra hmudof_ui b_uya, n_e bi nu'a rá 'y_eh_e ra hmudof_ui ngue ya xí zä.

Nu ra Jesús bi xox rá ts'unt'_u n'da ra xisu xí du rá ndø

11 Man'da ra pa b_uya, ra Jesús bi mbähä y_u xädi b_u ja ra hnini Naín. N_e x_un ngu y_u ja'i mi tenni.

12 N_e nu'b_u mi zø_m b_u ndehnini, ba ϵ p_u y_u 'y_agui, ba tu rá ts'unt'_u n'da ra xisu xí du rá ndø. N_e njo'o man'da rá ts'unt'_u. N_e x_un ngu y_u ja'i min 'yoh_u y_u 'y_agui.

13 N_e nu ra Jesús 'b_u mi nu a ra xisu b_uya, bi hu ϵ c'a n_e bi 'y_embi:

—O guí zoni, ϵ n'a.

14 N_e nub_uya, bi dä'a ra huada mi o ra du a ra Jesús n_e bim 'bä'_u y_un dute. Nu ra Jesús bi 'y_emp'a ra du b_uya:

—Grá ts'unt'_u, dami ndants'i, bi 'y_embi.

15 N_e nu'a xí du 'bex bi ndants p_u ja rá huada n_e bin y_a. Nu ra Jesús b_uya, bi xi'a rá mbe da zits'i.

16 N_e gätho y_u ja'i mi 'bäp_u bin su, n_e bi 'y_es_pa Oj_a _u.

—Nuya, n'da ra pøngahy_a nuixte dí 'b_uhmb_u ua, n_e Oj_a da y_an_u ya, y_u ja'igäh_u Oj_a ya, bi 'y_en'_u.

17 N_e gätho y_u ja'i mi 'b_up_u, n_ep_u ra x ϵ qui Judea, bi ma 'b_e'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Ra Xuua Nxixyaq bi mbehni 'da da 'yanni to'o a ra Cristo

¹⁸ Ne bi si'a ra Xuua Nxixyaq 'be'a bi 'yot'a ra Jesús, bi man ɱ yá xädi.

¹⁹ Janangue'a nu ra Xuua bi zon'dɱ yoho yá xädi ngue da mben bɱ 'bɱh ra Jesús ne da 'yanni: “Ha gue'e ra Cristo mi hma ba ɣɣe, uague ga thoqui ga tømhbɛ,” gui 'yɛnui, bi 'yɛn'a ra Xuua.

²⁰ Ne nu'bɱ mi dɪn'a ra Jesús ɱ yám 'behni ra Xuua, bi 'yɛmbi:

—Nu'a ra Xuua Nxixyaq bá pengä'be nguetho in nde da baɗi gue'bɱ gue'e ra Cristo i hma ba ɣɣe, uague ga thoqui ga tømhbɛ, bi 'yɛn'a.

²¹ Ne 'bex bi hoc'ɱ 'da yɱ hyɛnni a ra Jesús bɱya, ne bi hyøn'a thi yɱ zɪthu ngue mín 'yohɱ 'da yɱ ja'i, ne bi xocpa yá dǎ yɱ xädǎ.

²² Ne nubɱya, bi 'yɛmp'ɱ yá xädi ra Xuua:

—Ní mbe ya, gui xihmi ra Xuua 'be'a gá nuui ua, ne 'be'a gá 'yøhmi ya. Gui 'yɛnui: “Nu yɱ xädǎ i nu ran nequi ya, ne yɱ dogua i sä i 'yo ya, ne nu'ɱ mi hɛmb ra t'axca'ya bi yaɳ'ɱ ya, ne yɱ gogu i øhnaɣa ya, ne'ɱ xí du bi ndants'i, ne yɱ hyoya i ø'a ran ho ma'da'yo ya.

²³ Din johya ɱ to'o i ɛc'yɛi xɱn ho, ne hin di ɱ't' yá mbɱi ɱ,” gui 'yɛnui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁴ Ne nu'bɱ mi mbenc'ɱ yám 'behni ra Xuua bɱya, nu ra Jesús bi ma 'be'a øt' ra Xuua, ne bi 'yɛmp'ɱ yɱ ja'i:

—Nu'bɱ gá mbähä bɱ ma'ueni ngue gá nuɱ ra Xuua, 'be'a gá bɛmhɱ ngue gua nuɱ bɱ. Ha guá nuɱ n'da ran 'yohɱ xɱn güent'i tengu n'da ra xithi i en ran dahi.

25 Uague gá nuh_u n'da ran 'yoh_u mi he ra pahni x_um hmadi. Pε nu'u, 'b_up_u ja ra ngunts'ut'abi u.

26 Uague guá nuh_u n'da rá pøngahyá Ojá. Ma-juani a gá nuh_u, nε hinga hønt'a n'da rá pøngahyá Ojá, pε nu'a, x_un hęts'i rá ts'edi xinda gue'u mi'da y_u pøngahyá.

27 Gue'a ra Xuua i hmam b_u ja rá søcuá Ojá, gue i ęna:

Nugä, ga pehn'na n'da mam 'bεhni dim 'bet'o b_u gní mba, da xih y_u ja'i da døp'e x_un ho, i ęm b_u ja rá m hman Ojá, bi 'yęn'a ra Jesús.

28 Xínga n'da ra ja'i mi 'b_ui ngue nuixte rá 'bεfi tengu ra Xuua. Pε nu'a to'o dim 'b_up_u di manda rá ts'edi Ojá, nu rá 'bεfi da 'yørp_u madague'a ts'utho, pε man'da nuixte a xinda gue'a ra 'bεfi i øt' ra Xuua ya, bi 'yęn'a ra Jesús.

29 Nε nu y_u hyaçahäi nε mi'da y_u ja'i xí xixyaba ra Xuua Nxixyá, 'b_u mi 'yø a bi man ra Jesús, bi b_u'u x_un ho i øt' Ojá.

30 Pε nu y_u fariseo nε y_u xänbate nija, ngue him bi nde'a ran xixyá bi 'yøt' ra Xuua, him bi numanho'a bi nde Ojá da 'yørp_u'u.

31 Nε xø bi 'yęn'a ra Jesús:

—'Bε'a nín t'uti ga xi ah_u ngue gui p_uhmb_u 'bε'a guí øth_u.

32 Guí øth_u tengu øt' y_u t'uhni 'b_u in ęni nε i ęmp'u yá mit'uhnih_u: “Nugähe, dá pεhmbe ra 'bida pε nu'ah_u hin gán nεhmb_u,” ęn'u 'da. Nε xø ęn'u mi'da b_uya: “Pε nugähe, dá pεhmbe y_u thuhu tengu'b_u x_un du n'da, nε nu ah_u hin gán zomhb_u,” ęn'u mi'da.

33 Nε ngutho guí øth_u tengu øt' y_u t'uhni, ngue nu ra Xuua Nxixyá bi zøcua, nε him bin sihmeh_u y_u ja'i

ne xím bi zi ra vino. Pe nu ah_u gá 'yɛmdah_u in 'youi ra zĩthu.

³⁴ Pe nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ne bá ɛcä ne dí sihmɛhe y_u ja'i, ne nu ah_u sä guí ɛnj_u drá hyugugä ne drá mihnigä, ne guí ɛnj_u dín amigogähe y_u ziyate hyaçahäi ne y_u ts'om'bäi.

³⁵ Pe nu'b_u majuani i ja rán 'yomfɛni n'da, da baði to'o _u ngue majuani bi un rán 'yomfɛni Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bin sihmɛ b_u ja rá ngu n'da ra fariseo í Simón

³⁶ Ne n'da ran 'yoh_u mí tɛn rán xädi y_u fariseo, bi xi'a ra Jesús din sihmɛ b_u ja rá ngu. Ne bi mbähä ra Jesús baya, din sihmɛ b_u.

³⁷ Ne nu'a n'da ra xisu ra 'yomt'ɛni a, ne nu'b_u mi 'yode 'bup_u ra Jesús, bi yarp_u mi hu a ra Jesús, i tu n'da ra xito án t'ɔt'e ra do alabastro, mi po ra 'yɛthi y_umanho, xam hmadi di muui.

³⁸ Ne nu'a ra xisu mi hup_u ja rá gua ra Jesús, ne mi zoni. Janangue bi mboxp_u ja rá gua ra Jesús a rá guidä, ne bi ducua rá gua yá xtä, ne ɛmmɛ zɛspa rá gua ra Jesús, ne bi xispa rá gua ra 'yɛthi y_umanho.

³⁹ Ne nu'a ra mɛngu b_u, 'b_u mi nu 'bɛ'a i ɔt'a ra xisu, bi bɛnsɛ: “Him majuani rá pɔngahya Oja a ra Jesús,” nguetho ɛmbi hingui paði ra 'yomt'ɛni a ra xisu.

⁴⁰ Nu ra Jesús baya, bi 'yɛmp'a:

—Nu'i grá Simón i ja'a ga xi'i.

Nu ra Simón bi 'yɛna:

—Gra xänbate, dami xic 'b_u.

⁴¹ Nu ra Jesús baya, bi xih ra Simón n'da ran t'uti, ne bi 'yɛmbi:

—Mi 'b_u a n'da ran 'yoh_u zai di hmih ra mbeti. Ne mi 'b_u a n'da ran 'yoh_u bi hmiti c_ut'a ciento, ne man'da b_uya bi hmiti yote ma'de't'a thofo.

42 Ne nu'_u g_ätho yoho hin'y_u 'be'a dí co'ts'a ra mbeti xí mba ma hmiti. Janangue nu'a xí hmih ra mbeti b_uya, bi punba thofo _u. Dami xic ya, Simón, nda'a man'da da b_{en}'a ra mate bi t'ørpe, bi 'y_{en}'a ra Jesús.

43 Nu ra Simón bi d_{ah} p_uya, ne bi 'y_{ena}:

—Masque gue'a ran 'yoh_u min dupate x_un ngu, man'da da b_{en}'a ra mate bi t'ørpe, bi 'y_{ena}.

—Maju_uni a guím b_{en}i, bi 'y_{en}'a ra Jesús.

44 Nu ra Jesús b_uya, bi hye't'a ra xisu ne bi 'y_{emp}'a ra Simón:

—Guí nu na ra xisu 'b_ucua, nu'b_u má c_ut'ua ja ni ngu xíngui ts'_u g_á 'dac ra dehe gue xcá pe't'ä ma gua, pe nu ra xisu i hucua, rá guidä í mbercä ma gua ne yá xtä í dugä ma gua.

45 Pe nu'i, hin g_á s_usca ma 'yogu ngue xquí z_{en}guagui, pe nuna ra xisu him bin h_e a ní z_usca ma gua.

46 Ne nu'i, hin g_á cosca ma y_a ra aceite, pe nuna ra xisu i hucua, bi xisca ma gua ra 'y_ethi y_uman'u.

47 Guehna dí xi a i na, x_un ngu rá ts'oqui na ra xisu ne x_un ngu rá punbi ya, janangue _emm_e im b_{en}gä na. Pe nu'_u im b_{en}se ts'utho ra punbi i honi, man'da ts'utho im b_{en}gä _u, bi 'y_{en}'a ra Jesús.

48 Ne nub_uya, bi 'y_{emp}'a ra xisu:

—Ya ma punbi ni ts'oqui ya, bi 'y_{en}'a ra Jesús.

49 Ne nu'_u i sihm_e b_u bin 'y_{em}z_eh_e _u:

—To'o nín 'yoh_u na, gue í _ena sä di punba yá ts'oqui n'da, bin 'y_{em}z_eh_e _u.

50 Pe nu ra Jesús bi 'y_{emp}'a ra xisu:

—Gá 'yɛc'yɛigui, janangue ya ma punbi ni ts'oqui ya. Ní mba ya ne gan johya, bi 'yɛmbi.

8

Yɛ xisu bi mbäxa ra Jesús

¹ Nu'bɛ mi tho'i 'da yɛ pa, nu ra Jesús bi mbähä 'dɛ'mayoho yá xädi bɛ ja yɛ hnini, ne bi mam bɛ 'bɛpɛ ní manda rá ts'ɛdi Oja.

² Ne bi mbähä a ra Jesús 'da yɛ xisu xí hoc 'bɛ mí ɛ, ne'ɛ 'da xí hyɔnba thi yɛ zɪthu min 'yohɛ, ne'a ra María ra mɛngu bɛ ra hnini Magdala, gue mín 'yohɛ yoto yɛ zɪthu 'bɛ mi hoc'a ra Jesús.

³ Ne'a ra Juana, rá xisu ra Chuza, n'da ran 'yohɛ im hmu bɛ ja rá ngu ra ts'ɛt'abi Herodes. Ne'a ra Susana, ne xɛn ngu mi'da yɛ xisu bi mbähä, mi fäx'a ra Jesús ne yɛ xädi nangue yá mbɛti zɛɛ.

Rán t'uti ra mbomhmudä

⁴ Ne xɛn ngu yɛ ja'i bi nɛxpɛ i ja mi'da yɛ hnini, ne bim pɛti bɛ 'bɛh ra Jesús. Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yɛmp'ɛ:

⁵ —Nu n'da ran 'yohɛ bi mba bɛ ja rá huɔhi bá pom bɛ yɛ hmudä. Nu'ɛ 'da yɛ hmudä bi zo bɛ ja ra 'yu, ne nu yɛ ja'i bi nɛm bɛya ne yɛ doja bi za.

⁶ Ne 'da'ɛ yɛ hmudä bi zo bɛ ja yɛ ndaxnado, ne nu'bɛ mi bɔts'e 'bɛx bi hmanc'a n'dihi, nguetho hin'yɛ ra dehe bɛ ja yɛ do.

⁷ Nu'ɛ mi'da yɛ hmudä bi zo bɛ ja yɛ 'uɪni, ne nu'bɛ mi bɔts'e, bi gom' yɛ 'uɪni ɛ, ne him bin te.

⁸ Ne'ɛ 'da yɛ hmudä bi zo bɛ ja ra hogahäi ne bin te xɛn ho bɛ, ne bin xɛndi, xɛn ngu bin ja, bi 'yɛm 'bɛ mi man ran t'uti.

Nu'ɥ i ja yá zagu, bi 'yø'a dá ma, bi 'yɛmp'ɥ yu ja'i ra Jesús.

Hanja bi xih yɥn t'uti yɥ ja'i a ra Jesús

⁹ Nu'ɥ yá xädi, bi 'yän'na ra Jesús:

—'Bɛ'a nam bøn'a ran t'uti ga ma.

¹⁰ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu'ahɥ, Oja bi ja ahɥ gui pɥhmbɥ 'bɛpɥ ní manda rá ts'edi. Pɛ nu'ɥ mi'da, dí xih yɥn t'uti ɥ, nguetho in nu yá dä pɛ hingui pɥdi 'bɛ'a in nu, nɛ i ja yá zagu, pɛ hingui pɥdi 'bɛ'a i øde, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'bɛ'a nam bøn'a rán t'uti ra mbomh-mudä

¹¹ —Nuya, ga xi ahɥ 'bɛ'a nim bøn'a ran t'uti dá mangä. Nu'ɥ yɥ hmudä, ra hmɛpya rá m hman Oja ɥ.

¹² Nu'ɥ bi zo bɥ ja ra 'yu, ra hmɛpya ɥ to'o bi 'yøh rá m hman Oja, pɛ nu ra zɪthu bi japi 'bex bi pumbɛni, nɛ him bi zä bi 'yɛc'yɛi ngue da mba nhyani.

¹³ Nɛ nu yɥ hmudä bi zo bɥ ja yɥ do, ra hmɛpya ɥ to'o bi 'yøh rá m hman Oja nɛ bin johya 'da yɥ pa. Pɛ him bi gopɥ mbo yá mbɛi rá hman Oja nɛ nu'bɥ bi zä ra zɪthu ɥ, 'bex bi 'ueh pɥya.

¹⁴ Nɛ nu'ɥ yɥ hmudä bi zo bɥ ja yɥ 'uɪni, ra hmɛpya ɥ to'o bi 'yøh rá m hman Oja, pɛ hønt'a bi bɛni 'bɛ'a dí hyusɛ yá mbɛi, nɛ 'bɛ'a i ja ua, nɛ 'bɛ 'a bi numanhosɛ, hinga xøt'a din te bɥ yoho yɥ hmudä, nɛ nte bin ja a ra hoga hmudä.

¹⁵ Nɛ nu'ɥ yɥ hmudä bi zo bɥ ja ra hogahäi, ra hmɛpya ɥ to'o bi 'yøh rá m hman Oja, nɛ bi mbɛs'pɥ

mbo rá mb̄ai, nε bi xi'ɥ mi'da yɥ ja'i, nε xɥn ngu mi'da bi 'yεc'yεi nangue'ɥ, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran nεqui hinga nt'aqui

16 Nε man'da ran t'uti bi ma ra Jesús, bi 'yεna:

—Xínga n'da ra ja'i di sɔc yɥ bombilla ngue da go'mi, o gue da mbɔxpɥ 'bit'ots'i, pε da 'yεxpɥ m'batho ngue di nεc bɥ mbo ra ngu.

17 Ngutho mam hmangä. 'Bε'a gätho dí xi a zεhεhɥ, pε jatho gui xihmbɥ mi'da yɥ ja'i, janangue'a din ja ran nεqui yá mb̄ai.

18 Dami jamansuhɥ xɥn ho 'bɥ guí øhmbɥ mam hmangä, nguetho nu'bɥ guí øhmbɥ xɥn ho, sä gui pəhmbɥ xɥn ho a mam hmangä. Pε nu'ɥ to'o hingui øde xɥn ho, di pumbɛni a zɥ ts'ɥ bi 'yøde, bi 'yεmp'ɥ yá xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o rá mbe nε yá cu

19 N'da ra pa bi mba bɥ rá mbe nε'ɥ yá cu ngue da nu'a ra Jesús. Pε him bi zä da nu nguetho εmme dɥ yɥ ja'i bɥ mi 'b̄ai.

20 Nε bi si'a ra Jesús i 'bäpɥ thi rá mbe nε yá cu, in nde da nu a.

21 Nu ra Jesús bi dɔti, bi 'yεna:

—Nu ma mbe nε ma cu, gue'ɥ to'o i øh rá m hman Oja, nε øt'a i mam bɥ, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús di japi din hε ran dɔhi nε ra dehe

22 Nu'a ra Jesús n'da ra pa bi hyu n'da ra mbosa, bi mbähä yá xädi, nε bi 'yεmp'ɥ:

—Ga mbähä bɥ 'danguadi ra dɔdehe, bi 'yεna. Nε 'bex bi mba bɥya.

23 Pε nu'bɥ i 'yo'a ra mbosa bɥ ja ra dehe, bin ɔ'a ra Jesús. Nε εmme nts'edi ran dɔhi bi 'yεn'a ra

dehe, gue'bu go mi mbo ra dehe bu mbo ra mbosa, nts'utho a bin ja.

²⁴ Pe nu'u yá xádi, bi 'yents'a ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, nde da goguahu ra dehe, bi 'yεmbi.

Bi ndants'a ra Jesús, bi hecua ran dahi ne ra dehe, bin he'u buya, ne xun ho ra dehe buya.

²⁵ Nu ra Jesús bi 'yεmp'u yá xádi:

—Hanja, ha zu ts'utho gui εc'yεigahu.

Pe nu'u yá xádi bin su, ne bi hyonya thoho. Ne bin 'yεmzehe u:

—'Be'a din 'yεt'ui na ran 'yohu, ne ya 'bexque in he'a ran dahi ne ra dehe di hecpi, bi 'yεn'u.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu min 'youi ra zı̄thu

²⁶ Ne nu'bu min he ran dahi, bi thopuya, bi zom bu ja ra häi Gadara, din hyant'ui bu 'danguadi ra häi Galilea.

²⁷ Ne nu'bu mi ga'a ra Jesús bu ja ra mbosa, bin c'at'ui n'da ran 'yohu ra mengu bu, min 'yohu yu zı̄thu a. Ne nu'a ran 'yohu, him mí he rá he, ne him mi 'buru ja rá ngu, pe mi 'buru ja yun 'yāgui.

²⁸ Ne nu'bu mi nu'a ra Jesús buya, 'bex bin danyahmu bu ja rá gua ne nts'edi bi mba'a ra zı̄thu:

—Nu'i Jesús, rá ts'ant'u i Oja nuixte, 'be'a gui 'yörcähe ya. 'Yörcähe ts'u ra mate, o gadi ungahe,

²⁹ bi 'yεn'a ra zı̄thu 'bu mi xifi da böm bu rá mbui ran 'yohu.

Nguetho na ya'a thoho bi unba ran 'yohu ne i xecta yu cadena i pa thu't'i, nangue rá ts'edi ra zı̄thu, ne i sixpu ma'ueni mahøn'a.

³⁰ Nu ra Jesús bi 'yänba rá thuhu a ran 'yohu.

—Dí n'dan nets'igähe, bi 'yεm 'bu mi dadi.

Nguetho min 'yoh_u x_un ngu y_u z_ith_u.

³¹ Ne nu'_u y_u z_ith_u bi 'y_äp ra mate ra Jesús hin da 'y_entp_u hap_u bí nets'i, ngu_ep_u ja ra mba'ye x_un h_etho ne nts'utho.

³² Ne mi 'b_up_u x_un ngu y_u ts'_udi mi sihm_e b_u.

³³ Ne nu y_u z_ith_u bi b_øm b_u ja rá mb_ui ran 'yoh_u ne bi y_urp_u 'b_uh y_u ts'_udi. Ne g_ätho y_u ts'_udi 'b_ex bin tihi, bin g_øxp_u ja ra nguani, g_ätho bi zo b_u dehe, bim 'b_edi.

³⁴ Nu'_u y_un 'yoh_u mi f_äh y_u ts'_udi, 'b_ex bi 'dah p_uya 'b_u mi nu 'b_e'a bi 'y_øt'_u y_u ts'_udi. Bi mba b_u ja ra hnini nep_u ja y_u hu_ähi, bi ma 'b_e'a bin ja.

³⁵ Ne x_un ngu bi mba b_u, ba nuse 'b_e'a bin ja. Ne bi nu'a ran 'yoh_u min 'yoh_u y_u z_ith_u, mi hup_u ja rá gua ra Jesús, mi he rá he. Ya x_i y_äm b_uya. Ne g_ätho y_u j_ä'i bin su 'b_u mi nu 'b_e'a bi t'_ørpa ran 'yoh_u.

³⁶ Ne nu'_u y_u j_ä'i in 'yoh_u a ra Jesús, 'b_u mi hoc'a ran 'yoh_u, bi x_i'_u m'bejua bi z_øm b_u 'b_e'a g_ätho bi 'y_øt'a ra Jesús.

³⁷ Ne g_ätho mi 'b_up_u ja ra häi Gadara bi 'y_äp ra mate ngue hin din 'yo b_u ja ra x_equi a, nguetho _emm_e min su g_ätho _u. Janangue'a nu ra Jesús, bi hyu ra mbosa mah_øn'a ne bi mb_äh_ä y_ä x_ädi b_uya.

³⁸ Nu'a ran 'yoh_u min 'yoh_u ra z_ith_u, _emm_e in ndehma da den'na ra Jesús. Pe nu'a ra Jesús him bi japi da mba. Pe bi 'y_em_bi:

³⁹ —Ní mba ni ngu ne gui mam b_u 'b_e'a bi 'y_øt'a'a Oj_ä.

Ne nu'a ran 'yoh_u bi mba rá ngu b_uya, ne bi mam b_u rá hnini a ran ho bi 'y_ørpa ra Jesús.

Nu ra Jesús bi xoxa rá t'ixu ra Jairo, ne bi hocp_u yu n'da ra xisu mi h_emb ra mbeji

40 Nu'b_u mi mbeng b_u ra Jesús 'danguadi ra dadehe, ε_ummε bin johya y_u ja' i nguetho x_un ngu mi t_ump' _u.

41 Ne 'bex bi z_um b_u 'b_uh ra Jesús a ra Jairo, n'da ra ngurpi b_u ja ra nija, ne bin danyahmu b_u ja rá gua, ne bi 'yāp ra mate da mba ra Jesús b_u ja rá ngu.

42 Nguetho h_unt'a n'datho rá t'ixu mi 'b_ui, ngue 'de'ma yonjeya mi pε'ts'i, ne in nde da du. Ne nu'b_u mi mbähä ra Jesús, ε_ummε d_u b_u y_u ja' i b_u ní mba.

43 Ne nu'b_u mi mba b_u 'yu, hin ní z_um b_u ja rá ngu ra Jairo, bi z_u'a n'da ra xisu mí hεmb ra mbäji, ngue 'de'ma yonjeya mi hεmp'a ran _u.

44 Pe nu'a ra xisu b_uya bi dārpa rá nyāmpahni b_u ja rá x_uthä ra Jesús, ne 'bex bin hε'a ran _u mi hεmbi.

45 'Bex bi 'yān'na ra Jesús:

—To'o bi dārca ma pahni, bi 'yεna.

Pe gātho _u mi 'bāp_u bi 'yεmbi: “Njom bi dä'i.” Ne'a ra Pedro ne mi'da yá xädi bi 'yεmp'a:

—Hanja gní 'yεna 'bo'o bi dä'a i, ne ε_ummε i d_u y_u ja' i b_u gní mba, bi 'yεmbi.

46 Pe nu ra Jesús bi 'yεmp' _u:

—Pe dí pādi ngue n'da ra ja' i bi däqui nguetho ma ts'εdigä ín ho'a, bi 'yεna.

47 Ne nu'b_u mi bā'a ra xisu hingui sä din cōni, ε_ummε bin su, ne di fet'i, ne bin danyahmu b_u ja rá gua ra Jesús, ne bi xifi 'bε'a í dädi. Ne bi 'yεna ngue 'bex bi yām 'b_u mi dädi.

48 Nu ra Jesús bi 'yεmthoho:

—Grá xisu, bi zä bi yān' i nguetho gá 'yεc'yεi i ja ma ts'edi. Ní mba ya ne da hyu ni mb_ui, bi 'yεmbi.

49 Ne yaui ra xisu a ra Jesús 'b_u mi z_um b_u 'da yá 'yεhe ra Jairo xí nεxp_u ja rá ngu, ne bi 'yεmbi:

—Nu ni t'ixu ya bi du'a, säti thoho guí pah na ra Hmu, bi t'emp'a ra Jairo.

⁵⁰ Pɛ nu'a ra Jesús mi øde 'bɛ'a bi man'a, nɛ bi 'yɛmp'a ra Jairo bɥa:

—O guín su, pɛ dami 'yɛc'yɛi nɛ din nu'a ni t'ixu, bi 'yɛmbi.

⁵¹ Nɛ nu'bɥ mi zøm bɥ ja rá ngu a ra Jairo bɥa, nu ra Jesús him bi japi da tho'a mbo yɥ ja'i bɥ 'bɛn'a ra hmute xí du. Hønt'a ra Pedro nɛ ra Jacobo nɛ ra Xuua, nɛ rá mbe nɛ rá ta ra hmute bi thopɥ.

⁵² Nɛ mi 'bɥpɥ xɥn ngu yɥ ja'i mi zoni ngue xí du'a ra hmute. Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—O guí zomhbɥ nguetho hingui tu na, i aθho na, bi 'yɛn'a.

⁵³ Pɛ nu yɥ ja'i bi den'na ra Jesús nguetho mi pɥdi ya xí du'a ra hmute.

⁵⁴ Nu'a ra Jesús bi bɛntpa rá 'yɛ ra hmute nɛ bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá hmute, dami ndants'i.

⁵⁵ Nɛ 'bɛx bi ndants' pɥa, bin ja rá te, bim 'bɥi mahøn'a.

Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Dami 'uĩmmi na ni t'ixuui ya, bi t'emp'a rá ta nɛ rá mbe.

⁵⁶ Nu rá ta nɛ rá mbe bi hyonya thoho ngue bi dɥmbɛni rá t'ixu. Pɛ nu'a ra Jesús bi xifi njon da xifi 'bɛ'a bin ja.

9

Nu ra Jesús bi mbɛhni 'dɛ'mayoho yɥ xädi da mamp'a rá m hma

1 Nu ra Jesús bi zohn'd_u 'dɛ'mayoho yá xádi nɛ bi un yán t'ɛdi ngue da hyøn'a thi y_u zĩthu in 'yoh_u 'da y_u ja'i, nɛ di hocua y_un u i hɛmb y_u ja'i.

2 Nɛ bi mbehn'd_u yá xádi din 'yo b_u ja y_u hnini b_u, nɛ da mam b_u 'bɛp_u ní manda rá ts'ɛdi Oja, nɛ di hoc y_un zāman'ɛ.

3 Nɛ bi xi'ɛ hin te da hyaʦts'i, nɛ hin da hyaʦ rá tɔhø xíng ra mbeti xínga gue mi'da yá pahni. Da mbatho.

4 Nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Hønt'a to'o rá ngu b_u guí c_uth_u, gam 'b_uhmb_u b_u gue'b_u go gá thohmb_u b_u ja man'da ra hnini.

5 Nɛ nu'b_u gá c_uth_u b_u ja 'da y_u hnini nɛ hin da 'yømanho y_u ja'i b_u 'bɛ'a guí mamhb_u b_u, nɛ 'bɛx guí pømh_u b_u ja y_u hnini nɛ guí huaj_u rá häi i pät ni mbonguah_u, ra hmɛpya ngue guí zohmb_u b_u u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

6 Nu y_u xádi b_uya bi mba høn_ub_u go hap_u ja y_u hnini nɛ bi mam b_u ran ho ma'da'yo. Nɛ bi hoc y_u hyɛnni.

Nu ra Herodes bi ma bi hyɛcpa rá 'y_uga ra Xuua Nxixyq

7 Nɛ mí ø'a ra ts'ut'abi Herodes 'bɛ'a gätho i øt'a ra Jesús, nɛ bi hyonya thoho. Nguetho nu'ɛ 'da y_u ja'i bi bɛni gue'a ra Xuua Nxixyq a, gue bi ndants' mahøn'a.

8 Nu'ɛ mi'da bi bɛni gue gue'a ra Elías a ra Jesús, uague man'da rá pøngahyq Oja ngue bi dambɛni.

9 Pɛ nu'a ra Herodes bi 'yɛna:

—Nugä dá manda bi thɛcpa rá 'y_uga ra Xuua Nxixyq, janangue'a dí pądi hinga gue'a ra Xuua a guí mamhb_u. Pɛ to'o maha a, bi 'yɛn'a ra Herodes.

Janangue ɛmmɛ min nde da nuse a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi 'ujn'ɥ cɯt'a mahuq̄hi yɥ ja'i

10 Nu yú xádi bɥya bá peng bɥ xí 'bɛhni, nɛ bi xih ra Jesús 'bɛ'a bi 'yɔrɐɐ bin 'yo. Nɛ nu'a ra Jesús bɥya bi mbäseɥ yú xádi bɥ ja ra hnini Betsaida.

11 Pɛ nu'bɥ mi bɔ'ɥ yɥ ja'i hapɥ ní mba a ra Jesús, bi dɛnni. Nɛ nu'a ra Jesús bi zomanho ɥ 'bɥ mi zɔdi, nɛ bi xi'ɥ bɥya 'bɛɐɐ ní manda rá ts'edi Oja, nɛ bi hoc'ɥ gátho yɥn záman'ɥ.

12 Pɛ nu'bɥ mi ts'utho da yɥh ra hyadi, gátho ɥ 'dɛ'mayoho yú xádi ra Jesús bi xifi da 'yɛt' yɥ ja'i, da mba bɥ n'danni ja yɥ hnini, din sihmɛ bɥ nɛ bá opɥ 'bɥ bin xui. “Nguetho hin'yɥ 'bɛ'a da zi ua ma'ueni,” ɛn'ɥ.

13 Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ yú xádi:

—Pɛ nu'a zɛhɛɥ gui 'uimhbɥ.

Nu'ɥ yɥ xádi bɥya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Pɛ hɔnt'ɥ cɯt'a yɥ hmɛ nɛ yoho yɥ t'ɯhuá i ja ua. Pɛ hinda hɔn 'bɥ ga támhbe mi'da yɥ hmɛ, sä ga 'uimhbe gátho yɥ ja'i i 'bɛcua bɥya.

14 Nguetho mbɛ cɯt'a mahuq̄hi mi 'bɥɐɐ yɥn 'yohɥ. Nu'a ra Jesús bɥya bi xi'ɥ yú xádi di japi 'da n'danni da hyu'i yote ma 'dɛt'a yɥ ja'i.

15 Nɛ bi hyu ɐɐ ya gátho tengu xi xifi.

16 Nɛ nu'a ra Jesús bi hyɔn'a ra hmɛ nɛ yɥ huá, bi ndɔs' mahɛts'i, nɛ bi jap'ɥ. Nɛ bi xɛni bi un yú xádi di darpa ɥ yɥ ja'i.

17 Nɛ gátho na ngu yɥ ja'i bin niya nɛ bi bong thoho, 'dɛ'mayo 'bɔts'e bi mbɛs'ɥ yú xádi.

Nu ra Pedro bi ma gue'a ra Jesús ra Cristo

18 N'da ra pa bin yaɛɛui Oja ra Jesús, min 'yohɥ ɥ yú xádi. Nu'bɥ mi gua'a bin yaui Oja, bi 'yän'dɥ yú xádi:

—'Be'a man yu ja'i nanguecä, 'be'a im beñ'u to'ogä.

19 Nu yú xädi bi 'yemp'a:

—Nu'u 'da i ma gue'e grá Xuua Nxixya. Ne nu'u mi'da i ma gue'e gra Elías, ne nu'u mi'da i ma gue'e man'da ra pøngahya mi 'buh maya'buh ngue bi dambeni, bi 'yen'u.

20 Ne nu'a ra Jesús bi 'yänzehe yú xädi:

—Pe xi ahuh, 'be'a guím bemhuh to'ogä.

Ne nu'a ra Pedro bi 'yembi:

—Nu'i gra Cristo rá Thahni i Oja, bi 'yembi.

21 Ne nu'a ra Jesús buya bi hecra yú xädi njon da xifi to'o a.

Nu ra Jesús bi man rán dqte

22 Ne bi 'yemp'a:

—Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, i jatho ga nu ran unbi xun ngu. Nu ma ngurpihu yu dac'yei ne yu ngurpa mbäjä ne yu xänbate nijä hin da 'yec'yeigui. Ne nu'u da hyogä u, pe ná hyu pa ga thambenigä ne dam 'bui mahøn'a, bi 'yen'a ra Jesús.

23 Ne man'da bi xi'u yú xadi, bi 'yemp'a:

—To'o gätho in nde da dengui da hyeh rán t'edi zehhe ne da hyät yun unbi n'da pa ngu n'da pa, madague da tho. Ne da beñi tengu dímbengä.

24 Pe nu'buh 'buh a n'da im beñ rá te, ne i su da nu yun unbi, pe da nu ran unbi mazai a. Pe nu'a hinguim beñ rá te madague da tho 'buh da dengä, di pøh rá te a.

25 Hin te di muui n'da ran 'yohuh 'buh da 'yøt'e rá mbeti 'be'a gä i ja ua ja ra ximhäi, 'buh hin da dñ'n'a ra temazai.

26 Ne nu'a gätho to'o i pes' rá sä nanguecä ne nanguemam hmangä, necä hín ga ξmbi ma t'uhni u 'b_u bá ξcä ua ne gan 'yohe yá hoga m'behni Ojå mahξts'i, ne din jagä rá ts'edi Ojå ma Ta, nugä ngue dán jå'igä ua ja ra ximhäi.

27 Pe majuçani dí xi ah_u, 'b_ucua 'da hin da nu ran ðate asta gue'b_u go di d_u'mi di manda rá ts'edi Ojå ua ja ra ximhäi.

Ra Jesús 'dan'yo b_u í nequi b_u ja ra t'øhø

28 Mbε ná hyåto pa b_uya, ra Jesús bi mbähä b_u ja n'da ra nyuni rá Pedro, ra Jacobo ne ra Xuua, ngue din yçui Ojå.

29 Ne nu'b_u min yçui Ojå a ra Jesús, 'dan'yo b_u í nequi a rá hmi ne nu rá pahni ξmme x_un t'axi, di fexni a.

30 Ne 'bex bi nequi b_u ra Moisés ne ra Elías bin yåh_u ra Jesús, mi 'b_uh maya'b_u u.

31 Ne bi hyårp_u n'da ran nequi hap_u mi 'bä u. Ne nu'u bi mamhb_u 'be'a da t'ørpa 'b_u bi tho b_u Jerusalén a ra Jesús.

32 Pe nu'a ra Pedro ne'u min 'yoh_u bi z_uh ra t'åha u, pe nu'b_u min nuhu bi nu di hyårp_u n'da ran nequi b_u 'bäh ra Jesús ne ra Moisés ne ra Elías.

33 Ne nu'b_u ma guerp_u da mba ra Moisés ne ra Elías, nu ra Pedro bi 'yçna:

—Ma Hmu i, ξmme x_un ho ngue dí 'b_uhmb_u ua ya, ga høcåhe hyu y_u t'angu, 'da'a n'da ni mbeti_u. Nu'i, ne ra Moisés ne ra Elías, bi 'yçna.

Pe him mim bçn'a mi man'a.

34 Ne nu'b_u mi 'yçn'a ra Pedro, 'bex bá çå n'da ra güi bi go'ma ra Moisés ne ra Elías, ne ξmme bin su'u yá xadi ra Jesús.

35 Nε bi t'ɔpɥ n'da ra nde bɥ ja ra güi ngue bi 'yɛna:

—Nuna ma ts'ant'ɥ dadí huɛcä na, dami 'yøhmbɥ 'bɛ'a i man na, bi 'yɛn'a ra nde.

36 Nε nu'bɥ mi gua'a bi man'a ra nde bɥ ja ra güi, nu yɥ xädi bi nu 'bäse bɥ ra Jesús. Nε nu'ɥ yɥ xädi, njom bi xi'ɥ 'bɛ'a bi nu'ɥ.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'ɥhni min 'youi ra zïthu

37 Nu'bɥ mi hyax bɥya, bi gɔpɥ ja ra nyuni ra Jesús nɛ'ɥ hyu yú xädi min 'yohɥ. Nε xɥn ngu yɥ ja'i bin c'athɥ ra Jesús.

38 Nu n'da ran 'yohɥ nts'ɛdi bi mbafi:

—Xänbate i, nurqui ts'ɥ ma ts'ant'ɥ nguetho hømma zɥ n'datho dí si.

39 Nε ja'bɥ im bɛnt ra zïthu nε ɛmmɛ di ɯnba a, i tɛxa hai, nε ɛmmɛ mbafi, nε di fɛt rá ja'i, nε i soh yɥ fɯgui. Nε zɛi di ja bɥ ra zïthu.

40 Nε dá xi'ɥ ni xädi di hoqui, pɛ nu'ɥ him bi zä bi hoqui, bi 'yɛn'a ran 'yohɥ.

41 Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu'ahɥ guexta'a hin guí ɛc'yɛihɥ 'bɛ'a dí xi ahɥ. Ham'mi pa ngue ga tɔp'a thohohɥ ngue gui 'yɛc'yɛigahɥ.

Nε xø bi 'yɛmp'a ran 'yohɥ bɥya:

—Bá si ua ni ts'ant'ɥ.

42 Nε nu'bɥ bá si ra ts'ant'ɥ, bi bɛnt mahø'n'a a ra zïthu, bi dɛxa häi nε nts'ɛdi bi ɯnbi. Pɛ nu'a ra Jesús bi xi'a ra zïthu da bøni, nε bi hoc'a ra ts'ant'ɥ bɥya. Bi xi'a rá ta da zix bɥya.

43 Nε gätho yɥ ja'i bi hyonya thoho a rá ts'ɛdi Oja.

Ra Jesús bi ma mahø'n'a rán dɔte

Nε guexta'a i yā ɱ yā jā'i nε i ma 'bε'a gātho i øt'a ra Jesús. Nu ra Jesús bɱya, bi 'yεmp'ɱ yú xādi:

⁴⁴ —Dami 'yøhmbɱ xɱn ho a dí xi ahɱ ya, nugä nguε dán jā'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä bɱ 'bɱh yɱ ts'om'bäi, bi 'yεmbi.

⁴⁵ Pε nu'ɱ yú xādi him mi pādi 'bε'a nam bøn'a i man'a ra Jesús, nguetho Ojā hin ní japi da bā'ɱ, nε bi zu da 'yān'na ra Jesús 'bε'a nam bøn'a bi man'a.

Ra Jesús bi 'yut yú xādi nda'a dim 'bet'o

⁴⁶ Nu'ɱ yú xādi bin junzεhε ɱ nangue'a to'o dim 'bet'o.

⁴⁷ Nε nu'a ra Jesús mi pādi 'bε'a mim bεn ɱ, nε bá si n'da ra t'ɱhni bi mbāmp'ɱ i 'bäi,

⁴⁸ bi 'yεmp'ɱ yú xādi:

—Hønt'a go to'o da zimanho n'da ra t'ɱhni tengu na nguε i εc'yεigui, nεcä bi zimanhog 'bɱ ya bi 'yøt'a. Nε to'o bi zimanhogä nam bøni bi zimanho ma Ta. Nε nu'a to'o i øt'e nguε nte di muui, gue'a dim 'bet'o a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu'ɱ hingui sɱjɱ, ma amigohɱ ɱ, bi 'yεn'a ra Jesús

⁴⁹ Nu ra Xuua bɱya bi xi'a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nugähe dá nuhe n'da ran 'yohɱ bi ndøn'na ni thuhu 'bɱ mi hyøn'a thi yɱ zĩthu, nε dá hεcuahe nguetho him man 'yogähe a ran 'yohɱ.

⁵⁰ Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Nde'bɱ hin xquí hεcuaɱ, nguetho nu'ɱ hingui sɱjɱ ma amigohɱ ɱ, bi 'yεmbi.

Nu ra Jesús bi dqmhyq ra Jacobo nε ra Xuua

⁵¹ Nε ya mi ts'ɱtho da zøn ra pa da mba mahεts'i ra Jesús. Nε bi nde bi mba bɱ Jerusalén, madague i pādi da mba ma ɱnbi bɱ.

52 Nu'bu mi mba bu 'yu, bi xifi da tho'u 'da yá xädi, da hyonbi hapu din säya. Ne nu'u yá xädi buya, bi yarpu ja n'da ra hnini bu ra xequi Samaria.

53 Pe nu yu ja'i bu hinguin ndepe din säya bu'a ra Jesús, nguetho him bi numanho ngue ní mba ba nu ra dampeti bu Jerusalén.

54 Ne nu ra Jacobo ne ra Xuua emme bin cue 'be'a bi man yu ja'i bu buya. Ne bi 'yemp'a ra Jesús:

—Ha guin nde ngue ga mandagä'be ra sibi ba cah mahets'i, ne din zø'u gätho 'bucua, bi 'yēn'u.

55 Pe nu ra Jesús bi damhya u yá xädi buya, gue hingui ho a im be'n'u.

56 Ne bi thopu man'da ra hnini buya.

Hyu yun 'yohu ena da den'na ra Jesús

57 Ne nu'bu mi 'yo bu 'yu ra Jesús bi 'yēn'a n'da ran 'yohu:

—Ma Hmu i, nugä ga ten'ni i hønbu go hapu gui mba, bi 'yēmbi.

58 Nu ra Jesús bi 'yēmp'a:

—Nu yu haho i ja yá oi bu ja yu hyädo, ne yu doja i ja hapu din säya u, pe nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hin hapu i jase ma oigä ua, bi 'yēmbi.

59 Nu ra Jesús buya, bi 'yēmp'a man'da ran 'yohu:

—Dami tengui, bi 'yēmbi.

Pe nu'a ran 'yohu bi 'yēm buya:

—Grá Hmu, 'be ga äcä ma ta 'bu bi du.

60 Nu ra Jesús bi 'yēmbi:

—Pe gue'u hingui ja ra te ma'da'yo, da 'yā'u xøn du. Pe nu'i gui tengui, gui xih yu ja'i 'beru ní manda rá ts'edi Ojä.

61 Xø man'da ran 'yohu bi 'yēmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, dín nde ga tɛn'ni i, pɛ 'bɛ ga mbagä bɥ ma ngu dan 'yɛ'be ma ta nɛ ma mbe.

⁶² Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Gätho to'o ɛna da dɛngui nɛ im bɛn'a bi zogui, hing yán sähɥ bɥ di manda rá ts'edi Ojã ɥ. Nu'a i øt'ɥ tengu øt'a n'da ran 'yohɥ 'bɥ i hɛnhäi nɛ in yɛh rá xɥthä, hingui uɛntho yá the i hɛqui.

10

Ra Jesús bi mbɛn'dɥ hyɔte ma'dɛt'a bɥ ja yɥ hnini

¹ Nubɥya nu'a ra Jesús bi huan'dɥ hyɔte ma 'dɛt'a yá xädi nɛ bi mbɛhni 'da'i yoho bɥ ja yɥ hnini guɛpɥ da those ra Jesús.

² Nɛ bi 'yɛmbi:

—Tenguthoho 'bɥ ya xø 'yo't'a n'da ra huɔhi, pɛ zɥ yonjã'i tho ɥ yɥ xofo, xɥn ngu ɥ yɥ jã'i da 'yɛc'yɛi, pɛ go zɥ yoho thoho ɥ da xifi. Dami 'yãfɥ Ojã ra Hmu ba pɛnh mi'da yɥ mbɛfi da xih yɥ jã'i da 'yɛc'yɛi.

³ 'Bɛx gui mbähä ya, nɛ nugä dí pɛn'nahɥ tengu'ɥ yɥ dɛ'yo 'bɥ da mba bɥ 'bɥh yɥ zate.

⁴ Nɛ o guí hɔx ni mbɛtihɥ, xín ni buxahɥ, xín gui cɥxhɥ ná yopare ni thixfanihɥ, gui mbäthohɥ nɛ hinga nya'a gui zɛnguahɥ yɥ jã'i bɥ 'yu.

⁵ Nɛ nu'bɥ guí cɥthɥ bɥ ja n'da ra ngu ngue di säya ahɥ a ra mɛngu bɥ, gui zɛnguahɥ, nɛ gui 'yãfɥ Ojã da 'yɛnsa rán jãpi a ra mɛngu bɥ.

⁶ Nɛ nu'bɥ in nde rán jãpi Ojã a ra mɛngu bɥ, da gohmi a rán jãpi Ojã 'bɥ, pɛ nu'bɥ hinguin nde, nte da gohmi 'bɥ.

⁷ Nɛ nu'bɥ gá sømhbɥ bɥ ja n'da ra hnini, gam 'bɥhmbɥ bɥ hapɥ rá mbɛdi da mba ma säya ahɥ.

Hin gui päpü gam 'bühmbü. Ne gui sihü 'be'a gätho din 'da ahü, ne hin gui pēs' ni sä gui sihü nguetho gue'a guí tühmbü a ngue guí xihmbü rá m hman Ojä ü. Ne njo'o n'da ra mbeñi ngue hin da mba njut'i.

8 Ne hōnt'a go má hnini nguepü da ts'in ahü, gui sihü 'be'a gätho di 'da ahü yü jä'i.

9 Ne gui hoc'ü yün zäman'ü i 'büpü, ne gui xihmbü yü jä'i ngue mi ts'ütho di manda rá ts'edi Ojä ua.

10 Pe hōnt'a go nda'a má hnini gui cüthü, ne nu'bü hin da zin ahü yü jä'i bü, gan 'yohü bü ja ra hnini, ne gui 'yēmfü yü jä'i:

11 “Nugähe dí huac ma guahe ra fonthäi ua ja ni hninihü, ra hmēpya ngue ga sogähe ua. Pe gui pähmbü xna xti manda maha ua rá ts'edi Ojä,” gui 'yēmfü ü.

12 Ne dí xi ahü, nu'bü bi zōn ra pa ran juñbi, man'da xün ü tho ran ünbi da nu'ü, xinda gue'ü mi 'büpü ja ra hnini Sodoma, bi 'yēn'a ra Jesús 'bü mi 'yēmp'ü yú xädi.

Da ts'änba rá muui yú ts'oqui ü him bi 'yēc'yēi ra Jesús

13 Í huñhi gätho ahü guí 'bühmbü bü ja ra hnini Corazín, ne gätho ahü guí 'bühmbü bü ja ra hnini Betsaida, nguetho ya gá nuhü yün t'öt'e nuixte dá öt'ä ne hin gá päh nin 'yomfēnihü. Nu yü jä'i mi 'büpü ja ra hnini Sidón ne'ü mi 'büpü ja ra hnini Tiro, nu'bü xtá nu'ü yün t'öt'e nuixte gá nuhü ya, xti päh yün 'yomfēni ü, ne xtá hye yü pahni tengü yü 'døzä ne xtá 'yux yü 'bospi yú jä'i, ra hmēpya ngue emme tu yú mbüi nangue yú ts'oqui ü.

14 Nε nu'a ra pa rán juanbi Oja, nu ahυ man'da da zän'nahυ ran unbi xinda gue'υ mi 'bυpυ ja ra hnini Tiro nεpυ ja ra hnini Sidón.

15 Nε ahυ guí 'bυhmbυ bυ ja ra hnini Capernaum, gnín 'yεxhυ a ngue guí εmhυ gui sοmhυ bυ mahεts'i, pε hin'na, pε guepυ ja ran unbi mazai gui mbähä, bi 'yεn'a ra Jesús.

16 Nε bi 'yεmp'υ yá xädi bυya:

—Nu'υ i øh ni ndehυ, tengu'bυ ma ndesεgä bi 'yø'υ. Nu'υ to'o hin da zin ahυ tengu tho'bυ him bi zingä'υ, nε nu'υ him bi zingä, xím bi zin'a ma Ta bá pεngä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Bá penc'υ hyäte ma 'det'a xí mben'na ra Jesús

17 Nu'bυ mambá penc'υ hyäte ma'det'a yá xädi a ra Jesús bυ bi mbehni, εmme bin johya υ. Nε bi 'yεmp'υ:

—Grá Hmu, hinga hønt'υ yun zäman'υ dá hoje pε nε'υ yυ zıthυ dá hømhbε thi 'bυ má ndømhbε ni thuhu, bi 'yεmbi.

18 Nu ra Jesús bi 'yεmp'υ bυya:

—Dá nugä rá hmu yυ zıthυ 'bυ gmí tafυ, bi mba häi tengu ra huεi 'bυ xun gai, bi 'yεna, nε ya dá 'da ahυ ra ts'edi gui tafυ rá ts'edi man suihυ.

19 Pε madague gui nes'hυ yυ pozυ bυ gui thohmbυ, nε yυ mbozυ, pε nte da ja ahυ.

20 Pε hin gan johyahυ ngue bi zä guí hømhbυ thi yυ zıthυ, pε nu'a gdín johyahυ ngue bi zin ahυ Oja nε bi hyux ni thuhυ bυ mahεts'i, bi 'yεn'a ra Jesús 'bυ mi 'yεmp'υ yá xädi.

Bin johya ra Jesús

21 Nubυya nu rá Hogandahi Oja bi japi εmme di johya ra Jesús, nε bi 'yεna:

—Dí ɛ'ts'a i nguetho gá japi bi ba'a ni ts'edi ɯ i hon'i, tengu yɯ t'ɯhni ngue hin te i paɖi, ne hinga gue'ɯ im bɛnse ja yún 'yomfɛnise gá japi bi ba'ɯ. Ne gue'a gá 'yɔt'e ma Oja i, ngue gue'a gá numanhose guí ɔt'e, bi 'yɛmp'a Oja.

²² Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Gátho i ja a ma Ta bi 'daqui. Ne hɔnse ma Ta i paɖã xɯn ho ngue rá Ts'unt'ugã, ne hɔnsegã rá Ts'unt'ugã dí paɖã xɯn ho a ma Ta, ne'ɯ to'o ga japi da ba'a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²³ Ne bi 'yɛmp'ɯ yá xádi:

—Gan johyahɯ ngue guín nuhɯ a dí ɔt'ã ya.

²⁴ Majuani dí xi ahɯ, xɯn ngu yá pɔngahya Oja ne xɯn ngu yɯ ts'ut'abi mi 'bui, mi nde da nu'a guín nuhɯ ya, ne da 'yɔ'a guí ɔhmbɯ ya, pe him bi zã, bi 'yɛmp'ɯ yá xádi ra Jesús.

Rán t'uti a ran 'yohɯ bi huɛc rá mijq'iu

²⁵ Ne bi zɔm bu 'buh ra Jesús n'da ra xänbate nija, im bɛni da zã'a ra Jesús, ne bi 'yänni:

—Xänbate i, 'be'a sä ga ɔt'ã n'dahma din jagã ra te mazai, bi 'yɛna.

²⁶ —Be'a mam bu ja yún t'ɛdi ra Moisés, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁷ Nu'a ra xänbate nija bi 'yɛna:

—I mam bu: “Gam bɛmhbu Oja ra Hmu ngue gátho ma mbuihɯ ne gátho ma tehɯ, ne gátho ma ts'edihɯ, ne gátho man 'yomfɛnihɯ, ne ga huɛc ma mijq'ihɯ tengu bu nan huɛc zehɛhɯ,” i ɛn rán t'ɛdi Oja, bi 'yɛn'a ra xänbate nija.

²⁸ Bi dq'a ra Jesús buya:

—Majuani guí ma. Nuya gui 'yɔt'ɯ ne din ja'a ra te mazai, bi 'yɛmbi.

29 Nu ra xänbate niḡa mi paḡa mbo rá mbai ngue hinga gue'a mí øt'e, ne bi 'yemthoho:

—Pe to'o ma miḡa'i'be ga huɛcä, bi 'yɛn'a.

30 Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti ne bi 'yɛmbi:

—Nu n'da ran 'yoha mi 'yo bu ja ra 'yu, bí neɣru Njerusalén ní mba bu Jericó. Ne nu'a 'da yu be bi gorpa'yu ne bi unba'a ran 'yoha, ne gätho yá pahni mi he bi gaŋpi ne'a rá mbeti. Ne bi zopu nden'yu a ran 'yoha buya, ɛna da du.

31 Ne bi thopu n'da ra mbäḡa, ne bi nu'a ran 'yoha 'bem bu pe bi mbächthoho.

32 Ne'a man'da ran 'yoha, ra mbeɟi bu ra niḡa a, bi thopu, bi nu'a ran 'yoha 'bem bu, ne'a bi mbächthoho tengu bi 'yøt' ra mbäḡa.

33 Pe nu'a n'da ran 'yoha, ra mengu Samaria, 'bu mi thopu buya, bi nu mi 'bem bu a ran 'yoha, ne bi huɛc'a.

34 Ne bi xispa ra aceite ne ra vino bu xí ts'erbi, ne bi mbantpa ra 'bøt'e. Ne bi 'yɛxa rá fani buya, bi zixru ja n'da ra ngun'oi ne bi jamansu'a.

35 Ne nu'bu mi hyats'i, bi thopu ní mba, ne bi zocpi ts'u ra mbeti a ra mengu bu, ne bi xifi di jamansu'a ran 'yoha, ne da gurpa rá gasto 'bu hin dí gua'a 'bu bá peng bu ní mba, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bu mi man ran t'uti.

36 Nubuya bi 'yän'na ra xänbate niḡa:

—Xiya, nda'a nín 'yoha bi 'yørpa ran huɛcate rá miḡa'iu.

Bi da'a ra xänbate niḡa:

37 —Nu'a bi mbäts'i.

Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a buya:

—Ní mba din jabu gui 'yørpa ni mijá'ihu, bi 'yɛmbi.

Ra Jesús bi mba bá nu'a ra Marta ne ra María

³⁸ Ra Jesús ne'u yá xädi mi 'yo bu ja ra 'yu ní mba bu ja ra hnini Jerusalén, ne bi zøm bu ja n'da ra hnini gueru 'bu'a n'da ra xisu í Marta a. Ne nu'a ra Marta bi xi'u din säya bu ja rá ngu.

³⁹ Ne mi 'buru n'da rá juhué í María. Nu'a mi hupu i yá ra Jesús, bi 'yø'a bi man'a.

⁴⁰ Pe nu'a ra Marta, xun ngu ra 'befi i øt'e. Ne bi 'yemp'a ra Jesús:

—Ma Hmu'i, ha hin guí urpa ra güenda 'be'a øt' ma cu, nde'bu gui xifi di zequi, bi 'yɛmbi.

⁴¹ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ma zu Marta, emme guím bɛn'a ni 'befi.

⁴² Pe n'datho a mahyoni xun ho, ne gue'a bi huan'na ra María, ne njon di 'uecpa'a mam hmangä i øde, bi 'yɛn'a ra Jesús.

11

Ra Jesús bi xänba yá xädi din yahu Oja

¹ N'da ra pa bi 'ue'a ra Jesús ne bin yaui Oja. Ne nu'bu mi gua'a bin yaui Oja, n'da rá xädi bi 'yɛmbi:

—Ma Hmu'i, dami xängahe dan yahe Oja tengu thoho ra Xuua bi xänba yá xädi.

² Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Ngubu gui mamhu 'bu guí yahu Oja:

Ma Ta ahe,

Da hnumansu ni thuhu

Ne dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'edi ngue di manda ua.

³ Ne dami 'daje ra hme dí homhbe ra pa i ja bu ya.

4 Dami punga ma ts'oquihe tengu thoho b_u na punbahe _u i ørcahe ran ts'o.

O guí hegähe da daje ran ts'o,

pe dami yänje nangué ran ts'o, gui 'yεmh_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

5 Ne xø bi xih man'da ran t'uti _u, bi 'yεna:

—Xi'b_u n'da ran 'yoh_u xtí mba b_u rá ngu n'da rá amigo, made ra xui, ne xtá 'yεmbi: “Hmiqui ts'_u hyun thuh_u,

6 nguetho nu'a n'da ma amigo ja bi zøm b_u ja ma ngu, ne hin'y_u 'be'a ga unni da zi,” xtá 'yεmbi.

7 Ne xi'b_u xtá 'yεmp thoho: “Yo gadí paqui, nguetho ya án th_ut'i ma ngu ne ya dá ohmbe gätho ma t'uhni, ne hingui sä ga ndants'i ngue ga 'da'i,” xtá 'yεntho.

8 'Be'a hmaha xtá 'yøt'a ran 'yoh_u 'b_u. Nu'b_u hingui pes' rá sä di thoqui da 'yäpi, ne guehma da ndants'a rá amigo ne di un'na bi 'yädi, bi 'yεn'a ra Jesús.

9 In ja b_u 'b_u guí yäh_u Ojä, gui thoqui gui 'yäf_u ne sä thocua thoho gui hyämhb_u. Thocua thoho gui hyomhb_u ne thocua thoho da zä gui tïmh_u. Thocua thoho guin zohmb_u ne Ojä da xoc'ah_u.

10 Nguetho gätho to'o da 'yädi da hyäni, ne gätho to'o da hyoni, da dïni, ne gätho to'o da zofu da xocpi, bi 'yεna.

11-13 Ne nu ah_u madague gyú ts'om'bäih_u, xínga n'da ah_u gadí unhd_u ra poz_u ni t'uhnih_u 'b_u i ä ah_u ra huä, ne xíng ra mboz_u gadí unhd_u 'b_u i ä'ah_u ra do'øni, pe hønt'a xun ho gadí un ni t'uhnih_u. Ha maguet'a Ojä ma Tah_u 'b_u mahçts'i ngue him ba

pɛn'nahɯ rá Hogandɔhi 'bɯ guí äfɯ a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'ɛmp'a ra Jesús in 'youi ra zɪthu

14 Nɛ mi 'bɯpɯ n'da ran 'yohɯ hingui sä din yɔ, nguetho madi goreba ra zɪthu. Nɛ nu ra Jesús bi hyøn'a thi ra zɪthu nɛ bin yɔ ran 'yohɯ bɯya. Nu yɯ ja'i ɛmmɛ bi hyonya thoho.

15 Pɛ nu'ɯ 'da bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɯ sä i høn'a thi yɯ zɪthu, nguetho gue'a rá hmu yɯ zɪthu bi un rán t'ɛdi na, sä ɛn'ɯ 'da.

16 Nɛ nu'ɯ mi'da bi zä ra Jesús 'bɯ ya majuɔni Oja bi un rá ts'edi, nɛ bi 'yäp ra hmɛpya mahɛts'i.

17 Pɛ nu ra Jesús mi pɔpɔ yán 'yomfɛni n'da ngu n'da'ɯ nɛ bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'bɯ din heczɛɛ yɯ ja'i 'bɯpɯ ja n'da ra hnini, nɛ ba ɛh yán sɯihɯ, hin da zä din tunhdɯ yán sɯihɯ 'bɯ. Da mba ma juadi ɯ. Nɛ ngutho ɯ 'bɯpɯ ja n'da ra ngu, 'bɯ din sɯsɛ ɯ dim 'bɛdi.

18 Nɛ ngutho rá ts'edi ra zɪthu, ha da zä din sɯsɛ ɯ ngue di 'bɛh yú ts'edi, nɛ sä guí ɛmhɯ, ngue'a rá ts'edi ra zɪthu a ná høn'a thi yɯ zɪthu ɯ.

19 'Bɛ'a ni ts'edi guí ɛmhɯ i ja ni xädiɯ 'bɯ i høn'a thi yɯ zɪthu. Guess'ɯ i ut ahɯ ngue him majuɔni guím mamhɯ.

20 Nugä dí høn'a thi yɯ zɪthu nangué rá ts'edi Oja, gue'a ctí pɔhmbɯ ngue ya di manda rá ts'edi Oja ua guí 'bɯhmbɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

21 Nɛ man'da ran t'uti bi ma, nɛ bi 'yɛna:

—Nu'bɯ 'bɯ'a n'da i ja rá ts'edi nɛ i ja 'bɛ'a dám fädi xɯn ho bɯ ja rá ngu, hin te da ja.

22 Pε nu'bu da zom bu n'da ngue man'da i ja rá ts'edi ne da dapi, da hyanba a nám fädi ne da duspi 'be'a gätho i ja bu ja rá ngu büya.

23 Nu'a to'o hinga 'da'ingu dí mam'be, man sui'be a. Ne nu'a to'o hingui øt' ma 'befi, di japi dim 'be'u mi'da.

Rán t'uti ra zïthu bá peng bu ja rá mbui n'da ra ja'i

24 Ne man'da ran t'uti bi ma, bi 'yεna:

—Nu'bu bi bom bu ja rá mbui n'da ra ja'i ra zïthu, bin 'yo bu ja ra 'yönhäi, bi hyoni hapu sä dim 'bui, ne nu'bu him bi dïni, bi bεnse ba peng mahøn'a hapu mi 'bui.

25 Ne nu'bu mi zom bu, bi nu njongui 'bupu, ne ma hoqui xun ho.

26 Ne nubüya, bi mba bá hom mi yoto yu zïthu man'da xun ts'o xinda guesε'a bin honte, ne gätho bim 'buhmbu bu. Ne nu'a ra ja'i büya, bi gohi man'da xun ts'o xinda gue'bu mi 'bupu n'datho ra zïthu, bi 'yεn'a ra Jesús 'bu mi man ran t'uti. Din ja bu u hinga gätho rá mbui i εc'yεi.

Ran japi majuqni

27 Gätho na ya ra Jesús ne bi da'a n'da ra xisu, bi 'yεna:

—Majapi'a ra xisu bi te'e, bi 'yεmbi.

28 Pε nu ra Jesús büya bi 'yεmp'a:

—Pε ne'u man'da majapi gätho to'o i øh räm hman Oja ne i øt'a gätho i mam bu, bi 'yεmbi.

Yu ts'om'bäi bi 'yäh yu hmεpya mahεts'i

29 Bi munts'u yu ja'i bu 'bäh ra Jesús, ne nu ra Jesús bi xi'u man'da ram hma, ne bi 'yεmp'u:

—Nu'ah_u guí 'b_uhmb_u y_u pa ja b_u ya, gyá ts'om'bäih_u, guí äj_u ra hmεpya mahεts'i, pε hin te ma hmεpya da t'ut'ah_u, pε hønt'a n'da ra hmεpya da t'ut'ah_u tengu bi 'yøt'a ra Jonás.

³⁰ Nε gue'a ra hmεpya bi 'yøt' ra Jonás, bi b_uh y_u j_u'i b_u ja ra hnini Nínive maju_uni Oj_u bí mbεhn'na. Ngutho ah_u, sä gui p_uhmb_u maju_uni bá pengä Oj_u 'b_u gá nuh_u 'bε'a din jacä, nugä ngue dán j_u'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεna.

³¹ Nε dí xi ah_u, nu'a ra xisu min ts'ut'abi b_u Sur, 'dat'a gui ndans'h_u a 'b_u bin ja ran ju_uñbi 'b_u ran zεgui. Nε da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u. Nguetho nu'a yatho bá εhε ngue mín nde da 'yø'a bi man'a ra ts'ut'abi Salomón nangue rán 'yomfεni bi und Oj_u, pε nu ah_u, hin guín nde gui 'yøhmb_u a dí mangä ngue dí 'b_uhmb_u ua. Pε nugä man'da i ja rá ts'edi mam hmangä xinda gue ra Salomón, bi 'yεn'a ra Jesús.

³² Nε xø bi 'yεna:

—Nε_u mi 'b_up_u ja ra hnini Nínive 'dat'a gui ndans'h_u _u 'b_u bin ja ran ju_uñbi 'b_u ran zεgui, nε da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u, nguetho nu'_u 'bex bi p_uh y_u mb_ui 'b_u mí 'yø'a bi man'a ra Jonás, pε nu ah_u, xø hin guín nde gui p_uh ni mb_uih_u nangue ni ts'oquih_u. Nε nugä, man'da x_un hεts'i mam hmangä xinda gue ra Jonás, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu'a dá p_uhmb_u rán nεqui Oj_u

³³ Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Pε njon di søc'a n'da ra sibi ngue da go'mi, uague di c_u't' p_u ja ra huada. Pε i tixp_u ja ra mbøxasibi, ndepe di yot'i gätho to'o ba εhε.

34 Gue'a ni dāh_u di ja ah_u gui hyanth_u ran nequi. Nu'b_u x_un ho ni dāh_u, guí hanth_u x_un ho ran nequi, ne nu'b_u hingui ho ni dāh_u, x_um 'bexuitho b_u guí hanth_u.

35 Ne ngutho ni mb_uih_u di ja ah_u gui p_uhmb_u rán nequi Oj_u. Nu'b_u i hon ni mb_uih_u rán ho Oj_u, i ja ah_u ran nequi 'b_u, nu'b_u hin'na, sä guí emhb_u i ja ah_u ran nequi, pe h_unt'a ra 'bexui i ja ah_u.

36 Nguetho h_unt'b_u guín ndeh_u b_u ni mb_uih_u, di 'uec'ah_u ra 'bexui a Oj_u ne di 'da ah_u rán nequi, ne nub_uya gui 'y_uth_u tengu'b_u gy_u sibih_u ne gui 'yuth_u mi'da rá 'yu Oj_u, tengu ra nyot'i di yorp_u ní mba n'da, bi 'y_un'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi xi'u y_u fariseo ne y_u xänbate nij_u max_uts'e thoho i y_u'u

37 Ne nu'b_u mi gua'a man ra Jesús, n'da ra fariseo bi xih ná ts'ihm_u a ra Jesús, ne bi mba bin sihm_u.

38 Ne nu ra fariseo bi nu him bin x_u'y_u ra Jesús, tengu i man y_un t'edizehe y_u fariseo, ne bi hyonya thoho.

39 Pe nu'a ra Jesús bi 'y_ump'a:

—Nu ah_u gy_u fariseoh_u, guí peth_u x_un ho ni ja'ih_u, pe guexta'a x_un ts'o ni mb_uih_u. H_unt'a ran ts'iyate guím b_uemhb_u, gy_u ts'om'b_ui thohoh_u.

40 X_ugue, x_um me tho ni mb_uih_u. Nu Oj_u i p_udi 'be'a gadí jaf_u ni ja'ih_u, pe ne'a ni mb_uih_u i p_udi 'be'a im b_uni, nguetho Oj_u g_utho bi z_un'd_u, bi 'y_una.

41 Pe nu'b_u gui hu_uc ni mij_u'ih_u ne gui f_uxh_u, da f_uh p_uya mahoqui ni mb_uih_u.

42 Í hu_uchi maha ah_u, gy_u fariseoh_u, nguetho guí h_uxh_u b_u ja ra nij_u a ná 'det'a y_u 'y_uthi y_u t_uh_u bi b_uxp_u ja ni hu_uh_u, pe go hin gá 'y_uth_u a man'da

in nde Oja ngue 'da xquín numanhohu ni mija'ihu ne xquí huɛju u. Guehya nde'bu man'da gui 'yøthu, madague'bu gui thoqui gui 'yøthu u mi'da.

43 Huɛhi maha ahu, gyá fariseohu, emme gui homhbu ngue da hnumansu ahu bu ja ra nija, ne gadí hohu yun zengua 'bu gui 'yohu bu ja ra tai.

44 Í huɛhi maha ahu, nu'ahu tenguthoho n'da ran 'yágui hingam fadi, ne nu'a da thopu hin da badi o bu xu 'ya. Ngutho ahu, im ben yu ja'i ngue xun ho ahu, pe him majuani.

45 Ne mi 'buru n'da ra xänbate nija, ne bi 'yena:

—Nu'i grá Jesús, gra xänbate i, emme gadí unga ma mbuibe a gá ma, bi 'yembi.

46 Bi dat'a ra Jesús:

—Ne ahu, gyu xänbatehu, í huɛhi maha ahu, nguetho emme xun he i a gá hyuspahu yun t'edi ra Moisés ngue gui xihmbu yu ja'i da 'yø'te, pe nuse ahu xingui ts'u gui øthu a gui xihmbu da 'yø'tu.

47 Í huɛhi maha ahu, gui hocpahu yá jaddon'yágui u yá pøngahya Oja bi hyo'u nim bombøtahu, ngue gui nde da 'yæn'ahu yu ja'i xun ho ahu.

48 Pe gue'a gní 'yuhmbu ngue guín numanhohu yun t'ø'te u nim bombøtahu, bi hyo'u yá pøngahya Oja ne go gadí hocpahu yá jaddon'yágui bi 'yo u.

49 Pe nu Oja i paði 'be'a gätho din ja, janangue'a bi 'yena: “Ga pøhdä u ma pøngahya, ne'u mi'da da mam mam hmangä. Nu'u da da tho, ne nu'u da da t'ethoho,” bi 'yæn Oja.

50 Janangue'a gue'a ctí nuhu rán ts'embi Oja nangue gätho yá pøngahya Oja ne yüm 'behni bi mba ntho gue'bu go rá mbudi ra ximhäi.

51 Nu rá mbædi ra Abel bi tho asta gue'bu ne'a ra Zacarías bi tho bu mbo ra danija, tengu thoho 'bu ni ts'oquih a gätho í tho'u yá pøngahya Oja, ne gue'a dí un'nah a.

52 Í huçihi maha ah u gyú xänbatehu, guí pähmbu 'be'a nam bøn'a rá hman Oja pe hinga gue'a guí xänbah u ja'i. Him majuañi guí tenhd u a ne hín gadí jaf u da den'd u in nde da denni, bi 'yæn'a ra Jesús.

53-54 Ne bi bøm bu ra Jesús buya. Pe nu u xänbate nija ne u fariseo emme bin cue, ne xø bi du'mi emme bi 'yän yan t'änni, ngue i honi 'beru dí yap'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi ma 'be'a din ja to'o i mam maxøts'e thoho

1 Ne bim peti bu 'buh ra Jesús xun ngu u ja'i, ne emme din tønthoho. Nu ra Jesús bi 'yemp'u yá xädi:

—Gam fähmbu nangue yú ixu u fariseo ngue hin gui tenbah u yän t'øt'e, ena xun ho bu na hnu u pe n'dan'yo thoho im bæn yá mbui.

2 Hin gui 'yøthu tengu'u nguetho gätho 'be'a im bëm bu mbo rá mbui n'da, da fadi. Madague'bu en'u njon da badi, pe guehma din c'a yú ts'oqui.

3 Ne gätho a i man'a n'da bu njongui øde, da hmam bu 'buh u ja'i. Ne gätho i mam mant'agui n'da bu ja rá ngu, da fap u 'buh u ja'i, bi 'yemp'u yá xädi ra Jesús.

Gui suhu Oja, bi 'yæn'a ra Jesús

4 Ne xø bi 'yæna:

—Nu'ah_u, ma amigo ah_u, o guí suh_u u in nde da hyo ah_u. Nu'uh, sä da hyo'a ni ja'ih_u pε hin'y_u 'be'a man'da i sä da 'yøt'e.

⁵ Ga xi ah_u to'o a gui suh_u. Dami suh_u Oja nguetho nu'a, i sä da hyo ah_u nε i ja rá ts'edi da 'yent'ah_u b_u ja ran unbi mazai. Majuani dí xi ah_u, jatho gui suh_u Oja.

⁶ Nε njom man'da gui suh_u. Guim bεmh_u y_u doja, ts'utho di muui, hønt'a z_u yocentavo di muui u cüt'a ndoja, pε guexta'a i pa mfēni u, Oja im bēn'u.

⁷ Nε nu ah_u man'da di mu ah_u xinda gue y_u doja b_u ní bēn Oja, nε asta i pađi hangu na ngu i ja ni xtah_u. Janangue'a o guín suh_u.

To'o hingui su da ma nanguera Jesús

⁸ Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yēna:

—Majuani dí xi ah_u, gätho to'o hingui su da mangua ja ra häi gue i paqui, nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga mam b_u ja yá hmi yám 'behni Oja, gue dí paçä u.

⁹ Pε nu'a to'o da gøngä ua ja ra häi, necä ga cøngä b_u mahęts'i a.

¹⁰ Nu'a to'o di c'aman'ugä nguecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, sä da mba ma punbi 'b_u da bēn'a bi ma. Pε nu'uh to'o di c'aman'uh rá Hogandahi Oja, hin'y_u rá punbi u.

¹¹ Nu'b_u pa ma yaři'ah_u nε da ts'ix ah_u b_u 'buh y_u ngurpi ja ra nijä o guer_u 'buh y_u zε'mi nε y_u ts'at'abi, pε o εmme guím bεmh_u 'be'a sä gui mamh_u 'b_u da mba ma juanni ah_u,

¹² nguetho nu'b_u gám 'bähmb_u b_u ja rá hmi u, nu'a rá Hogandahi Oja 'bex di bēn'nah_u gui mamh_u, bi 'yēn'a ra Jesús.

Rán t'uti ra mɛmbeti bi bɛnsɛ 'bɛ'a da hyoni

¹³ Nɛ nu'bɛ min yɔ'a ra Jesús, mi 'bä inde bɛ 'bɛh yɛ ja'i n'da ran 'yohɛ, nɛ bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, dami xih man 'yohɛ da xɛgäts'ɛ ra häi bi zoh ma ta'be.

¹⁴ Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Nu'i, grán 'yohɛ, hin dra zɛ'migä ngue ga øt'ä a guí ma, bi 'yɛmbi.

¹⁵ Nɛ xø bi 'yɛmp'ɛ 'bɛpɛ:

—Dami jamansu ni mbɛihɛ hin din ja ahɛ ran 'yɛya. Nguetho hinga gue'a i ja n'da dám 'bɛ'a n'da, madague'a xɛn ngu i ja.

¹⁶ Nɛ nubɛya, bi xi'a n'da ran t'uti, nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Mi 'bɛ'a n'da ran 'yohɛ ra mɛmbeti. Nɛ nu'a rá häi ɛmmɛ xɛn ho, nɛ xɛn ngu 'bɛ'a gätho bin ja bɛ.

¹⁷ Nɛ nu'ɛ yá ngumpɛ'ts'i, ɛmmɛ bi yudi nɛ bi bongthoho 'bɛ'a mi ja bɛ ja rá huɔhi. Nɛ nu'a ran 'yohɛ bɛya, bi bɛni 'bɛ'a sä da 'yøt'e.

¹⁸ Nɛ bi bɛnsɛ: “Nuya, ga xo't' ma ngumpɛ'ts'i nɛ ga høh mi'da xɛn ndoho, n'dahma din ja hapɛ ga pɛ'ts'ä 'bɛ'a gätho i jagä.

¹⁹ Nɛ nubɛya, dam 'bɛtho, hønt'a dí hyu ma mbɛi ga øt'ä,” bi 'yɛnsɛ ran 'yohɛ.

²⁰ Pɛ nu'a Oja bi 'yɛmp'a: “Nu'i, hin guí paði 'bɛ'a guím ma, nguetho nán xui ya gui tu. Nɛ to'o hmaha da gohmi 'bɛ'a gätho guím bɛni gui hyonsɛ,” bi 'yɛmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Ngubɛ din ja gätho yɛ 'yɛya, ngue'a hønt'a i ja ua ja ra ximhäi im bɛni, pɛ hinga gue'a rá mbeti dí yaŋba yá te ɛ, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nu Oja di jamansu yá t'ɛhni

²² Nɛ nubɛya, bi 'yɛmp'ɛ yá xädi:

—'Yo εμμε gui hyɔdumbɛihɛ 'bɛ'a gui sihɛ nɛ 'bɛ'a gui hyehɛ.

²³ Nɛ man'da xɛn ho guim bɛmhɛ ni tehɛ xinda gue nin sihmɛhɛ, nguetho man'da di muui ni tehɛ, nɛ'a ni ja'ihɛ man'da di muui xinda gue ni hehɛ.

²⁴ Damin 'yomfɛnihɛ ts'ɛ 'bɛ'a i ɔt' yɛ ca. Nu'ɛ, hingui ɔt' yɛ huɔhi nɛ hin te i pɛ'ts'i 'bɛ'a i honi, pɛ nu Oja di jamansu'ɛ. Pɛ man'da di jamansu ahɛ Oja xinda gue yɛ doja, nguetho man'da di mu ahɛ.

²⁵ Nte sɔ gui tɛnsehɛ, xinga gue nin sihmɛhɛ, xinga gue ni hehɛ, xinga gue ni tehɛ, gue gam 'bɛhmbɛ ua nya'a thoho.

²⁶ Janangue'a hin gui hyɔdumbɛihɛ nte di muui.

²⁷ Dami nuhɛ yɛ dɔni. Hin te mɔ 'bɛfi i ɔt'e, pɛ guehma i te. Nɛ nu'a ra ts'ɛt'abi Salomɔn mi he rɔ pahni mahotho nɛ xɛm hmadi. Pɛ nu yɛ dɔni man'da mahotho xinda gue rɔ pahni mi he ra Salomɔn.

²⁸ Nu'a Oja di jamansu yɛ dɔni nɛ di japi din te, madague n'da pa thoho i dɔni. Xi ahɛ, ha hin guim bɛmhɛ ngue man'da xɛn ho di 'da ahɛ Oja. Xɔgue ts'ɛtho gui ɛc'yɛihɛ.

²⁹ Janangue o gui hɔdumbɛihɛ 'bɛ'a gui sihɛ n'da pa ngu n'da pa,

³⁰ nguetho nu'ɛ hingui ɛc'yɛi Oja, gue'a i ɔt'ɛ. Pɛ nu'ahɛ ni Tahɛ 'bɛpɛ mahɛts'i i pɔdi 'bɛ'a gɔtho gui homhbɛ.

³¹ M'bɛt'o thoho guin unsehɛ di manda ahɛ rɔ ts'ɛdi Oja, nɛ nubɛya di 'da ahɛ Oja 'bɛ'a gɔtho gui homhbɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

To'o di mɛmbɛti bɛ mahɛts'i

³² Xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—O guín suh_u, madague'a hingui ngu ah_u, nguetho i hu rá mb_ui Oj_a ngue ya guí 'b_uhmb_u b_u di manda rá ts'edi.

³³ Dami päh_u 'b_e'a i ja ah_u, gui unhd_u y_u hyoya, n_e din ja ah_u x_un ngu b_u mah_ets'i. Nub_u, nte dim 'b_er_u n_e nj_am'b_u din thegue, hingui sä n'da ra b_e da y_urp_u, xinga gue'u y_u zu'u_e.

³⁴ Nu'b_u guecua ja ra ximhäi i ja 'b_e'a p_e'ts'a n'da, h_ont'ua im b_en'a n'da, n_e nu'b_u guerp_u mah_ets'i, guerp_u im b_en'a n'da b_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da thø'mi x_un ho

³⁵ N_e x_o bi 'y_en'a ra Jesús:

—Dami t_ogbah_u n_e gan säh_u tengu'b_u i s_o ni sibih_u.

³⁶ Tengu i øt' y_u 'y_eh_e 'b_u i t_om'b_u yá hmu da mbeng b_u xín sihm_e b_u ja ran th_ati, n'dahma 'b_ex da xocpa n'dihi 'b_u bi zof_o.

³⁷ ðmm_e din johya _u bi d_o'mi, nguetho da xi'_u da hyur_u ja rá m_ex_a, go gues_e'a ra hmu din 'y_eh_e b_uya, ngue da 'u_in'_u yá 'y_eh_e.

³⁸ Din johya _u bi d_o'mi madague'a made nxui uague t'_uxuditho 'b_u bi z_oh ra hmu.

³⁹ Nu n'da ran 'yoh_u 'b_u xtám b_adi 'b_e'a ní pa da y_urp_u ra b_e b_u ja rá ngu, xtán d_o'mi, hin di japi da f_epi 'b_e'a p_e'ts'i. P_e hingui p_adi 'b_e'a ní pa da y_urp_u ra b_e, janangue i t_o'mi g_atho y_u pa.

⁴⁰ Ngutho ah_u gui t_ogbah_u nguetho hin guí p_ahmb_u 'b_e'a ní ora ba pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_en'a ra Jesús.

Rán t'uti y_u 'y_eh_e x_un ho n_e'a hingui ho

⁴¹ Nu'a ra Pedro b_uya, bi 'yänni 'b_e'a bi man ra Jesús, bi 'y_embi:

—Ma Hmu i, ha høngdähe guí xije ran t'uti, uague gätho ɯ mi'da guí xifi.

42 Nu ra Jesús bi d̄ati:

—Nu'a ra 'yɛhɛ xɯn ho, nz̄ai i øt' rá 'bɛfi xɯn ho, nɛ di manda bɯ ja rá ngu rá hmu, nɛ di darpa yú mi'yɛhɛhɯ. Nɛ nu'bɯ bi zø̄n ra ora din sihmɛ ts'ɯ yú mi'yɛhɛhɯ, i 'ūini xɯn ho.

43 Nɛ nu'a ra 'yɛhɛ, da d̄in'a rá hmu bɯ dim pɛh 'bɯ bi zø̄hø, da nu ran johya a bɯya.

44 Nguetho majūani dí xi ahɯ, nu rá hmu di un man'da ra 'bɛfi ngue di manda bɯya 'bɛ'a gätho i pɛ'ts'i.

45 Pɛ nu'bɯ n'da ra 'yɛhɛ im bɛnsɛ him ba ɛ'a n'dihi rá hmu, nɛ di dɯ'mi di ɯnba yú mí'yɛhɛhɯ, madague yɯ xisu o gue yɯn 'yohɯ, nɛ i sihmɛzɛhɛ nɛ i mihni,

46 ts'ɯrpɯ tho ho ba ɛh rá hmu nɛ bi d̄in'a rá 'yɛhɛ bɯ hin di jamansu rá 'bɛfi, nɛ da zɯ'a rá 'yɛhɛ bɯya. Nɛ da hyø̄n'a thi, nɛ da 'yɛmbi nte rán jauí a. Nɛ da mbɛnpɯ ba nu ran ɯnbi bɯ 'bɯh mi'da guexta'a him bi 'yøt'a xí sifi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

47 Nɛ man'da ran t'uti bi xi'ɯ, nɛ bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu n'da ra 'yɛhɛ 'bɯ mi b̄adi 'bɛ'a in nde rá hmu, nɛ him bi 'yøt'e, pɛ xɯn ɯ tho ram fei din jap'a.

48 Pɛ nu'a n'da ra 'yɛhɛ 'bɯ hingui p̄adi 'bɛ'a in nde rá hmu, nɛ him bi 'yøt'a i numanho rá hmu, pɛ ts'ɯtho ram fei din jap'a. Nu'a to'o bin japi da b̄adi xɯn ngu, jatho da 'yøt'e xɯn ngu. I jatho da 'yøt'e n'da ngu n'da hangu na ngu bin japi da b̄adi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Din ja yɯn heque

49 Nɛ xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nugä bá εcä, pε hinga gätho yu ja'i da numan-hogui, janangue din s'u' da. Pε guexta'a hinga nan ja xun ho.

⁵⁰ M'bet'o ga nu xun ngu yun unbi, nε nu'bu bi zøn ra pa din ja'a dí m ma, n'da ran unbi xun utho ga nugä buya. Nε xun ho 'bu ga nu n'dihi.

⁵¹ Pε o guí εmhbu din hε yu sui ngue bá εcä ua, pε man'da din ja yu sui.

⁵² Nuya din hec yun 'yomfēni u 'buru ja n'da ra ngu. Tengu'bu hyu'u 'buru da dengui, yoho u hin da dengui.

⁵³ Nε din hec yun 'yomfēni yun 'yohu nε din sūmbu yá ts'unt'u nanguecä. Nε yu xisu din sūmbu yá t'ixu nε din sūmbu yá ts'ihuε, hinga 'da'angu da bεmhbu, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nu yu ja'i him bi bq'a rá hmeɣya ra Jesús

⁵⁴ Nε xø bi 'yēn'a ra Jesús:

—Nu'bu guí nuhu n'da ra güi ní bøxru ní yuh ra hyadi, guí εmhbu din 'ye, nε din 'ye buya.

⁵⁵ Nε nu'bu guí nuhu ba εh ran dahi bu sur, guí εmhbu xtám pa ra pa buya, nε xtám pa buya.

⁵⁶ Maxøts'e tho guím mamhu, guí pāmbu 'be'a din ja ra pa, pε nε hin guí pāmbu 'be'a ní hmeɣya guí nuhu ya, bi 'yēn'a ra Jesús.

Damin hocpazehε nin sūihu

⁵⁷ —Hanja ngue hingui sä gan 'yomfēni 'be'a xun ho gui 'yøthu, bi 'yēn'a ra Jesús.

⁵⁸ Nu'bu 'bu'a n'da da zix ahu bu 'buh ra ze'mi in nde di yap'ahu, nu'bu gá mbε bu 'yu, gan hocuazehεhu bu 'yu. Nu'bu hin'na, guehma gui sømmi bu 'buh ra ze'mi, nε di manda da jo ahu.

59 Ne hin da zä gui pømhbu bu asta gue'bu go gá juthu gätho bi zänni gui juthu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13

Hnehi thoho di päh rán 'yomfɛni n'da

¹ Ne bi si'a ra Jesús 'be'a xí t'ørpa 'da yu mɛngu bu Galilea ne bi t'ɛmbi:

—Nu'a ra Pilato bi manda dí ho'u 'da nu'bu mim bøx yú 'bøts'e bu ja ra danija Njerusalén, bi 'yɛmbi.

² Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Ha guím bɛmhbu man'da i ja yú ts'oqui u to'o bi mba ntho xinda gue'u mi'da yu mɛnguhu.

³ Pe hin'na maha. Pe dí xi ahu, ngubu dín un'nahu. Gui nuhu ran ts'ɛmbi mazai 'bu hin gui päh nin 'yomfɛnihu.

⁴ Ne'u 'de'ma hyato bi du bu Siloé 'bu mi yøt' ra jado, ha guí ɛmhbu man'da mi ja yú ts'oqui u xinda gue'u mi'da 'buɾu Jerusalén.

⁵ Hin'na maha, ne ngutho ahu guin nuhu ran unbi 'bu hin gui päh nin 'yomfɛnihu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra hmɛpya ra za him bin zəh yún dät'o

⁶ Ne nubuya, bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yɛna:

—Mi 'bu'a n'da ran 'yohu mi ja n'da rá huəhi. Ne bi 'yɛt'a n'danza ra higo. Ne mi pa ran 'yohu da nu 'bu di zɾu yún dät'o, pe xinga n'dandj bin zəh yún dät'o ra higo.

⁷ Janangue bi zon'na rá mbɛfi bu ja rá huəhi ne bi xifi da 'yɛxa ra za: “Nuya, ná hyu jɛya ya ngue dí tø'mi din ja yún dät'o na ra za, pe hin te i zədi. Dami 'yɛx ya, ndetho í sanba yú dehe ra häi a ra za,” bi 'yɛmbi.

8 Pɛ nu'a rá mɛfi bi 'yɛna: “Dím 'bärɱ man'da jɛya, ga zɱnsɱpa ra häi bɱ rán dɱi, nɛ ga ponbä xɱn ho yɱ häi.

9 Xøhma din zɱh yún dät'o bɱya. Pɛ nu'bɱ hin din zɱdi, ga ɛxä 'bɱ,” bi 'yɛn'a ra mɛfi bɱya, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɱ mi man'a ran t'uti.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra mɛdi xisu

10 N'da ra pa ran säya bɱya, min xänbate bɱ ja ra nijä ra Jesús.

11 Nɛ mi 'bärɱ n'da ra xisu ngue ná 'dɛ'ma hyäto jɛya madí ɱnba ra zɱthu, him madi japi di juən rá jä'i.

12 Nɛ nu'bɱ mi nu'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Grá xisu, ya bi zä ni jä'i ya, bi 'yɛmbi.

13 Nɛ bi mba nthädi ra xisu bɱya, bi dä'a ra Jesús, 'bɛx bi juən rá jä'i a bɱya. Nɛ nu'a ra xisu bi 'yɛspa Ojä.

14 Pɛ nu'a ra ngɱrpi bɱ ja ra nijä ɛmmɛ bin cuɛ nguetho bi nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra jä'i ra pa ran säya. Nɛ bi 'yɛmp'ɱ mi 'bɱpɱ:

—Nts'änni 'dato pa gam pɛhmbɱ n'da semana, nɛ gue'ɱ yɱ pa gua ɛhmbɱ ngue din hoc'ahɱ ua, pɛ hinga gue ra pa ran säya gua ɛhmbɱ da mba ma hoc'ihɱ ua, bi 'yɛn'a ra ngɱrpi bɱ ja ra nijä.

15 Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Xi ahɱ, ha hin guí xojɱ nin dɱnihɱ nɛ guí sixhɱ bɱ ja ra dehe madague ra pa ran säya.

16 Nɛ mi 'bäcuɱ n'da ra xisu rá m bom'bɛto ra Abraham, ná 'dɛ'mahyäto nɛya madi ɱnba ra zɱthu tengu'bɱ án thu't'i, nɛ guí ɛmhɱ hinguí ho ngue dá xocpä a nangue rá ts'ɛdi ra zɱthu, nguetho ra pa ran säya ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

17 Bin hε̄tho ɯ yún sɯihɯ ra Jesús bɯya, nε bi mbεs' yá sä. Pε nu'ɯ yɯ ja'í bin johya 'bɯ mi nu yɯn t'ɔt'e nuixte bi 'yɔt'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hmudä ra mostaza

18 Nε xø bi 'yεn'a:

—'Bε'a ní hmεpya sä ga xi ahɯ ngue ga ut'ahɯ 'bεpɯ ní manda rá ts'edi Oja ua.

19 Nu'a, tengu rá hmudä ra mostaza. Zɯ ts'ɯ 'bɯ xɯ 'boni, pε nu'bɯ xɯm bɔts'e, i te tengu n'da ra za, nε yɯ doja i ɔt' yá 'bafi bɯ ja yá 'yε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti rá íxi ra thuhmε

20 Nε xø bi 'yεna:

—'Bε'a man'da ra hmεpya sä ga xi ahɯ ngue ga ut'ahɯ 'bεpɯ ní manda rá ts'edi Oja ua.

21 Nu'a, tengu ra íxi 'bɯ din jap'a ra jɯni, nε gätho bi nden'a ra jɯni bɯya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti ra goxthi xɯn ts'ít'i

22 Nu ra Jesús i 'yo ra 'yu ní mba bɯ Jerusalén, nε bi xänba yɯ ja'í bɯ ja yɯ hnini bi thogui.

23 Nε nu'ɯ 'da yɯ ja'í bi 'yänni:

—Ha hin ε ngu'ɯ yɯ ja'í dim pøhø, gue da mba nhyani, εn'ɯ.

24 Nu'a ra Jesús bi dāti:

—Nu'a ní yɯt'a n'da bɯ mahεts'i, tengu n'da ra goxthi xɯn ts'ít'i. Dami hyomhbɯ gui cɯthɯ bɯ, nguetho dí xi ahɯ, da zøn ra ora xɯn ngu da nde da yarpɯ, pε ya him man zä.

25 Nguetho da zøn ra ora da gut ra goxthi ra Hmu, nε dim 'bäpɯ thi ɯ 'da da zo'a, da 'yεmbi: “Ma Hmu i, dami xogahe.” Pε nu'a ra Hmu da 'yεmda'ɯ: “Hin dí pə ahɯ,” da 'yεmbi.

26 Ne nu'ɥ da 'yɛn'ɥ: “Pɛ dán sihmɛɥ, nɛ gá xängahe bɥ ja ma hninihe,” da 'yɛmbi.

27 Pɛ nu'a ra Hmu da 'yɛna: “Pɛ dí xi ahɥ, hin dí pɔ ahɥ, ní mbähä bɥ, hin da zä gui cuthɥ ua, gyú ts'om'bäihɥ,” da 'yɛmthoho ɥ.

28 Ne ɛmmɛ da bɛndumbɥi ɥ 'bɥ dim 'bäpɥ thi bɥ di manda rá ts'ɛdi Ojɔ. Ne din zom bɥ di cuxt' pɥ yú ts'i ɥ nangue ran ɯnbi da nu bɥ. Ne da hyant'a ra Abraham 'bɥpɥ mbo, nɛ ra Isaac, nɛ ra Jacob, nɛ gätho mi'da yú pøngahyɔ Ojɔ,

29 nɛ da hnu ɥ xɯn ngu mi'da yɥ ja'i ngue bi nɛxpɥ gä na ngɯni ra ximhäi i hupɥ di manda rá ts'ɛdi Ojɔ.

30 Ne dí xi ahɥ, to'o ɛna i 'bɛt'o ua, dim 'bɛjua bɥ ɥ, nɛ nu'ɥ t'ɛmbi i 'bɛjua ua, dim 'bɛt'o bɥ ɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús min nde xtí huɛc'ɥ 'bɥpɥ Jerusalén

31 Nu'bɥ mi man'a ra Jesús, bi zø'i 'da yɥ fariseo nɛ bi 'yɛn'ɥ:

—Nde'bɥ gui pøn'a n'dihi ua di manda rá ts'ɛdi ra Herodes, nɛ in nde da hyo'a i.

32 Bi dɔ'a ra Jesús:

—Nu ra Herodes ra hyäte a. Ní mbähä gui xihmbɥ ngue nuya nɛ nixudi ga thoqui ga øt' ma 'bɛfi, ga høn'a thi yɥ zĩthu, nɛ ga hoc yɥ hyɛnni bɥ ga thogui. Nimaní bɥya ga juacä ma 'bɛfi, gui 'yɛmfɥ, bi 'yɛmbi.

33 Nuya, nɛ nixudi, nɛ nimani dan 'yogä, i jatho ga søm bɥ Jerusalén, nguetho guerpɥ i tho bɥ yú pøngahyɔ Ojɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

34 Ne ɛmmɛ bi du rá mbɥi ra Jesús nangue'ɥ i 'bɥpɥ Jerusalén, nɛ bi 'yɛna:

—Nu ah_u gy_u menguh_u Jerusalén, guí hoh_u yú pøngahya Oja, ne gadí bat'adoh_u u bí pèn'nah_u Oja. Hangu y_u pa dá nde ga jamansu ah_u tengutho n'da ra c'u'øni i comp' yú bási 'b_u x_un de, pe nu ah_u hin gá ndeh_u.

³⁵ Nuya njon da mbäh ni hninih_u ne hin din ja ah_u rán japi Oja. Ne dí xi ah_u, hin gui nuj_u mahøn'a jague'b_u bá xcä mahøn'a. Ne nu'b_u gá nuj_u, gui 'y_uenju: “Majapi a bá xhe nangué rá thuhu ra Hmu,” gui 'y_uenju, bi 'y_uen'a ra Jesús 'b_u mi 'y_uemp'u y_u mengu b_u Jerusalén.

14

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da x_un nden rá ja'i

¹ Nu n'da ra pa ran säya, bi mba bán sihm_u b_u rá ngu n'da ra ngurpa fariseo a ra Jesús. Ne gätho i 'b_upu ja ran sihm_u emm_u bi dø'mi da nu 'be'a da 'yøt'a ra Jesús.

² Nguetho mi 'b_upu n'da ran 'yoh_u x_u nden rá ja'i.

³ Ne nu'a ra Jesús bi 'yän'd_u y_u fariseo ne y_u xänbate nijä b_uya:

—Ha din theui y_un t'edi 'b_u di hoc'a n'da ra hy_uenni 'b_u ra pa ran säya, x_un'a.

⁴ Pe xínga n'da'u bi dät'a. Nu ra Jesús b_uya, bi hoc'a ran 'yoh_u ne bin 'y_uxhmi.

⁵ Ne nub_uya, bi 'y_uemp'u y_u fariseo ne y_u xänbate nijä:

—Xi'b_u n'da ah_u, 'b_u xtan däh nin dänih_u ogue ni buruh_u b_u ja ra hyähäi a ra pa ran säya, ha hin guí j_uxh_u madague ra pa ran säya, bi 'y_uen'a ra Jesús.

⁶ Pe xínga n'da bi zä bi dadi.

Ra Jesús bi ma hin da hyoni din nuixte zeh_u n'da

7 Nu ra Jesús baya, bi nu'u 'da i hon yán thuts'i, in nde 'darpɛ da hyuhmbɛ u i pa nt'ɛspi bu ja ran sihmɛ, nɛ bi 'yɛna:

8-9 —O guí homhbɛ ngue 'darpɛ guí hyuhmbɛ u ja yá ts'edi, nguetho nu'bu 'darpɛ guí huhmbɛ u, xi'bu da zøm bu n'da ngue man'da da t'ɛspi, nɛ da xi ahɛ ra mɛngu bu, “Gui ndanjɛ nguetho rán sãui da hyupɛ na,” da 'yɛn'ahɛ. “Bá huhnbɛ,” da 'yɛn'ahɛ, nɛ ɛmmɛ guí pɛs' ni sãhu baya.

10 Man'da xɛn ho guí hyuxhɛ bu ma'ueni ts'u 'bu gá cãthɛ bu ja ran sihmɛ, nɛ nu'bu bi nu ahɛ ra mɛngu bu, da xi ahɛ: “Amigo ahɛ, ba ɛhmbɛ ua, guí hyuxhɛ ua man'da xɛn ho,” da 'yɛn'ahɛ. Nɛ gãtho'u 'bɛpɛ da numanho ahɛ baya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

11 Nguetho gãtho'u din 'yɛzɛhɛ, da zøn ra pa da go'ahãi. Pɛ gãtho to'o hin din 'yɛzɛhɛ, da zøn ra pa da t'ɛspi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

12 Nɛ xø bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'a ra mɛngu bu:

—Nu'bu guí 'yøt'a n'da ran sihmɛ, o guí zon'du ni amigo, xínga gue'u ni cu, xínga gue'u ni mɛni, xínga gue'u yɛ mɛmbɛti guin tøt'am'bahɛ, nu'u, m'bejua da zix'i i gan sihmɛ, tengu gá 'yøpɛ.

13 Pɛ nu'bu guí 'yøt'a n'da ran sihmɛ, dami zon'du yɛ hyoya, nɛ yɛ mbɛdi, nɛ yɛ dogua, nɛ yɛ xädä,

14 nɛ di jap'ahɛ Ojã baya. Nguetho nu'u, hin da zã di co'ts'a'i 'bɛ'a gá 'yøpɛ u. Pɛ Ojã di co'ts'a 'bu bi zøn ra pa da xox'u yá 'yɛc'yɛi xɛn du, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti ra dɔnsihmɛ

15 N'da ran 'yohɛ mi sihmɛhu bu, 'bu mi 'yø'a bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Majapi gätho to'o din sihmε b_u di manda rá ts'edi Oja, bi 'yεn'a ran 'yoh_u.

16 Nε nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti nanguε'u to'o njuantho din sihmε b_u di manda rá ts'edi Oja, nε bi 'yεmp'ε:

—Mi 'b_u'a n'da ran 'yoh_u bi 'yøt'a n'da ra dānsihmε, nε εmmε x_un ngu _u bi xifi din sihmε b_u.

17 Nε nu'b_u mi gua'a bi hoc ran sihmε, bi mbεn'na rá 'yεhε da xi'u 'bex ba εhε.

18 Pε gätho _u bi ma hingui sä da mba. Nu n'da ran 'yoh_u bi 'yεna: “Nugä ja dá tängä n'da ma huāhi, jatho ga mba ba nugä. Dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yεn'a n'da.

19 Nε nu'a man'da ran 'yoh_u xø bi 'yεna: “Nugä ja dá tängä cūt'a pare y_u mbundāni, jatho ga säpi ga pεpi, dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yεn'a man'da.

20 Nε xø man'da b_uya bi 'yεna: “Ja dá singä n'da ma xisu nε hingui sä ga mba b_u,” bi 'yεn'a.

21 Nu'a ra 'yεhε b_uya, bi mbengb_u ja rá ngu'a rá hmu, nε bi xifi 'be'a gätho bi man'u y_un 'yoh_u. 'Bex bin cuε'a rá hmu b_uya, nε xø bi mbεnh mahø'n'a ngue da mba n'dihi b_u ja yú 'yu ra hnini, nε ba si'u y_u hyoya, y_u mbedi, nε y_u xädä, nε y_u dogua da dīm b_u, ba εhε din sihmε.

22 Nub_uya, nu ra 'yεhε bi 'yεmp'a rá hmu: “B_ucua ya bá sigä ya, pε him bi yuh ni ngu.”

23 Nu rá hmu b_uya, bi 'yεmbi: “Ní mba b_u ma'ueni ts'u ra hnini, nε dami 'yørpa ts'edi ba ε'u hønt'a go to'o gui tīm b_u 'yu, da yuh ma ngu.

24 Pε xínga n'da ran 'yoh_u rá mbedi dá zohndä da zi na man sihmεgä,” bi 'yεn'a rá hmu, bi 'yεn'a

ra Jesús 'b_u mi man na ran t'uti. Bi ma nangu'e_u t'ẽmbi hin yán sãh_u, pɛ man'da go da y_urp_u di manda rá ts'edi Ojã _u.

Da nu y_un ɯnbi to'o da dɛn'na ra Cristo

²⁵ Nɛ x_un ngu y_u ja'i mi tɛn b_u 'yu ra Jesús. Nu ra Jesús b_uya, bi nyɛgui nɛ bi 'yɛmp'_u:

²⁶ —To'o gãtho in nde da dɛngui, jatho man'da x_un ngu da bɛngã xinda guerp_u nam bɛn'a rá ta o gue rá mbe, ogue rá xisu, ogue yá t'ãhni, o gue yá cu. Jatho man'da da bɛngã xinda guerp_u nín huɛczɛhɛ. Nu'b_u hin'na, hin da zã da dɛngui.

²⁷ Nɛ to'o gãtho hin da hyät y_un ɯnbi, ngue i su da tho 'b_u da dɛngui, hin da zã da dɛngã _u.

²⁸ Nɛ 'bɛ gan 'yomfɛnih_u ts'_u 'b_u gui hyãth_u gui tɛngah_u, tɛnguthoho n'da ran 'yoh_u 'b_u da 'yɛna da hyøh rá ngu.

²⁹ M'bet'o din 'yomfɛni 'bɛ'a da 'yøt'e, nu'b_u hin'na, ts'ɯrp_u thoho hinga xøt'a dí jua'a rá ngu. Nu y_u ja'i b_uya da denthoho,

³⁰ nɛ da 'yɛn'_u: “Nuna ran 'yoh_u bi dɯ'ma rá ngu, pɛ hinga xøt'a bi juadi,” da 'yɛn'_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³¹ Nɛ ngutho n'da ra ts'ut'abi 'b_u i 'b_ui 'dɛt'a mahuãhi yá dofɛi, pɛ m'bet'o din 'yomfɛni 'b_u da zã din tunhui a man'da ra ts'ut'abi 'b_ui 'dãte mahuãhi yá dofɛi.

³² Nɛ nu'b_u im bɛni hingui sä da dapi, pɛ da mbɛhna n'da rá m' bɛhni da 'yän 'b_u da zã din hocpadah_u.

³³ Nɛ ngutho ah_u, pɛ jatho 'bɛ gan 'yomfɛnih_u 'b_u da zã gui 'yɛ'ts' ni pähä zɛhɛh_u, nɛ him man guim bɛmh_u 'bɛ'a i ja ah_u, janangu'e da zã gui tɛngah_u b_uya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hingui ho ra ɥ 'bɥ di 'bɛh rán ho

³⁴ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu ra ɥ mahyoni a, pɛ nu'bɥ di 'bɛh rán ho, hin'yɥ 'bɛ'a din hogui.

³⁵ Nɛ nte da mbɛfi, xínga gue ra häi sä di hoqui, nɛ da mba ma bɥnt'i thoho. Guín jahɥ bɥ 'bɥ hin'yɥ nin hohɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

15

Ran t'uti ra dɛ'yo bim 'bɛdi

¹ N'da ra pa, xɥn ngu yɥ hyaçahäi nɛ mi'da yɥ ts'om'bäi bim pɛti bɥ, da 'yøde 'bɛ'a i man'a ra Jesús.

² Janangue'a nu'ɥ yɥ fariseo nɛ yɥ xänbate niǰa bi c'aman'ɥ ra Jesús, nɛ bi 'yɛn'ɥ:

—Hingui ho øt'na ran 'yohɥ, nguetho i yǰhɥ nɛ i sihmɛhɥ yɥ ts'om'bäi, sä bi 'yɛn'ɥ.

³ Nɛ nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, nɛ bi 'yɛmp'ɥ:

⁴ —Xi'bɥ n'da ran 'yohɥ i 'bɥ'a n'da ciento yá dɛ'yo, nɛ xtim 'bɛ'a n'da, nɛ hønt'ɥ goho 'däte ma'dɛ'ma gɥto di 'bɥpɥ, 'bɛ'a da 'yøt'a. Ha hin da zopɥ goho 'däte ma'dɛ'ma gɥto, ngue da mba ba hon'a bim 'bɛdi gue'bɥ go bi ðini.

⁵ Nɛ nu'bɥ bi ðini, da gǻx rá xixi, din johya bɥya.

⁶ Da duxpɥ ja rá ngu, da zon'dɥ yá amigo, nɛ'ɥ din tøt'am'buihɥ, nɛ da 'yɛmp'ɥ: “Dan johyahɥ ya, nguetho dá tǰngä na ma dɛ'yo bim 'bɛdi,” da 'yɛmp'ɥ.

⁷ Ngutho bɥ mahɛts'i, ɛmmɛ di johya ɥ bí 'bɥpɥ 'bɥ bi päh rán 'yomfɛni n'da ra dǻdits'oqui ua ja ra ximhäi. Man'da di johya nangue'a, xinda gue'ɥ

mbɛni hingui dim 'bɛdi, ngue ɛna hin'yɯ yú ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra xisu bi 'bɛh rá mbɛti

⁸ Nɛ man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nɛ ximangutho n'da ra xisu mi ja 'dɛt'a yú mbɛti nɛ bi 'bɛ a n'da, pɛ 'bɛ'a hmaha da 'yɔt' ra xisu bɯya. Ha hin di sɔc rá sibi nɛ da goc rá ngu, da hyoni gue'bɯ go bi d̥ini.

⁹ Nɛ nu'bɯ bi d̥im bɯya, da zon'dɯ yú amigo nɛ'ɯ din tɔt'am'bɯihɯ, nɛ da 'yɛmbi: “Dan johyahɯ nguetho dá t̥ingä ma mbɛti dá 'bɛcä,” da 'yɛmbi.

¹⁰ Ngutho ɯ yám 'bɛhni Ojã bí 'bɯpɯ mahɛts'i, ɛmmɛ di johya 'bɯ bi päh rá mbɯi n'da ra ja'i ua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ran 'yohɯ bi huɛc rá ts'unt'ɯ

¹¹ Ra Jesús bi ma man'da ran t'uti 'bɯpɯ ní huɛgahɯ Ojã nɛ bi 'yɛna:

—Mi 'bɯ'a n'da ran 'yohɯ yoho yú ts'unt'ɯ mi 'bɯi.

¹² Nu'a ná yoho rá ts'unt'ɯ bi 'yɛmp'a rá ta: “Dami 'dac ya 'bɛ'a guím bɛni gui soga 'bɯ gá tu,” bi 'yɛmbi. Janangue nu'a ran 'yohɯ bɯya, bi unni 'bɛ'a gätho in ndepe da gohmi'ɯ yú ts'unt'ɯ.

¹³ Mi tho'i ts'ɯ yɯ pa bɯya, bi hyaxa bin t'un'na to'o xí 'yäh ra erencia, nɛ bi mba. Bi mba n'danni ra häi, yatho, nɛ 'bɛxque 'dahmantho bi jua'a bi hyats'i, nguetho bi 'yɔt'e 'bɛ'a bi numanhosɛ.

¹⁴ Gätho bi juadi, xíngui ts'ɯ nte bi 'yɛgui. Nɛ guɛpɯ ra häi xí zɔni bin ja n'da ra d̥athu, nɛ xíngui ts'ɯ 'bɛ'a da zi.

¹⁵ Pɛ nubɯya bi hyon ra 'bɛfi ra ts'unt'ɯ. Nɛ nu n'da ran 'yohɯ, ra mɛngu bɯ, bi xifi di jamansup yú ts'adi.

16 Pε njon bi 'uɿn'a ra ts'unt'ɯ nε in nde da zi'a mi si yɯ ts'ɯdi, nguetho εmmε tumanthuhu.

17 Nε nu'bɯ mi thoh yɯ pa, bin 'yomfɛni bɯya, bi bɛni: “Nubɯ ja rá ngu ma ta, mbongui thoho 'bε'a da zi yɯ 'yɛhε, nε nugä dí sägä ran ɯnbi ngue hin'yɯ ga sigä ua.

18 Pε man'da xɯn ho 'bɯ ga pengä nε ga xi'a ma ta: “Nu'i ma ta'i, nugä dá øt'ä ram fε'ts'i nangue'e nε nangue Oja,

19 nε him man sä'be gui 'yɛngui ni ts'unt'ɯgä ya. Gui 'yɛngui ni 'yɛhεthohogä ya, ga εmbi,” bi 'yɛnsε a ra ts'unt'ɯ.

20 Bex bi mba bɯya bi hyax ra 'yu í mba bɯ 'bɯh rá ta. Pε nu'bɯ mi ts'utho da zøn rá ngu, 'bex bi hyant'a rá ta ngue ba εpɯ, nε εmmε bin johya, bi huɛc'a rá ts'unt'ɯ. Bin ti'a rá ta, bin c'at'ui bɯ 'yu, bi hyɯfi nε bi zɯspa rá 'yogu.

21 Pε nu'a ra ts'unt'ɯ bi xi'a rá ta: “Nugä, dá øt'ä ram fε'ts'i nangue'e nε nangue Oja. Nε him man sä'be gui 'yɛngui ni ts'unt'ɯgä ya,” bi 'yɛmbi.

22 Pε nu'a rá ta, bi xih yɯ 'yɛhε: “Dami hethɯ ra pahni man'da xɯn ho, nε dami cärpahɯ n'da ram fo'yε rá xä, nε gui 'yarpahɯ yá zapato.

23 Nε ba sihɯ ra t'ɯndani xɯn zaqui nε gui hyohɯ, gui hojɯ ran sihme nε dan johyahɯ.

24 Nguetho nuna ma ts'unt'ɯ tengu'bɯ bi du, pε nuya, tengu'bɯ bim 'bɯi mahøn'a. Bim 'bedi pε nuya dá tɿn ya,” bi 'yɛn'a rá ta.

Nε 'bex bin ja ran sihme.

25 Pε nu'a ra 'bet'o ts'unt'ɯ mi 'yo bɯ huahi, nε nu'bɯ mi mba bɯ ja rá ngu, i øh ra 'bida nε ran johya mi ja bɯ ja rá ngu rá ta.

26 Ne nu'a, bi zohn'na n'da rá 'yɛhɛ bi 'yänni: “Bɛ'a i ja bɛ ja rá ngu ma ta,” bi 'yɛmbi.

27 Ne nu ra 'yɛhɛ bi 'yɛmbi: “Nu'a nin 'yohɛ bi zøhø, ne ni ta bi hyo ran dani xɛn zaqui, bi 'yøt'a n'da ran sihmɛ xɛn ndoho. Nguetho bin johya ngue ya bá penc'a nin 'yohɛ,” bi 'yɛmbi.

28 Pɛ nu'a rá mbɛdi ts'ant'ɛ bi bin cuɛ ne him bi nde bi yɛrpɛ mbo ra ngu. Ne nu'a rá ta bi bøni, bi 'yørpa ts'ɛdi da yɛrpɛ mbo.

29 Pɛ nu rá ts'ant'ɛ bi 'yɛmp'a: “ɛmmɛ xɛn ngu yɛ jɛya dá øt'ä ni 'bɛfi ne xinga n'dandɪ dá fɛsthoho a gá xiqui. Ne hin jam'bɛ xcá 'dac'a n'da ra t'uchibo ngue dan sihmehe ma amigo.

30 Pɛ nu'bɛ go mi zø'a ni ts'ant'ɛ bi juat'a ni mbeti ne xɛn ts'o bi 'yøt'e, 'bex gá hyo ra t'andani xɛn zaqui,” bi 'yɛmbi.

31 Pɛ nu'a rá ta bi 'yɛmbi: “Pɛ ma zɛ ts'ant'ɛ i, thocua thoho dí 'bɛhmi ua, ne gátho 'bɛ'a i jagä, gátho ni mbeti.

32 Pɛ xɛn ho 'bɛ'a dá øt'ä nguetho nu nin 'yohɛ tengu'bɛ ya xí du ne i 'bɛi mahøn'a, nu'a bim 'bɛdi pɛ ya dá tɪmhɛ,” bi 'yɛn'a rá ta, bi 'yɛn'a rá Jesús 'bɛ mi man ran t'uti.

16

Ra nt'uti ra ngɛrpa 'yɛhɛ hinga gue'a bi 'yøt'e

1 Ne xø bi ma man'da ran t'uti a ra Jesús, ne bi 'yɛna:

—Mi 'bɛ'a n'da ra mɛmbeti, ne mi si n'da rá ngɛrpa 'yɛhɛ bi xifi di manda 'bɛ'a gátho i pɛ'ts'i. Pɛ bi si'a ra mɛmbeti hingui ho øt' rá ngɛrpa 'yɛhɛ nguetho i hɛczɛhɛ 'bɛ'a i ndesɛ.

2 Janangue'a bi zon'na rá 'yɛhɛ nɛ bi 'yɛmbi: “Dá øcä hingui ho'a guí øt'e. Nuya, dami däqui hangu din thɛui ma 'bɛfi nguetho ya him man gam pɛcua,” bi 'yɛmbi.

3 Nu'a ra 'yɛhɛ bi bɛm bɛya 'bɛ'a da 'yøt'e. Bi 'yɛnsɛ: “Nuya him man zä dam pɛcua ya, nɛ hingui sä dam pɛh na huɔhi, nɛ dí pɛ'ts' ma sä ga ätho ra mbɛti, 'bɛ'a hmaha ga øt'ya,” bi 'yɛnsɛ.

4 Bi bɛm bɛya 'bɛ'a da 'yøt'e n'dahma dim 'bɛh yú amigo dí zɛ 'bɛ hin'yɛ rá 'bɛfi.

5 Nɛ nu ra ngɛrpa 'yɛhɛ bi zon'dɛ to'o i tup'a rá hmu. Nɛ bi 'yän'na n'da hangu in dupate.

6 Nɛ bi ðati, bi 'yɛna: “N'da ciento ðambot'ɛgui ra aceite dí tupi.” Nɛ nu'a ra 'yɛhɛ bi 'yɛmbi: “Dami ts'on ni søcuɔ nɛ gui 'yo't' ma'da'yo gui hyuxpɛ ngue hønt'a yote ma'dɛt'a yɛ ðambot'ɛgui guí tupa ma hmu,” bi 'yɛmbi.

7 Nɛ xø bi 'yän'na man'da ran 'yohɛ hangu xø in dupate a. Nu'a bi ðati: “N'da ciento t'ɛni ra trigo dí tupi.” Nɛ nu'a ra 'yɛhɛ bi 'yɛmbi: “Dami päh ni søcuɔ, nɛ dami hyuxpɛ goho 'däte t'ɛni thohe guí tupi.”

8 Nɛ nu'bɛ mi pɔ'a rá hmu 'bɛ'a bi 'yøt' rá 'yɛhɛ, bi 'yɛmbi: “ɛmmɛ guí pɔdi 'bɛ'a sä gui 'yøt'e ngue din jase 'bɛ'a gätho gui hyoni,” bi 'yɛn'a rá hmu. Nu yɛ jɔ'i 'bɛh ya, ɛmmɛ i pɔdi da hyät' yú mija'ihɛ n'dahma da ðasɛ. Pɛ nu'ɛ i 'yo bɛ ja ran nɛqui, hingui pɔdi da 'yøt'e tengue na, bi 'yɛn'a ra Jesús.

9 Nɛ dí xi ahɛ ngue nu ra mbɛti di ts'onba rán 'yomfɛni ɛ 'da, pɛ da zøn ra pa ngue hin te di muui a, pɛ nu ni mbɛtihɛ xɛn ho 'bɛ gui fäxhɛ yɛ jɔ'i, nɛ

dim 'b_uh ni amigoh_u ngue 'darp_u gním 'b_uhmb_u b_u mah_uts'i.

10 'B_ui 'da z_u ts'utho i ja da 'yøt'e, p_e i p_adi di jamansu a, janangue'a mf_adi da b_adi di jamansu 'b_u di ja x_un ngu 'b_e'a da 'yøt'e. P_e 'b_ui 'da z_u ts'utho i ja da 'yøt'e, n_e hingui p_adi di jamansu a, janangue mf_adi ngue hin da b_adi di jamansu 'b_u di ja x_un ngu 'b_e'a da 'yøt'e.

11 Nu'b_u hingui p_adi di jamansu 'b_e'a i ja ua ja ra ximhäi, n_e xín da b_adi di jamansu rá 'b_efi Oj_a.

12 N_e nu'b_u hingui p_adi di jamansu a hin rá mbeti z_eh_e, njon da z_a di un'na nju_antho rá mbeti 'b_u.

13 Njo'o n'da ra j_a'i sä dim 'b_ui yoho y_u hmu, nguetho nu'a n'da ra hmu hin da numanho a, n_e nu man'da di hu_ec'a. Uague da 'yørp_a rá 'b_efi a n'da n_e da zocpada b_u rá 'b_efi a man'da rá hmu. Ngutho n'da ra j_a'i hingui sä da 'y_em_bi rá hmu a Oj_a 'b_u ϵ mm_e di ho ra mbeti, bi 'y_en'a ra Jesús.

14 Nu y_u fariseo ϵ mm_e di ho ra mbeti _u, n_e nu'b_u mi 'yø'a bi man ra Jesús, bi denthoho.

15 P_e nu'a ra Jesús bi 'y_emp'_u:

—Nu ah_u gy_u fariseoh_u, guí øth_u 'b_e'a ní n_u-mansu ah_u y_u j_a'i, p_e nu Oj_a i p_adi 'b_e'a i ja b_u mbo ni mb_ui h_u. N_e nu'_u g_atho im b_en_se y_u j_a'i ngue di muui, p_e hin te di muui b_u na nu Oj_a _u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma din theui _u y_un t'èdi a rá ts'èdi Oj_a

16 —Nu mam 'bet'o gán x_ahmb_u y_un t'èdi ra Moisés, n_e gán x_ahmb_u 'b_e'a bi 'yo't' y_u pøngahy_a maya'b_u, bi 'y_emp'_u. P_e nu ra Xuua Nxixy_a bi d_u'mi bi man ran ho ma'da'yo n_e bi ma 'b_ep_u ní manda rá

ts'edi Oja. Ne xun ngu ya ja'i ya i ot'ra ts'edi da yarpu di manda rá ts'edi Oja.

¹⁷ Pe madague'a, pe xinga n'dant'ohni dim 'be'u yan t'edi. Nu ra ximhäi ne mahets'i da guadi, pe hin dim 'be'u yan t'edi, bi 'yén'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hingui ho ran hyegui

¹⁸ —Ne nu'a to'o da hyeh rá xisu ne da zim man'da, ra 'yomt'eni a. Ne nu'a to'o da zin'a ra xisu bi thegui, ne gue'a dín 'yomt'eni a baya, bi 'yén'a ra Jesús.

Ran t'uti ra membeti ne ra hyoya í Lázaro

¹⁹ Ne bi ma man'da ran t'uti ra Jesús, bi 'yena:

—Mi 'bu'a n'da ra membeti ne mahotho rá pahni xum hmadi a mi he, ne emme mi 'buanho bu ja rá ngu, tengu thoho 'bu i ja ra ngo.

²⁰ Ne i 'bu'a n'da ra hyoya, emme mi sä ran unbi, í Lázaro a. Ne gätho rá ja'i mi ja ya 'ya. Ne mi hupu ja rá goxthi ra membeti,

²¹ ngue mim beni da zi 'be'a da hyepu ja rá mexa a ra membeti. Ne nu'u ya xä'yo bi decpa yá 'ya bu i hudi.

²² Bi zøn ra pa bi du'a ra hyoya. Ne nu yám 'behni Oja bi zixpu mahets'i nguepu 'bu'a ra Abraham. Mbejua buya bi du'a ra membeti.

²³ Ne nu'bu mi du'a ra membeti buya, emme bi nu ran unbi bu bi mba.

Ne bi ndots'e, bi nu yabu bí 'bu'a ra Abraham ne ra Lázaro 'darpu bí 'buhmi.

²⁴ Nu ra membeti bi mbafi, bi 'yemp'a ra Abraham: “Nu'i mam bombøta i Abraham, dami huogui ts'u, ba penhua ra Lázaro da dat'ra dehe rá xä, da

därca ma jañi, nguetho εmme di ung na ra sibi i ja ua.”

²⁵ Pε nu ra Abraham bi 'yεmp'a: “Nu'i, mam bom'beto i, dami bεn'i ts'ε 'be'a gá 'yøt'e 'bε gmi 'bεpε ja ra ximhäi. Gätho xεn ho 'be'a mi ja i, pε nu'a ra Lázaro hønt'a ran εnbi bi nu bε. Pε nuya din johya ua ra Lázaro ya, pε go hønt'a ran εnbi guí nu ya.

²⁶ Nε man'da dí xi'i, hingui sä n'da da nεxua da zørpε guí 'bεi, nguetho i ja inde n'da ra mba'ye xεn ndoho. Nε nu'i hingui sä gua nεxpε guí 'bεi gui søcua, nguetho i cot'a ra mba'ye bε,” bi 'yεn'a ra Abraham.

²⁷ Nu ra mεmbeti xø mahøn'a bi xi'a ra Abraham: “Pε nu'bε hin da zä ba penhua, pε gui pen'na ra Lázaro bε ja rá ngu ma ta da xi'ε 'bεpε 'be'a dí sägä.

²⁸ Nguetho i 'bεpε cεt'a man 'yohε, nε dí ndepe nε'ε da zøm bε guí 'bεhmi 'bε bi du, nε him ba εcua ja ran εnbi,” bi 'yεn'a.

²⁹ Pε nu ra Abraham bi 'yεmp'a: “Nubε 'bεh nin 'yohε, i ja bε rá m hman ra Moisés nε yú pøngahya Oja, i sä da 'yøxε 'be'a i man'ε.”

³⁰ Pε nu ra mεmbeti bi 'yεn'a: “Pε nu'i ma ta Abraham, hinga xøt'a rá m hman ra Moisés ngue da 'yø'ε man 'yohε, pε nu'bε da ndants'a n'da xεn du ngue da xifi, da 'yø 'bε.”

³¹ Pε nu ra Abraham bi 'yεmbi: “Nu'bε hin da 'yεrpa ra güenda 'be'a i man ra Moisés nε yú pøngahya Oja, xín da 'yεrpa ra güenda 'bε da ndants'a n'da xεn du,” bi 'yεn'a ra Abraham, bi 'yεn'a ra Jesús 'bε mi man ran t'uti.

Xɯn dɯxqui ra ts'oqui

¹ Nu'a ra Jesús bi xih yá xädi, bi 'yɛmp'a:

—Hin'yɯ n'da ra pa hin da ts'ä a ni mbɯihɯ gue i nde di 'bɛp ahɯ gui 'yøthɯ ra ts'oqui. Pɛ ndumbɯitho da nu'a to'o di japi da 'yøt' yɯ ts'oqui rá mijá'iu.

² Dí xi ahɯ, to'o di japi da 'yøt' ran ts'o n'da hinga na te rá mbɯi, man'da xɯn ho 'bɯ xtín thɛrpa n'da ra dojɯni rá 'yɯga nɛ xtá t'ɛntpɯ ja ra dejá, xinda gue'bɯ xtí japi xta 'yøt' ran ts'o a n'da hinga na te rá mbɯi.

³ Dami jamansu 'bɛ'a guí øthɯ. Nu'bɯ 'bɯ'a n'da ni mijá'ihɯ bi 'yøt'ahɯ ran ts'o, dami xihmbɯ hingui ho'a bi 'yøt'ahɯ. Nɛ nu'bɯ da 'yømanho a guí xihmbɯ, damim punbahɯ 'bɯ.

⁴ Nɛ nu'bɯ yoto nidi n'dapa da 'yøt'ahɯ ran ts'o, nɛ n'dandj ngu n'dandj da 'yá ahɯ ra punbi, dami punbahɯ gätho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Gätho xɯn hɛi sä da 'yøt'a n'da 'bɯ i ɛc'yɛi xɯn ho

⁵ Nu'ɯ yɯ xädi bi 'yɛm bɯya:

—Grá Hmu, dami jaje ga ɛc'yɛihe xɯn ho, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Madague'a ɛmmɛ zɯ ts'utho gui 'yɛc'yɛigahɯ, tengu bɯ ni nɛqui rá hmudä ra c'u, sä gui xihmbɯ ra za 'bäcua da 'uegue díɱ 'bäpɯ ja ra dejá nɛ da 'ueh pɯya. Hin'yɯ 'bɛ'a xɯn hɛi 'bɯ gui 'yɛc'yɛigahɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hin ga ɛmfɯ xɯn ho dí øthɯ 'bɯ dí øthɯ'a i sijɯ

⁷ —Nu'bɯ n'da ran 'yohɯ 'bɯh rá 'yɛhɛ di jaman-sup yá dɛ'yo uague dim pɛpɯ rá huqhi, nɛ nu'bɯ bin de bá ɛpɯ ja rá ngu bɯya, ha da sifi din sihmɛ.

⁸ Pε hin'na, pε da sifi di hocpa rán sihmε rá hmu, nε nu'b_u bi niyá, ja din sihmε ra 'yεhε b_uya.

⁹ Nu'a ra 'yεhε 'b_u bi 'yøt' rá 'bεfi bi xih rá hmu, hingui t'εmbi “jamadi gá 'yørc_a ma 'bεfi,” hingui t'εmbi, ngue ya ra 'yεhε thofo.

¹⁰ Nε ngutho ah_u 'b_u gá 'yøth_u rá 'bεfi Oj_a, gui 'yεnthoh_u b_uya: “Hin nte dá øthe ngue dí hnu-manhoje, nguetho hønt'a bi xije Oj_a dá øthe,” gui 'yεmh_b, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoqui 'det'a y_un 'yoh_u mí hεmb ra t'axca'ya

¹¹ Nu'a ra Jesús 'b_u mi 'yo b_u ja ra 'yu ní mba Jerusalén, bi tho inde b_u ja y_un y_uni y_u xεqui Samaria nε Galilea.

¹² Nε nu'b_u mi ts'utho da y_ut'a n'da ra hnini, ba εp_u 'det'a y_un 'yoh_u i nde din c'ath_u ra Jesús. Gätho mi hεmb ra t'axca'ya _u. Nε nu'_u y_un 'yoh_u yab_u ts'_u bim 'bäi nε nts'edi bi mbafi, bi 'yεn'_u:

¹³ —Nu'i Jesús, grá xänbate i, dami huεgahe ts'_u, bi 'yεmbi.

¹⁴ Nu ra Jesús 'b_u mi nu'_u b_uya, bi xi'_u da 'yut y_u j_a'i _u y_u mbäjä. Nε nu'b_u mi mba _u, nu'a ra Jesús bi japi bin hoc y_u j_a'i b_u ní mba.

¹⁵ Nε nu n'da, 'b_u mi b_adi bi zä rá j_a'i, 'bex bá peng b_u 'bäh ra Jesús nε nts'edi bi 'yεspa Oj_a.

¹⁶ Bin danyahmu b_u ja rá gua ra Jesús, bi 'yäp ra jamadi nguetho bi y_un'a. Nε nu'a, ra mεngu Samaria a, hing rá mijudíoh_u ra Jesús.

¹⁷ Pε nu ra Jesús bi 'yεna:

¹⁸ —Ha hinga gue'_u 'det'a dá hoqui. Hap_u i 'b_u'_u mi g_uto. Ha hingui sä ba ε'_u 'da xtí un ra jamadi Oj_a. Pε hønna n'da ran'yoh_u hing ra judío bi bεn'a

ra mate bi 'yørpa Oja, ne im bɛnɛ ɛ mi'da ngue ɛna i pa Oja ɛ, bi 'yɛna.

¹⁹ Ne xø bi 'yɛmp'a ran 'yohɛ:

—Damim 'bäi, ní mba ya. Bin yän'a ya nguetho gá 'yɛc'yɛi gue i ja ma ts'edi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'bɛ'a di ja bɛ di manda rá ts'edi Oja

²⁰ Nu'ɛ 'da yɛ fariseo bi 'yän'na ra Jesús:

—'Bɛ'a ní pa di manda ua rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'ɛ.

Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Hin da fa 'bɛ bi manda rá ts'edi Oja ua.

²¹ Hingui sä n'da da 'yɛna: “Guecua di manda ua rá ts'edi Oja,” xíngui sä n'da da 'yɛna: “Guembɛ di manda rá ts'edi Oja bɛ,” njon da zä da 'yɛna, nguetho guerpɛ ja ní mbɛi n'da di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²² Ne nubɛya, bi 'yɛmp'ɛ yá xädi:

—Da zøn ra pa ɛmmɛ guin ndehɛ ba pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Pɛ di 'bɛtho yɛ pa ba pengä.

²³ Pɛ nu'ɛ 'da da 'yɛn'ahɛ: “Guecua i 'bɛcua ya,” da 'yɛn'ahɛ. Ne nu'ɛ mi'da da 'yɛn'ahɛ: “Guembɛ i 'bɛpɛ a.” Pɛ 'yo guí øhmbɛ 'bɛ'a da man'ɛ.

²⁴ Nguetho nu'bɛ bá pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, di nequi tengu ra huɛi ngue di hyät'i gätho na ngɛni ra ximhäi.

²⁵ Pɛ m'bet'o thoho ga nugä xɛn ngu ran ɛnbi, nguetho yɛ ja'i 'bɛcua ya, hin da 'yɛc'yɛigui.

²⁶ Nu'a ra pa ba pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, nu yɛ ja'i dim 'bɛi da 'yøt'ɛ tengu bi 'yøt' yɛ ja'i mi 'bɛhmbɛ a ra Noé.

²⁷ Nu'ɛ yɛ pa mi 'bɛ'a ra Noé, gätho yɛ ja'i mi øt'e 'bɛ'a mi numanhosɛ, mi sihmɛ, mi mihni, ne mi sin

yú xisu, nε gue'a mi øt'ɥ gätho yɥ pa gue'bɥ go mi zøn ra pa bi yɥt ra dambosa ra Noé. Nε bin dɔ'ye bɥya, bi go'mi gätho ra häi a ra dehe, bi du gätho ɥ yɥ jɔ'i mi 'bɥi. Din jabɥ da 'yøt' yɥ jɔ'i 'bɥ bá pengä.

28 Nε tengu bi 'yøt' yɥ jɔ'i yɥ pa mi 'bɥ'a ra Lot, nε ngutho da 'yøt' yɥ jɔ'i dim 'bɥ 'bɥ bá pengä. Gätho yɥ jɔ'i bi 'yøt'e 'bɛ'a mi numanhosε da 'yøt'e, bin sihmε, bim mihni, bim pä, nε bin täi, bi 'yøt' yú huɔhi, bi hyøh yú ngu.

29 Gue'bɥ go mi zøn ra pa bi bøn ra Lot bɥ ja ra hnini Sodoma, nε bá çah mahçts'i ra sibi ma uɔnspi ra azufre, bi juah ra hnini, nε gätho mi 'bɥpɥ bi du bɥya.

30 Nε din jabɥ da 'yøt' yɥ jɔ'i 'bɥ bi zøn ra pa gua pengä.

31 Nε to'o i 'bäpɥ maxøts'e ra zets'angu, hin da yɥrpɥ mbo rá ngu ngue da hyɔts'i 'bɛ'a ja bɥ, da mba tho. Nε gätho to'o dim pɛpɥ ja rá huɔhi, hin ba peng bɥ ja rá ngu.

32 Dami bɛmhɥ ts'ɥ 'bɛ'a bi 'yøt'a rá xisu ra Lot 'bɥ mi sifi da 'da'ɥ, nε man'da bi bɛnsε rá ngu, nε gue'a í du'a bɥya.

33 Nε gätho to'o in nde da yɔnsε rá te, da nu ran ɔnbi mazɔi a. Pε gätho to'o hin da bɛni da yɔnsε rá te, din ja ra te mazɔi a.

34 Nu'bɥ bi zøn ra ora gua pengä, di ɔpɥ yoho bɥ ja rá oi, nu'a n'da da ts'ix'a, nε nu'a n'da da gopɥ.

35 Nε nu'bɥ yoho yɥ xisu 'darpɥ i jɥni, nu'a n'da da ts'ix'a, nε nu'a man'da da gopɥ.

36 Nε nu'bɥ yoho yɥn 'yohɥ i 'yo bɥ ja yú huɔhi, nu'a n'da da ts'ixa, nε nu'a man'da da gopɥ, nε hønt'a to'o da 'yɛc'yɛi, da ts'its'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

37 —Grá Hmu, hapu din ja'a guím ma, bi 'yεmp'u yá xädi.

—Nubu hapu di peti yu pada, gui pahmbu gue di 'bom bu xun du, bi 'yεn'a ra Jesús.

18

Ran t'uti ra xisu ne ra ze'mi

1 N'da ra pa, bi xi'a n'da ran t'uti yá xädi ra Jesús, ra hmεpya jatho thocua thoho din yaui Oja ne hin din xombui da 'yädi gue'bu go din ja 'be'a ädi.

2 Ne bi 'yεna:

—Mi 'bu a n'da ra ze'mi bu ja n'da ra hnini, him bi numansu Oja xinga gue yá mija'ihu.

3 Ne mi 'bupu n'da ra xisu xi du rá ndø. Ne thocua thoho mi som bu ne mi äpi da mbäts'i nangue rán suiui i 'bui.

4 Ne him 'be bi 'yurpa ra güenda 'be'a bi man ra xisu a ra ze'mi. Jague'bu min xombui ne bi 'yεnse: “Nugä, hin dí numansu Oja, xinga gue'u yu ja'i.

5 Pe εmmε di pac na ra xisu, masque ga øt'ä 'be'a in nde n'dahma hin di thoqui da zøcua ngue di xuhnanyagui,” bi 'yεnse ra ze'mi, bi 'yεn'a ra Jesús.

6 Nubuya, bi 'yεmp'u yá xädi:

—Dami bεmhbu 'be'a bi 'yøt'a ra ze'mi. Madague ra ts'om'bäi.

7 Dí xi ahu, man'da da 'yø'a Oja 'bu gui hyumbi gui 'yäfu rá m fäts'i ngue yá t'uhni ah a. Nu'a Oja hingui tø'mi 'be din xombuizehe a.

8 Pe dí xi ahu, 'bexque da mbäx ahu 'bu gui äfu rá m fäts'i. Janangue'a gui 'yäfu Oja di zet'a ni mbuihu, ne hin da du ni mbuihu ngue him 'be ba pengä ua. Ne nu'bu bá pengä nugä ngue dán ja'igä

ua ja ra ximhäi, ga tɪn ahɯ bɯ guí εc'yεigahɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra fariseo nε ra hyaçahäi

⁹ Nε xø bi xih man'da ran t'uti ɯ im bɛni xɯn hose, nε i numan'ɯ ɯ yá mijá'ihɯ. Nε bi 'yɛna:

¹⁰ —Yoho yɯn 'yohɯ bi mba bɯ ja ra dɔniɟa, din yɔui Oɟa. Nu'a n'da ra fariseo, nε nu'a man'da ra hyaçahäi.

¹¹ Nu'a ra fariseo, bim 'bäi nε bin yɔ, bi 'yɛna: “Jamadi Oɟa, nguetho nugä xíngui ts'ɯ xɯn ts'o ma mbui, nugä hin drá siyategä, nε hin drá hyätegä, nε hin drá 'yomt'ɛnigä tengu'ɯ gátho mi'da. Jamadi ngue nugä hin dí øt'ä tengu øt'na ra hyaçahäi i 'bäcua.

¹² Nugä zai dí ε't' man sihme yondɪ n'da semana, nε dí un'a ná 'det'a a dí tɔh pɯ ja ra niɟa,” sä bi 'yɛn'a ra fariseo 'bɯ min yɔui Oɟa.

¹³ Pε nu'a ra hyaçahäi, n'danni ts'ɯ mi 'bäi, nε i su da ndøts' mahɛts'i, bi hyɛ'mahäi, nε εmme tu rá mbui. Nε bi 'yɛmp'a Oɟa: “Ma Oɟa i, dín yeh ni mbui, nguetho drá dɔdits'oquigä,” bi 'yɛn'a ra hyaçahäi.

¹⁴ Pε dí xi ahɯ, nu'a ra hyaçahäi ya xí punba Oɟa 'bɯ mi mbeng bɯ ja rá ngu. Pε hin'na a ra fariseo, guexta'a xɯn ts'o rá mbui 'bɯ mi bøm bɯ. Nguetho to'o din 'yɛts'i, gue'a dín ɯnba ɯ. Pε gátho to'o hin din 'yɛts'i, gue'a dí t'ɛspa ɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi jɔp yɯ t'ɯhni

¹⁵ N'da ra pa, nu 'da yɯ jɔ'i bá si yú t'ɯhni bɯ 'bɯh ra Jesús ngue da mba nthädi ɯ yá t'ɯhni. Pε nu'bɯ mi nu'ɯ yá xädi 'bɛ'a øt' yɯ jɔ'i, him bi japi da ts'ix ɯ yɯ t'ɯhni bɯ 'bä'a ra hmu, bi dɔmyhɔ thofo ɯ.

16 Pɛ nu'a ra Jesús bi zon'du yu t'uhni ne bi 'yɛmp'u yá xädi:

—Dami jafu ba thocua ya yu t'uhni, o gadí hɛcuahu, nguetho gätho to'o da yurpu di manda rá ts'edi Oja, jatho 'be da gohi tengu n'da ra t'uhni.

17 Dami 'yøhmbu 'be'a dí xi ah: Jatho gui 'yøthu tengu'bu gyá t'uhnihu 'bu guí ɛc'yɛihu. Nu'bu hin'na, hin gui cuthu bu di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ra membeti i yqui ra Jesús

18 Ne nu'a n'da rá ngarpi yu judío, bi 'yän'na ra Jesús:

—Grá hogaxänbate, 'be'a sä ga øt'ä ngue din jagä ra te mazai.

19 Bi däh ra Jesús:

—Ha guím bɛni 'be'a guím ma ngue guí ɛngui xun hogui, nguetho hønt'a Oja xun ho.

20 Guí paði 'be'a i mam bu ja yan t'ɛdi ngue i ɛm bu: “O guí 'yomt'ɛni, o guí hodu, o guím pɛ, o guí man ra fɛhni, ne gui numansu ni ta ne ni mbe,” i mam bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

21 Nu ran 'yøhu bi dɛti:

—Gätho dí øt'ä u gue'bu go män t'uhnigä, bi 'yɛn'a ran 'yøhu.

22 Ne nu'a ra Jesús'bu mi 'yøde 'be'a bi ma, bi 'yɛmp'a:

—Gadí 'be'i ts'u. Ní mba, gui pä gätho 'be'a i ja i, ne gui darpa yu hyoya. Gua ɛh puaya, gui tengui. Ne nubaya, xun ngu din ja i bu mahɛts'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

23 Pɛ nu'a ran 'yøhu 'bu mi 'yø'a bi man ra Jesús, ɛmme bi du rá mbui, nguetho ɛmme ra membeti a.

24 Nu'a ra Jesús 'bɯ mi nu bi du rá mbɯi a ran 'yohɯ, bi 'yɛna:

—Xɯn hɛi yɯ mɛmbɛti da yɯrɸɯ di manda rá ts'ɛdi Ojɔ.

25 Man'da hingui hɛi n'da ra camello da yɯrɸɯ ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'ɯ yɯ mɛmbɛti da yɯrɸɯ di manda rá ts'ɛdi Ojɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

26 Nɛ nu'ɯ yɯ jɔ'i 'bäɸɯ bi 'yɛn'ɯ:

—Pɛ nu'bɯ in jabɯ, to'o maha da zä dim pøhø 'bɯ, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

27 Nu'a ra Jesús bi dɔt'ɯ:

—Nu'a Ojɔ sä da 'yøt'a hingui sä da 'yøzɛhɛ yɯ jɔ'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Nu'a ra Pedro bɯya, bi 'yɛmbi:

—Nugähe, gätho a mi jaje dá sohmbe nɛ dá tɛn'nahe.

29-30 Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Guehma dí xi ahɯ, gätho to'o bi zoh rá ngu, ogue rá xisu, ogue yá cu, ogue rá ta, ogue rá mbe, ogue yá t'ɯhni, ngue bin unɛ di manda rá ts'ɛdi Ojɔ ɯ, Ojɔ di unni man'da xɯn ngu xinda gue'a mí ja. Pɛ nɛ'a ra te mazɔi bɯya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Xø bi ma mahø'n'a rán dɔte ra Jesús

31 Nu ra Jesús, bi zixɸɯ ma'ueni gätho 'dɛ'mayoho yú xädi, nɛ bi 'yɛmp'ɯ:

—Dami 'yøhmbɯ ya. Ga mbähä bɯ Jerusalén, nɛ din ja bɯ 'bɛ'a gätho bi man yɯ pøngahyɔ maya'bɯ nanguecä, ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi.

32 Nu yɯ jɔ'i di dägä bɯ ja rá ts'ɛdi ɯ hing yɯ judío, nɛ nu'ɯ da dengui, nɛ di c'aman'ɯgui, nɛ da zoxqui.

33 Nɛ da mbɛgbä, nɛ da hyogä. Pɛ ná hyu pa bɯya ga ndants'i mahø'n'a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

34 Pɛ nu'ɥ yú xádi, him bi bɔdi 'bɛ'a nam bɔn'a bi man ra Jesús. Nguetho njo'mitho yún 'yomfɛni ɥ.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä mi hɔxta'a mi

35 Nɛ mi 'yo bɥ hántho bɥ ja ra hnini Jericó a ra Jesús, nɛ mi hupɥ nden'yu n'da zɥ xädä mi hɔxta'a mí si.

36 Nɛ nu'bɥ mi 'yø'a ra xädä ngue xɥn ngu yɥ ja'i mba bɥ, bi 'yänni 'bɛ'a øt'ɥ.

37 Nɛ bi sifi mba bɥ ra Jesús ra mɛngu Nazaret.

38 Nɛ nu'a ra xädä bɥya, nts'ɛdi bi mbafi, bi 'yɛna:
—Nu'i gra Jesús, rá m bom'bɛto i ra David, dami huɛgui ts'ɥ.

39 Nɛ nu'ɥ yɥ ja'i mi 'bäpɥ, bi xifi din hɛ. Pɛ madague him mí ndepe din yɔ, pɛ man'da nts'ɛdi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Gra Jesús, rá m bom'bɛto i ra David, dami huɛgui ts'ɥ.

40 Nu'a ra Jesús bim 'bäh pɥya nɛ bi manda ba ts'inba a ra xädä. Nɛ nu'bɥ mim 'bähmi ra Jesús a ra xädä, bi 'yän'na ra Jesús bɥya:

41 —'Bɛ'a guí nde ga øt'a'i, bi 'yɛmbi.

Nɛ nu ra xädä bi dɔti:

—Dín nde ga nu ran nɛqui.

42 —Sä guin nu ya, bi zä ni dä nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'ɛdi, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

43 'Bex bi zä bi nu ran nɛqui rá dä bɥya. Nɛ bi dɛn'na ra Jesús. Bi 'yɛspa Oja bɥ ní mba. Nɛ'ɥ gätho yɥ ja'i mi 'bɥpɥ, bi 'yɛspa Oja bɥya.

19

Ra Jesús nɛ ra Zaqueo

1 Nu'a ra Jesús bi yurpa ja ra hnini Jericó, mi 'yo bu, ɛna da thogui.

2 Ne mi 'burpa n'da ra ngurpa hyacahäi, ɛmme ra membeti a, í Zaqueo a.

3 Ne nu'a ra Zaqueo, ɛmme min ndehma da nu'a ra Jesús, pe him mi sä nguetho hingui hɛts'i, ne ɛmme du yu ja'i bu mi 'yo'a ra Jesús.

4 Janangue'a, bin tihi bi ndexa n'da ra za ra sicómoro, ngue da zä da nu ra Jesús 'bu bi thopu.

5 Ne nu'bu mi zon'a ra Jesús bu 'bä'a ra za mi huxa ra Zaqueo, bi ndots'e ne bi 'yɛmbi:

—Zaqueo, bá ca n'dihi nguetho ga som bu ja ni ngu ra pa ya, bi 'yɛmbi.

6 Ne nu'a ra Zaqueo bin johya, 'dahmantho bi gaɪ, bi mba rá ngu ne bi zimanho a ra Jesús 'bu mi zom bu rá ngu.

7 Pe nu'u yu ja'i him bi numanho nguetho bin säya bu ra Jesús bu ja rá ngu n'da ra ziyate.

8 Ne nu'a ra Zaqueo bim 'bäi bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, nuya ga undä yu hyoya made 'be'a gätho i jagä. Ne nu'bu mi siyagä n'da ra ja'i ngue hin rá 'yu 'be'a mi ot'ä, goho nidi ga cospa a dá siyabi, bi 'yɛn'a ra Zaqueo.

9 Ne nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Gá päh nin 'yomfɛni ne i ja ra punbi ni ts'oqui ya, ne gätho i 'bucua ja ni ngu, gra Zaqueo, rá m bom'beto i ra Abraham.

10 Ne gue'a ná ɛcä, ngue guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ngue gan yanba yá te'u i paɸi ja yá ts'oqui, ne hin da nu ran unbi mazai, pegue din ja ra te mazai u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti yu 'yɛhe him bi xqnd ra mbeti

11 Nu ra Jesús bi xih man'da ran t'uti ɯ yɯ ja'i, nguetho bi bɛn'ɯ yɯ ja'i ngue nu'bɯ da zɔm bɯ Jerusalén ra Jesús, 'bex di japi di manda bɯ rá ts'ɛdi Oja.

12 Nɛ bi 'yɛmp'ɯ:

—Mi 'bɯ'a n'da ran 'yohɯ, ra ts'ut'abi rá ta. Nɛ bi mba bɯ n'danni n'da ra hnini ngue bin nde bín t'un bɯ rá 'bɛfi ngue din ts'ut'abi bɯ rá häizɛɛ.

13 Pɛ nu'bɯ mi nɛts'i, bi zon'dɯ 'dɛt'a yú 'yɛɛɛ, 'da'a n'da bi un ra mbɛti ngue ra oro xɯn ngu di muui. Nɛ bi 'yɛmp'ɯ: “Gui hyomhbɯ 'bɛ'a da zä gui 'yøthɯ ngue di xɯnd ma mbɛti,” bi 'yɛmbi.

14 Nɛ nu'ɯ yɯ ja'i mi 'bɯpɯ ja rá häi, him mi numanho a ran 'yohɯ. Janangue bi mbɛhni 'da yúm 'bɛhni ngue m'bet'o da zøni da ma ngue hin din t'un rá ts'ɛdi a ran 'yohɯ.

15 Pɛ nu'a ran 'yohɯ, bin t'un ran t'ɛdi din ts'ut'abi nɛ bi mbeng bɯ rá häi bɯya. Nu'bɯ mi zɔm bɯya, bi zon'dɯ yú 'yɛɛɛ xí un ra mbɛti, nde da bɔdi hangu bi hyuxa rá mbɛti xí un'na n'da ngu n'da ɯ.

16 Nu ra mbɔdi 'yɛɛɛ bi 'yɛmp'a: “Nuya bin ja 'dɛt'a a ni mbɛti,” bi 'yɛn'a.

17 Bi 'yɛmp'a rá hmu bɯya: “Xɯn ho gá 'yøt'e, gra 'yɛɛɛ xɯn ho, gá xɯnda zɯ ts'ɯ dá 'da'i, pɛ nɛ ga 'da'a nin t'ɛdi ngue gui manda 'dɛt'a yɯ hnini,” bi 'yɛmbi.

18 Nu ná yoho ra 'yɛɛɛ bi 'yɛmp'a: “Nuya bin ja cɯt'a a ni mbɛti gá 'daqui ga xɯndä,” bi 'yɛn'a.

19 “Nu'i, ga 'da'a nin t'ɛdi ngue gui manda cɯt'a yɯ hnini 'bɯ,” bi 'yɛmp'a rá hmu bɯya.

20 Nɛ xø man'da ra 'yɛɛɛ bi 'yɛmp'a rá hmu bɯya: “I ja ua ni mbɛti gá 'daqui. Dá pɛ'ts'ä xɯn ho.

21 Nguetho dí p̄acä 'b̄e'a nim 'b̄äi, ngue ya hin'ȳu nin hūcate. Guí honi 'b̄ep̄u gdí hȳanba rá mb̄eti ȳu ja'i. N̄e guí hanba ȳá hūahi, janangue dá p̄e'ts'ä ni mb̄eti ngue dí su ga 'b̄edi," bi 'ȳen'a.

22 Nu'a rá hmu bi 'ȳẽmbi: “Nu'a gá ma i udi ngue grá ts'om'b̄äi.

23 Hanja hin gá hmi'a ma mb̄eti n'dahma x̄tí hyux'i ts'ũ,” bi 'ȳẽmbi.

24 N̄e bi 'ȳẽmp'ũ mi 'b̄äp̄u: “Dami hȳanbahũ rá mb̄eti na ran 'yohũ n̄e gui unhdũ a ra mb̄adi 'ȳẽh̄e, nu'a to'o bi d̄aha x̄h̄n ngu,” bi 'ȳẽmbi.

25 P̄e nu'ũ mi 'b̄äp̄u, him bi nde da 'ȳøt'e 'b̄e'a bi man ȳá hmu, nguetho x̄h̄n ngu i ja a ra mb̄adi 'ȳẽh̄e.

26 P̄e nu'a ra hmu bi 'ȳẽmp'ũ: “Nu'a to'o i humbi i øt' ma 'b̄efi, hinga h̄ønt'a rán z̄äbi da d̄aha, p̄e man'da x̄h̄n ngu ga unni. P̄e nu'a hingui nde da 'ȳøt' ma 'b̄efi, hin te da d̄aha, n̄e ga hanba'a dá unni,” bi 'ȳẽna.

27 “N̄e nu'ũ him mi ndeje dan ts'ut'abi ua, ba sihũ, gui s̄eçpahũ ȳá 'ȳuga ua,” bi 'ȳen'a ra hmu b̄aya, bi 'ȳen'a ra Jesús 'b̄u mi man ran t'uti.

Ra Jesús bi ȳarp̄u ja ra hnini Jerusalén

28 N̄e nu'b̄u mi gua'a bi man ra Jesús, bi thop̄aya, ní mba b̄u Jerusalén.

29 N̄e nu'b̄u mi ts'ũtho da z̄øm b̄u ja ra nyuni guerp̄u i ja ra hnini Betfagé n̄e ra hnini Betania,

30 bi mb̄ehni yoho ȳá x̄ädi, bi 'ȳẽmbi:

—Ní mb̄e b̄u nán jomb̄u ja ra hnini. N̄e gui t̄immi b̄u n'da ra t'ũburu án th̄at'i b̄u ja ra nden'ȳu, n̄e x̄inga n'da ra ja'i ní hyuts'í. Bá xocui n̄e ba siui ua.

31 Nε nu'b_u 'bo'o da 'yän'nau: “Hanja gní xocui ra buru,” gui 'yɛnui: “Nu'a ra hmu i hon'a ra buru,” gui 'yɛnui, bi 'yɛmp'ɯ yoho yá xädi.

32 Nε bi mba b_uya, nε bi dɪn'a 'be'a xí xi'a ra Jesús.

33 Nε nu'b_u mi xoc ra buru, bi 'yän'na rá mbeti:

—Hanja gní xocui na ra buru, bi 'yɛmbi.

34 Bi dāh y_u xädi b_uya:

—Nu'a ra Hmu i honi, bi 'yɛn'ɯ. Nε bi ndepe da zix b_uya.

35 Nε nu'ɯ y_u xädi bá si ra buru b_uya, nε bi gāspa yá coto b_u ja rá xúthä ra buru nε bi hyuxa ra Jesús.

36 Nε nu'b_u mi mba b_u 'yu ra Jesús, nu'ɯ y_u ja'i 'bex bi mbøcua yá pahni b_u ja ra 'yu ngue da thop_u a ra Jesús.

37 Nε nu'b_u mi gāp_u ja ra nyuni ní mba b_u Jerusalén, gātho ɯ min 'yoh_u nts'edi i mbafi, bin johya nε bi 'yɛspa Oja nangue y_un t'ot'e nuixte bi nu.

38 Bi 'yɛn'ɯ:

—Majāpi ra ts'ut'abi bá ɛhε nangue rá thuhu ra Hmu. Nε din ja rán johya Oja yá mbai y_u ja'i. Nuixtetho rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'ɯ.

39 Nε nu 'da'ɯ y_u fariseo bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Dami hεcua ni xädi din hε.

40 Pε nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'b_u ga hεcpä y_u ngue i ɛspa Oja, pε go da 'yɛspa Oja ya y_u do bongua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bin zoni nangue y_u ja'i 'b_up_u ja ra hnini Jerusalén

41 Nε nu'b_u mi hyän b_u ra hnini Jerusalén a ra Jesús, bin zoni.

42 Nε bi 'yɛn'a:

—Min ndegä ngue xquí pãhmbu a dí yãn'ahu bu ja ran unbi mazã, pε hin gãn nde gá pãhmbu, pε nuya him man zã, nguetho tengu'bu njo'mi ni dãhu.

⁴³ Nε da zõn ra pa ba εh nin suihu di mbãt'a ni hninihu nε njon da zã da bõni ngue din yãni, nε gan tunhdu u buya.

⁴⁴ Nε gãtho ahε ngue guí 'buhmbu nu, da hyo ahε nε da guah ni hninihu. Nε da mba nso't'i, nε xinga n'da ra jãdo da gopu. Nguetho nu ahε xingui ts'u gá pãhmbu a ra pa xtí pø ahε Ojã, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hyõn'a thi yu mbã bu ja ra dãnijã

⁴⁵ Nε nu'a ra Jesús buya, bi mba bu ja ra dãnijã nε bi hyõn'a thi gãtho yu mbã mi 'buru.

⁴⁶ Nε nu'a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—I mam bu ja rãm hman Ojã: “Í thø'a ma ngu ngue da mba nthãdegã bu,” i εn Ojã. Pε nu ahε gá 'yõrpadahε tengu'bu ra hyãdo gueru nín 'yãn'u yu bε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Bi t'õmanho a bi man ra Jesús

⁴⁷ Nu'a ra Jesús thocua thoho min xãnbate bu ja ra dãnijã. Pε nu'u yu ngurpa mbãjã, nε yu xãnbate nijã, nε yu ðac'yεi, min nde da hyo'a ra Jesús.

⁴⁸ Pε hin'yu 'bε'a da 'yõt'e ngue da hyo. Nguetho gãtho yu jã'i bi 'yurpa ra güenda 'bε'a bi man ra Jesús. Njon bin nde bi u't' yá mbu u 'da.

20

Rãn t'εdi ra Jesús

¹ Nε nu ra Jesús n'da ra pa bi xãnba yu jã'i bu ja ra dãnijã nanguε ran ho ma'da'yo. Nε'u yu ngurpa

mbäjä ne yu xänbate nija, ne yu dác'yéi, gätho bi zòm bu.

² Ne bi t'än'na ra Jesús:

—Hanja sä guí øt'e 'bε'a guí øt'e. To'o bi 'da'a nin t'ξdi, bi 'yεmbi.

³ Pe nu ra Jesús bi dāti:

—Nεcä, ga än'nahu,

⁴ to'o bi un rán t'ξdi ra Xuua ngue bi 'yøt' ran xixya, Hague Ojä uague yu jä'i, bi 'yεna.

⁵ Pe nu'ε bin 'yänzehε ε 'bε'a dí dāti. Ne bi 'yεnsε:

—Nu'bu ga εmfε ngue Ojä bi un'na rán t'ξdi a ra Xuua, ne da 'yεnjε buya: “Hanja hin gá 'yεc'yεihε 'bε.”

⁶ Pe nu'bu ga εmfε, yu jä'i thoho bi un rán t'ξdi, dí bat'adojε yu jä'i nguetho xun ngu yu jä'i εc'yéi rá pøngahya Ojä ra Xuua, bin 'yεmzehε ε.

⁷ Janangue'a bi t'εmp'a ra Jesús:

—Hin dí pähmbe to'o bi un rán t'ξdi ra Xuua, bi 'yεntho.

⁸ Nεcä hin ga xi ahε to'o bi 'dacä ran t'ξdi ga øt'ä 'bε'a dí øt'ä, bi 'yεna.

Ran t'uti yu ts'ombεfi

⁹ Ne bi xih man'da ran t'uti a ra Jesús, bi 'yεna:

—Mi 'bε'a n'da ran 'yohε bi 'yøt'a n'da ra nuandät'o, ne bi hmit'i 'da yu mbεfi. Nu'a rá mbeti bi mba n'danni buya, ne nya'atho bäm 'bupe.

¹⁰ Ne nu'bu mi zøn yu pa da thuc yan dät'o, nu'a rá mbeti bá pεhna n'da rá 'yεhε da duspa 'da yán dät'o, ngue'a án yähε a. Pe nu'ε bi zocpa a ra nuandät'o, bi mbεmba thoho ra 'yεhε ne bi 'yεt'i, xín te bi unni.

¹¹ Ne ná yoho rá 'yεhε bá pεhna rá mbeti ra nuandät'o, pe ngutho bi 'yørpa ra 'yεhε, ne'a bi

mbemba thofo mahø'n'a, bi 'yer baya ne nte bi unni.

12 Ne ná hyu rá 'yεhe xø bi mbehni mahø'n'a a ran 'yohu, ngutho bi t'ørpe, bi unba yu mbeñi ne bi 'yet'i, xíngui ts'u bi unni.

13 Ne nubaya, nu ra mendät'o bi beñi 'be'a da 'yøt'e. Ne bi 'yεna: “Masque ga pehn'na ma ts'unt'u, dadí huεqui, xøhma da numansu na,” bi 'yεnse.

14 Pe nu'bu mi nurpa rá ts'unt'u u yu mbeñi, bi mam baya ngue da hyo, bi 'yεn'u: “Mbähä ga hohu rá ts'unt'u, janangue da zä ga cosehu ra nuandät'o,” bi 'yεn'u.

15 Janangue'a bi zix pu ma'ueni, bi hyø'n'a thi ra ts'unt'u, ne bi hyo bu, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ne xø bi 'yän'du yu ja'i mi 'bäpu:

—'Be'a guím beḡmhu da 'yøt'a rá mbeti ra nuandät'o ya, bi 'yεna.

16 Pe dí xi ahü, ba εse ne da hyo'u, ne n'dan'yo di un'na rá nuandät'o baya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ne nu'bu mi 'yø'u yu ja'i 'be'a bi man ra Jesús, nu'u bi 'yεn'u:

—Oja da 'yøt'e hin din ja a guím ma, bi 'yεn'u.

17 Pe nu'a ra Jesús bi hyεt'u, ne bi 'yεmbi:

—Pe 'be'a nam bøn'a rá m hman Oja nt'o't'i maya'bu 'bu, ngue i εna:

Nu'a ra do bi bunt'u yu gado 'bu mi hyøh ra ngu, gue'a ra do man'da mahyoni, tengu thofo yu guangu, i εm bu ja rá m hman Oja.

18 Ne tengu'bu da guesεgä a ra do i hmam bu. Hønt'a go to'o hingui εc'yεigui, din unbasehe, tengu'bu da dang bu ja ra do din tñi, ne go ga

sempä a tengu'bu ra do da ze'mi ne da 'yet'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bin t'än'na ra Jesús 'bu din jut' ra renta ogue hin'na

¹⁹ Nu yu ngurpa mbäjä ne yu xänbate nijä 'bu mi 'yø'a ran t'uti bi man ra Jesús nangue'u yu hyote mbeŋi, min nde da got'a fädi ra Jesús, nguetho bi badi tengu'bu guesε u yu hyote mbeŋi u yu mbäjä ne yu xänbate nijä. Pε him bi got'i nguetho bi zutho yu jä'i.

²⁰ Janangue bi bεm mahøn'a buya ne bi mbehni 'da yuñ 'yohu ngue da 'yän yuñ t'änni a ra Jesús, n'dahma din ja 'be'a sä dí fent'a ra Jesús ngue di dä bu 'buh ra ts'ut'abi.

²¹ Ne nu'u yuñ 'yohu bi xi a ra Jesús:

—Xänbate i, dí paħmbe hønt'a majuani guí ma. Ne dí paħmbe guí xänbi xun ho hønt'a go to'o má jä'i ne hin guí huahni to'o guí xänbi, pε guí xifi xun ho nangue Ojä.

²² Dami xije ya, ha din theui man t'εdih u bi 'daju Ojä 'bu ga juthu ra renta a ra ts'ut'abi Roma, uague hin'na, bi 'yɛn'u.

²³ Pε nu'a ra Jesús mi paði i ts'ämhyä thofo.

²⁴ Ne bi 'yεmp'u:

—Hanja gní 'yängui, xi ni mbeti gní juthu ra renta ra ts'ut'abi, gan nugä, bi 'yɛna.

Ne bi un buya.

—To'o rá pøte ne rá thuhu i cuat na ra mbeti, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ne nu'u bi 'yɛn'u:

—Rá pøte ne rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

²⁵ Bi dah ra Jesús buya ne bi 'yεmp'u:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi Roma, gui un'na. Nu'a xin rá mbeti Oja, gui un'na Oja a, bi 'yemp'.

26 Janangue nu yun 'yohu him bi zä xtá hyät'a ra Jesús, pe bi hyonya thoho u 'be'a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni 'bu da ndants' xun du

27 Ne nu' bu 'da yu saduceo, bi zom bu 'buh ra Jesús, gue' u hingui ec'yei da ndants' u xon du. Nu' u bi 'yemp'a ra Jesús:

28 —Nu'a ra Moisés bi 'daju n'da man t'edih u ne bi 'yena: “Nu' bu bi du n'da ran 'yohu ngue mi 'buh rá xisu ne njo'o yá t'uhni, nu'a rán 'yohu da zinba a rá xisu. Ne nu'a rá mbadi t'uhni dim 'bui, da thuspa rá thuhu a ran 'yohu bi du ne da'yembi rá ta a,” bi man ra Moisés.

29 Pe gue'a ga än'nahe. Bim 'bu'i yoto yun 'yohu din 'yohu zehé. Nu'a ra mbadi n'yohu bi zin'a n'da ra xisu, ne m'bejua buya bi du a ran 'yohu ne him bim 'buh rá t'uhni.

30 Ne nu' bu mi du ran 'yohu buya, ná yoho rán 'yohu bi zin'a ra xisu mahon'a, ne xø bi du a.

31 Ne xø bi zin'a man'da rán 'yohu buya, 'da'ingu bi 'yot' u gátho yoto yun 'yohu, gátho bi du ne xinga n'da bim 'buh yá t'uhni.

32 Mbejua buya, bi duse ra xisu, bi 'yén'.

33 Nuya, dami xije 'be'a din ja a ra pa da ndants' u xun du. To'o da 'yembi rá xisu a ra xisu, nguetho gátho yoto bim 'buhmbu ra xisu ua ja ra häi, bi 'yén' u yu saduceo.

34 Ne nu'a ra Jesús bi dæti:

—Hont'ua ja ra häi din thæt' u yu jå'i.

35 Ne gátho to'o yun sähu da mba bu mahets'i 'bu bi ndants' u xun du, ne him man ja ran thæt' u bu.

36 Nguetho da gohi tengu tho yám 'bɛhni Ojɔ ɛ, nɛ him man da du bɛ. Nɛ ma'da'yo da gohi 'bɛ bi xoxa Ojɔ ɛ ngue yá t' ɛhnisɛ Ojɔ ɛ.

37 Pɛ nɛ'a ra Moisés bi ma da ndants'ɛ xɛn du 'bɛ mi 'yo't'i 'bɛ'a bin ja, nu'bɛ mi nu mí zø ra za 'bɛ maya'bɛ. Nɛ i mam bɛ ngue nu Ojɔ rá Ojɔ ra Abraham nɛ ra Isaac nɛ ra Jacob, nɛ nu'ɛ, ná ya'a thoho xí du ɛ 'bɛ mi 'yɛmp'a Ojɔ ra Moisés.

38 Ngubɛ bi ma nguetho guexta'a i 'bɛh yá mbɛi. Nubɛ na nu Ojɔ 'da'ingutho 'bɛ i 'bɛ'a n'da ogue xɛn du n'da. Guexta'a i jatho yá te ɛ xɛn du, bi 'yɛn'a ra Jesús.

39 Nɛ nu'ɛ 'da yɛ xänbate nijɔ, bi 'yɛmp'a ra Jesús:
—ɛmmɛ xɛn ho a gá ma, bi 'yɛn'ɛ.

40 Nɛ nu'ɛ yɛ saduceo ya him mi sä da 'yän mi'da yɛn t'änni.

To'o ráɛ bom'bɛto a ra Cristo

41 Nɛ nubɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Hague nán zä guí ɛmfɛ ra Cristo ráɛ bom'bɛto ra David a.

42 Nguetho bi mansɛ ra David bɛ ja ra søcuɔ bi 'yo't'a:

Nu'a Ojɔ bi 'yɛmp'a ma Hmu:

“Hyucua ga conhui ma ts'ɛdi,

43 gue'bɛ go dá tapä gätho ɛ nin sɛihɛ,” i ɛn Ojɔ, bi 'yɛn'a ra David 'bɛ mi ma nangue ra Cristo.

44 Hanja i ɛmbi rá Hmu, nɛ ráɛ bom'bɛto a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hinga gue'a bɛ nán xänbate ɛ yɛ xänbate nijɔ

45 Nu'a ra Jesús bɿya, ní jat'a nyahɿ yú xädi, gätho mi 'bäpɿ mi øde 'be'a bi man ra Jesús. Bi 'yɛmp'ɿ ɿ bɿya:

46 —O guí ɿrpahɿ masu 'be'a da man'ɿ yɿ xänbate nijä, nguetho i he yú mbapahni xɿm hmadi ngue da t'ɛspi, ne ɛmmɛ di ho da mba ma zɛngua ngue da 'yɛspa yɿ jä'i. Ne ɛmmɛ i honi da hyupɿ ja yɿn thuts'i xɿn ho bɿ ja yɿ nijä, nɛpɿ ja yɿn sihmɛ.

47 Ne i siyabi 'be'a i pɛ'ts' yɿ xisu xɿn du yún ndø, ne i tunba yú ngu, ne ní jat'i nya'a thoho i yäɿ Ojä bɿ ja yɿ nijä. Pɛ nu'ɿ, man'da xɿn ɿtho ran ɿnbi da nu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

21

Nu'a ran t'unni man'da di muui

1 Nu'a ra Jesús mi 'bäpɿ ja ra dɿnijä ne bi nu yɿ mɛmbɛti i cät yú mbɛti bɿ ja ra huada, ngue rán t'unni Ojä.

2 Ne bi nu n'da zɿ hyoya xisu bi gäpɿ yoho yɿ t'ɿc'aɿt'i.

3 Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɿ mi 'bäpɿ bɿya:

—Majuɿni dí xi ahɿ, nuna ra hyoya xisu man'da di muui bi uni xinda gue'ɿ gätho mi'da.

4 Nguetho gätho yɿ mɛmbɛti 'bɿ ya bi gät'a n'da ra mbɛti ja ra huada, pɛ ya mbongui thoho yú mbɛti, pɛ nu'a zɿ hyoya xisu, bi uni gätho mi ja, xíngui ts'ɿ bi bongui 'be'a da hyonse, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a din ja ra dɿnijä

5 Nu'a ra Jesús mi ø'a man yɿ jä'i: “Mahotho ra dɿnijä, ne mahotho yɿn t'unni i zɿpɿ.” Pɛ ra Jesús bi 'yɛmp'ɿ:

⁶ —Nuna gätho guín nuh_u ya, da zøn ra pa hin te din ja ua, xingui ts'_u da bongga n'da z_u xequi ngue hin da yøt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran unbi din ja ua ja ra häi

⁷ Nɛ nu'_u 'da y_u ja'i mi ø'a bi man ra Jesús, nɛ bi 'yänni:

—Gra xänbate i, nda'a ní pa din ja a guím ma, 'be'a ní hmɛpya din ja sä ga pəhmbe.

⁸ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'_u:

—Dami jamansu 'be'a guí ɛc'yɛih_u. Nguetho da zøn ra pa ba ɛh y_u hyäte da hyä ah_u: “Nugä drá Cristogä,” da 'yɛn'ah_u. Nɛ da 'yɛn'_u: “Ya bi zøn ra pa ran zɛgui,” da 'yɛn'_u. Pɛ o guí ɛc'yɛih_u 'be'a da man'_u.

⁹ Ga xi ah_u 'be'a gätho din ja ua ja ra häi gue'b_u go ba ɛcä mahøn'a. O guí suh_u 'be'a guí 'yøhmb_u, nguetho din ja y_u dəsɛi, nɛ y_u ja'i hinga 'da'angu da bɛni. Pɛ hinga gue'b_u ran zɛgui din ja _u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁰ Nɛ xø bi 'yɛna:

—Nɛ 'da'a n'danni y_u häi din ja y_u sɛi. Nɛ din sɛsɛ n'da ngu n'da y_u ts'ut'abi.

¹¹ Nɛ din ja y_u 'yəmhäi nts'utho, nɛ din ja ra dəthu, nɛ ra dəgɛhɛ, nɛ din ja y_u hmɛpya nts'utho b_u mahɛts'i.

¹² Pɛ hin nín ja a dím mangä 'b_u bim fɛnt'ah_u nɛ da mba ma un'ni ah_u. Nɛ da ts'ix ah_u b_u ja y_u nija, di un'nah_u b_u. Nɛ da mba ma dä ah_u b_u 'b_uh y_u ts'ut'abi nɛp_u 'b_u'_u ja yú ts'edi. Gätho ngub_u da t'øt'ah_u ngue guí tɛngah_u.

¹³ Pɛ nu'b_u da ts'ix ah_u b_u, da zä gui mamhb_u b_u ran ho ma'da'yo.

14 Nε 'yo gadín 'yomfɛnihɯ 'bɛ'a gui mamhbɯ 'bɯ bi mba ma juʌn'ni ahɯ.

15 Nguetho nugä, ga bɛn'nahɯ 'bɛ'a da zä gui mamhbɯ ra ora gam 'bähmbɯ bɯ. Nε nu'a ga bɛn'nahɯ, xínga n'da nin sɯihɯ da zä da dɔti 'bɛ'a gui mamhbɯ bɯ.

16 Nε madague'bɯ, ni tahɯ ogue ni mbehɯ, ogue ni cuhɯ, ogue ni mɛnihɯ, ogue ni amigohɯ, pɛ guemhma di dä ahɯ bɯ 'bɯh yɯ ts'ɯt'abi. Nε 'da'ahɯ da tho ahɯ ngue guí ɛc'yɛigahɯ.

17 Nε gätho da ts'an ahɯ nanguecä.

18 Pɛ o guín suhɯ nguetho xínga n'da ni xtɔhɯ dim 'bɛpɯ ja ni yɔhɯ.

19 Pɛ nu'bɯ gui hyäthɯ yɯn ɯnbi, Ojɔ di 'da ahɯ ra te mazɔi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'bɛ'a dín ja ra dɔhni Jerusalén

20 Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'bɯ guin nuhɯ xí mbät ra hnini Jerusalén yɯ dofɯi, gui pɔhmbɯ mi ts'ɯtho da guah ra hnini.

21 Nε nu'bɯ bin ja bɯ Njerusalén, gätho ɯ 'bɯpɯ ja ra xɛqui Judea xɯn ho 'bɯ da 'dagui da mba bɯ dɔpo bɯ ja yɯ nyuni. Nε'ɯ i 'bɯpɯ ja ra hnini, xɯn ho 'bɯ da bøni, nε gätho i 'bɯpɯ dɔpo hin da 'yɛna da mba bɯ ja ra hnini.

22 Nguetho gue'a ra pa di un rán ɯnbi Ojɔ ɯ, nε gätho dín ja tengu tho i mam bɯ ja rá hman Ojɔ dín ja.

23 Nε nu'bɯ bin ja a, huɛcate ɯ in hɔt'ɯhni, nε'ɯ gätho ɯ 'bɯh yɯ 'uere. Nguetho ndumbɯitho rán ts'embi Ojɔ dín ja ua ja ra häi nε xɯn ngu yɯn ɯnbi da nu yɯ jɔ'i.

24 Nε nu'ɸ 'da'ɸ dí mba ntho ra juai, nε nu'ɸ mi'da da ts'ixpɸ n'danni yɸ häi nε da gohi tengu'bɸ i ofädi. Gue'ɸ hing yɸ judío di ts'on na ra dahnini nε di manda ua, gue'bɸ go da zɸn ra pa da hyanba yú ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

'Bɸ bi zɸn ra pa ba ɛh ra Cristo

25 Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu Oja da 'yɔt' yɸ hmɛpya bɸ ja ra hyadi, nɛpɸ ja ra zana nɛpɸ ja yɸ sɔ. Nε yɸ ja'i 'bɸcua ja ra häi ɛmmɛ din su'ɸ 'bɸ da 'yɔde nts'edi da 'yɛn ran dahi yɸ deja.

26 Nε ɛmmɛ da güent yú mbai nangue ra mbidi din ja. 'Nε da zu 'bɸ da bɛni 'be'a din ja gätho ua ja ra ximhäi. Nε gätho 'be'a bí ja bɸ mahɛts'i di 'yani.

27 Nε nu'bɸ bin ja a dí xi ahɸ, 'bex gua ɛcä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ba ɛcä bɸ ja yɸ güi, ban 'yo'be ma ts'edi xɸn ngu ngue dán nuixtegä.

28 Nε nu'bɸ gán nuhɸ da mbidi din ja, dami hyuthɸ nzambɸi nε gui ndɔs'hɸ mahɛts'i, nguetho ba ɛh ni pɔrpatehɸ da yan ahɸ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

29 Nε man'da bi man ra Jesús ngue bi man'a n'da ran t'uti, bi 'yɛna:

—Gan 'yomfɛnihɸ ts'ɸ 'be'a di ja ra za ra higo nɛ'ɸ mi'da yɸ za.

30 Nu'bɸ guín nuhɸ i pɔx yú paxi yɸ za, guí pahnmbɸ 'bex ba ɛh yɸ pa xɸm pa.

31 Ngutho 'bɸ bi mbɸ'a dí xi ahɸ, gui pahnmbɸ mi ts'atho di manda rá ts'edi Oja ua bɸya.

32 Majuani dí xi ahɸ, nu yɸ ja'i 'bɸcua ya, hinga gätho xtí du 'bɸ bi mbidi din ja a dí xi ahɸ.

33 Nu bɸ mahɛts'i nε ra ximhäi da guadi, pɛ nu'a mam hmangä hin da gua'a, bi 'yɛna.

³⁴ Janangue dami jamansu 'be'a guí øth_u, o guín nde gui 'yøth_u ni pähä zehéh_u, ne hinga hønt'a guim bεmh_u nin sihméh_u. Dami jamansu a gui 'yøth_u, hin ga tñ'nah_u ngue gdí øth_u a 'b_u bá pengä.

³⁵ Nguetho njon da ba' a ra ora ba εcä, pε gätho y_u ja' i 'b_ucua ja ra ximhäi da nu.

³⁶ Dami tøm thohoh_u ne thocua thoho gan ya_uh_u Oja, n'dahma din ja ni ts'edih_u gui hyäth_u y_un unbi din ja. Nu'b_u ngub_u gui 'yøth_u, hin gui pεs' ni säh_u 'b_u gá 'bähmb_u b_u ja ma hmigä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi xih y_u xädi 'be'a gätho din ja.

³⁷ Ne nu'a ra Jesús 'b_u mi 'b_up_u Jerusalén, gätho y_u pa mi xänba _u y_u ja' i b_u ja ra dānijā. Pε nu'b_u ra xui b_uya, mi pa b_u ja ra nyuni Olivos.

³⁸ Ne gätho y_u xudi mi pa b_u y_u ja' i b_u ja ra dānijā, da 'yø'a i man ra Jesús.

22

Bi hma da tho ra Jesús

¹ Nuya mi ts'ætho da zøn ra pa da ts'i ra hme hin'y_u rá íxi. Gue' _u y_u pa ra dāmpeti ran dābaxjua.

² Nu' _u y_u ngurpa mbäjä ne y_u xänbate nijā, mi honi 'be'a dí hyo ra Jesús. Pε mi su' _u 'be'a da 'yøt' y_u ja' i 'b_u da hyo'a.

³ Ne nu'a ra zīthu bi y_ut' rá mb_ui ra Judas Iscariote, gue'a n'da rá xädi ra Jesús.

⁴ Nu'a ra Judas bi mba, bin ya_uh_u y_u ngurpa mbäjä ne y_u hmu dof_ui, ne bi xifi 'be'a da 'yøt' 'b_u di dä'a ra Jesús.

⁵ Nu' _u bi hyu y_u mb_ui 'b_u mi man'a ra Judas 'be'a da 'yøt'e. Ne bi xifi da gut rán zäbi ra Judas.

6 Nε nu ra Judas baya, bi dø'ma ra ora 'bη njongui 'bηpη yη ja'i ngue di dā'a ra Jesús.

Rán sihmε ra Hmu

7 Nε mi søn ra pa bin ja ra dants'ihmε i ts'i ra hmε hin'yη rá íxi, nε i ho ra t'udε'yo.

8 Nε nu'a ra Jesús bi mbεn'na ra Pedro nε ra Xuua nε bi xifi di hoc ran sihmε ran dābaxjua, da zi 'bη bin de.

9 Nu ra Pedro nε ra Xuua baya:

—Hapη guín nde ga hoc'be, εn'η.

10 Nu ra Jesús bi 'yεmp'η:

—Nu'bη gán 'youi bη ja ra ndenhniini nε gui nuui n'da ran 'yohη i tu n'da ra xaro ra dehe, dami tændui a ran 'yohη, nε gui cat'ui bη ja ra ngu da yut'a.

11 Nε gui xihmi a ra mεngu bη: “Nu'a ra xānbate bá pεnga'be ngue gui xic'be hapη i ja ra cuarto ngue ga sāgāhe ra dānsihmε,” gui 'yεnui.

12 Nε nu'a ran 'yohη da zix aui bη magāts'i hapη i ja ra cuarto xηn ndoho. Guepη gui hocui rán sihmε ran dābaxjua, bi 'yεmp'η yú xādi.

13 Nu ra Pedro nε ra Xuua baya bi mba bi dīni tengutho bi man'a ra Jesús. Nε bi hocpη ran sihmε baya.

14 Nu'bη mi zøn ra ora baya, nu'a ra Jesús nε mi'da yú xādi bi zøm bη nε bin sihmεη.

15 Nu ra Jesús bi 'yεmp'η yú xādi:

—εmmε dán ndegä ga sihη na ran sihmε ran dābaxjua 'bη di 'bēdi ga tugä.

16 Nε dí xi ahη, him man'dandī ga sigä na ran sihmε jague'bη bi zøn ra pa ngue gán yāmhβη xηn ho 'bη gām 'bηhmbη bη di manda rá ts'edi Oja.

17 Nu ra Jesús bɥaya bi dɛca n'da baso ra vino nɛ bi un ra jamadi Oja, nɛ bi 'yɛmp'ɥ yú xädi bɥaya:

—Dami comhbɥ na po na ra baso, gui sihɥ.

18 Nguetho dí xi ahɥ, hin ga sigä mahøn'a asta gue'bɥ go da zøn ra pa di manda ua rá ts'edi Oja xɥn ho.

19 Nɛ nubɥaya, bi hyaç ra hmɛ nɛ nu'bɥ mi gua'a bi un ra jamadi Oja bɥaya, bi xɛni nɛ bi darpa ɥ yú xädi, bi 'yɛna:

—Nuna ra hmɛ na, ma ngøc'yɛigä na, ga ungä nanguɛ ahɥ. Nɛ n'dandj ngu n'dandj 'bɥ gui sihɥ, guim bɛnjɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

20 Nɛ nu'bɥ mi guadi bin sihmɛ ɥ, nu ra Jesús bi dɛc'a ra baso ra vino nɛ bi un'dɥ yú xädi nɛ bi 'yɛmp'ɥ:

—Nuna, ran hoqui ma'da'yo, guehna nam bønɪ ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo'yu bi 'yøt'ahɥ Oja na, bi 'yɛna.

21 Pɛ dí huhmbɥ ua n'da di dägä.

22 Nɛ nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da thogä, ngue gue'a bi zänd Oja, pɛ í huçi maha a di dägä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

23 Nu yú xädi, 'bex bin 'yänzɛhɛ to'o di dä'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o dim 'bet'o

24 Nɛ man'da ran junt'i bi 'yøt'ɥ yú xädi ngue to'o dim 'bet'o nanguesɛ ɥ.

25 Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Nuua ja ra häi, nu yɥ ts'ut'abi nɛ'ɥ i ja yú ts'edi, xɥn hɛi i ørpa yɥ ja'i 'bɥ di manda ɥ, i øt'e yú 'yɛhɛ ɥ, nɛ i t'ɛmbi xɥn ho a i øt'e.

26 Pɛ nu ahɯ, hin gan jahɯ bɯ. Nu'a to'o dim 'bet'o, da 'yɔt'e dim 'bejua thofo. Nɛ nu'a to'o din ngarpi, da 'yɔt'e din 'yɛhɛ thofo a.

27 Nu yɯ hmu 'bɯcua ja ra häi, hin dim pɛ'ɯ, pɛ gue i tɔ'mi da mbɛp'ɯ yá 'yɛhɛ, pɛ nugä madague dí m hmugä, pɛ dí ɔt'ä ngue ni 'yɛhɛgahɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Nɛ man'da bi xifi, bi 'yɛna:

—Pɛ nu'ahɯ, dán hyɯmhɯ 'bɯ má nugä yɯn ɯnbi ua ja ra ximhäi.

29 Janangue ga 'da'a nin t'ɛdihɯ, tengutho bi 'dacä ma Ta.

30 Nɛ nu'bɯ bi zɔn ra pa ga ɔt' ran ts'ɯt'abi, 'darpɯ dan johyahɯ, nɛ gui comhbɯ ma ts'ɛdi gui juɯnbahɯ ma mi'israhɯ, dyú judíohɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús i pqdi 'be'a da 'yɔt'a ra Pedro

31 Nɛ bi t'ɛmp'a ra Pedro:

—Ma zɯ Pedro, nu'a ra zɪthu bi 'yäh ran t'ɛdi ngue da zä'a ni mbɯihɯ, in nde ahɯ gan 'uɛxthɯ tengu'bɯ i 'uɛxt ran dɔhi yá häi ra trigo.

32 Pɛ nugä, ya dá äp ma Ta him má zä gui pumbɛni ni t'ɛc'yɛihɯ. Nɛ nu'bɯ gán 'yomfɛni ts'ɯ, gui 'yɛc'yɛi xɯn ho mahɔn'a, nɛ gui zɛrpa yá mbɯi ni mi'yɛc'yɛihɯ, bi 'yɛmbi.

33 Nɛ nu'a ra Pedro bi dɔh pɯya:

—Nugä, ga tɛn'na i madague dan ofädiui ogue ga tuui, bi 'yɛna.

34 Bi dɔ'a ra Jesús bɯya:

—Gra Pedro, dí xi'i, nu'bɯ hin ní mbah ra ɔni, ná hyundj xquí cɔngui, bi t'ɛmp'a ra Pedro.

Ra Jesús bi ma mi ts'ɯtho da nu ran ɯnbi

35 Xɔ bi 'yɛmp'ɯ yá xädi bɯya:

—Nu'b_u ra mb_udi dá p_en'nah_u b_u gá mamhb_u ran ho ma'da'yo, n_e hin te gá hy_axh_u. 'B_e'a gá 'y_oth_u, ha bin ja 'b_e'a gátho gá hyomhb_u, uague hin'na.

N_e gátho y_u xádi bi 'y_ena:

—Hin te dá 'b_ehmbe.

³⁶ P_e nuya n'dan'yo gui 'y_oth_u, gui tux ni buxah_u, n_e gui hy_ax ni mb_etih_u. N_e nu'b_u hin'y_u ni espadah_u, gui pá ni pahnih_u gui támhb_u n'da.

³⁷ Nguetho i jatho din jagá tengu i mam b_u ja rá hman Oj_a, i _em b_u: “Y_u ja'i da 'y_embi ra ts'om'bái a,” i _em b_u ja rá m hman Oj_a nanguecä, bi 'y_en'a ra Jesús.

³⁸ N_e nu'_u y_u xádi bi 'y_embi:

—Gra Hmu, i jaje yoho y_u espada, bi 'y_en'_u.

—Dí gua'_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ra Jesús in y_uqui Oj_a b_u ja ra nyuni Olivos

³⁹ Nu'a ra Jesús b_uya, bi b_om b_u ja ra cuarto mi sihm_e _u, bi mba b_u ra nyuni Olivos, bi mbähä y_u xádi.

⁴⁰ N_e nu'b_u mi z_om b_u, nu ra Jesús bi 'y_emp'_u:

—Dami 'y_af_u rá ts'edi Oj_a gue da zä gui hyäth_u y_un ts'äte ra z_ith_u, bi 'y_embi.

⁴¹ N_e nu'a ra Jesús bi 'ue'i ts'_u b_u mí 'bäh y_u xádi, n_e bin d_anyahmu, bin y_uqui Oj_a.

⁴² N_e bi 'y_ena:

—Ma Ta'i, nu'b_u ni pähä, dami japi ngue hin ga sigä a ra mbohi gá sänni ga sigä, p_e hin dín nde ma pähäz_eh_e p_e go ni pähä dín nde ga _ot'ä, bi 'y_en'a ra Jesús.

⁴³ 'B_ex bi n_equi b_u n'da rá m 'b_ehni Oj_a mah_ets'i ngue bá h_anba a í z_erpa rá mb_ui.

44 Pε nu'a ra Jesús εμμε bi du rá mb̄ui, nε man'da nts'edi bin yaui Oja. Xøgue ra ji a rá xänthe mi täp̄u häi.

45 Nε bi ndants'a ra Jesús b̄uya, bi mba b̄u 'b̄uh yú xädi. Pε nu'̄u, gätho min äha nguetho bi güent yú ja'i ̄u nanguε ra dumb̄ui mim b̄eni.

46 Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'̄u:

—Hanja gnán ähmb̄u. Dami nuhmb̄u, gan yāh̄u Oja jananguε'a da zä gui tähmb̄u rán ts'äte ra z̄ithu, bi 'yεmbi.

Bi fεnt'a ra Jesús

47 Nε nu'b̄u min yāh̄u yú xädi, 'bex bá εp̄u n'da nεts'i ȳu ja'i, nε bá 'bet'o ra Judas, gue'a n'da rá xädi ra Jesús. Nε nu'a bi zøm b̄u 'b̄uh ra Jesús nε bi zεspa rá 'yogu 'b̄u mi zεngua.

48 Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Grá Judas, ha ran ts'̄u'ts'i guí dāgui, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús.

49 Nε nu'̄u mi'da yú xädi 'b̄u mi nu 'be'a bin ja, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha ga japähe ma espadahe, εn'̄u.

50 Pε him bi dø'mi 'be'a da si'a n'da ̄u, 'bex bi zεcua rán 'yeizagu rá 'yεhε ra ngurpa mbäjä.

51 Pε nu'a ra Jesús 'bex bi hεcua yú xädi:

—O gui øth̄u a, bi 'yεmbi.

Nε 'bex bi hocua mahøn'a a rá zagu a ran 'yoh̄u.

52 Nε nu'a ra Jesús 'bex bin yāh̄u ȳu ja'i ngue bá εhε da zits'i. Min 'yoh̄u ȳu ngurpa mbäjä nε ȳu ngurpa mbädi b̄u ja ra danija, nε mi'da yú ngurpi ȳu judío. Nε bi 'yεmbi:

—Ha drá bεgä ngue guá h̄ah̄u ni espadah̄u nε ni zah̄u ngue gui sixcah̄u, bi 'yεna.

⁵³ Hanja hin gá bentcah_u bu ja ra danija, ne zant'a min xänbategä bu. Pe nuya bi zøn ra ora din ja a bi zänd Oja ne n'da ora thofo gui taj_u, ne'a ra damants'o n'da ora thofo da daqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

⁵⁴ 'Bex bi fent'a ra Jesús ne bi ts'ixp_u ja rá ngu ra hmumbäjä. Ne nu'a ra Pedro bi denni a na 'bejua thofo.

⁵⁵ Ne mi zø bu n'da ra sibi bu mbo rá mbä't'i rá ngu ra hmumbäjä. Ne nu ra Pedro madin taspihu bu y_u jä'i.

⁵⁶ Ne mi 'bäp_u n'da ra hmute ngue ra 'yɛhe bu. Ne nu'b_u mi nu'a ra Pedro, bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yoh_u hucua, min 'yoh_u ra Jesús.

⁵⁷ Pe nu'a ra Pedro bin cøni, ne bi 'yɛna:

—Nu'i grá xisu, xøgue hin dí paçä to'o a guí ma, bi 'yɛna.

⁵⁸ Nu'b_u mi tho n'da zu t'_u ora, n'da ran 'yoh_u bi nu'a ra Pedro ne bi 'yɛmbi mahøn'a:

—Nu'i grán 'yoh_u, gue'e gmin 'yoh_u ra Jesús.

Pe nu'a ra Pedro bin cøni:

—Hinga guecä, bi 'yɛna.

⁵⁹ Ne nu'b_u mi thoh man'da ora, xø man'da ran 'yoh_u bi 'yɛmbi:

—Nugä, dí paçä na ran 'yoh_u. Guehna n'da rá xädi ra Jesús. Nehna ra mengu Galilea na, bi 'yɛna.

⁶⁰ Pe nu'a ra Pedro bi dati:

—Nu'i grán 'yoh_u, hin dí paçä 'be'a guím ma, bi 'yɛna.

Ne 'bex bi mbah ra øni buya.

⁶¹ Nu'a ra Jesús 'bex bin yɛgui ne bi hyant'a ra Pedro. 'Bex bi bɛn'a ra Pedro xí xi'a rá Hmu, ngue

bi 'yɛmbi: “Dí pɔcä nu'bɥ hin ná mbah ra øni, hyundɔ xquí cøngui,” ngue xí 'yɛmbi.

62 Nɛ nu'a ra Pedro bɥya, bi mba bɥ thi nɛ bin zoni, bi bɛnman'ɥ 'bɛ'a bi 'yøt'e.

Ra Jesús bi t'ɥspi

63 Nɛ nu'ɥ yɥn 'yohɥ mi fä'a ra Jesús, bin ɥspate tho'ɥ.

64 Nɛ bi gorpa rá dä ra Jesús, nɛ bi mbɛmp' pɥya, nɛ bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Grá pøngahɥ, xije to'o bi mbɛp'a'i, bi 'yɛmbi.

65 Nɛ ɛmmɛ xɥn ngu ran ts'o bi xi'a ra Jesús.

Ra Jesús bi juɔnba yá ngɥrpi yɥ judío

66 Nɛ nu'bɥ mi hyax pɥya, bim pɛti bɥ yɥ dɔc'yɛi, nɛ yɥ ngɥrpa mbäjä, nɛ yɥ xänbate nijä. Nɛ nu'ɥ bi zixpɥ madim pɛti gätho yá ngɥrpi yɥ judío, ngue di juɔnba ra Jesús. Nɛ bi 'yɛmp'a:

67 —Dami xije ya, ha majuɔni gue'e grá Cristo, rá Thahni i Ojä.

Nɛ nu'a ra Jesús bi dɔti:

—Madague'a ga xi ahɥ, hin gui 'yɛc'yɛigahɥ.

68 Nɛ ngutho'bɥ ga än'nahɥ n'da ran t'änni, hin gui thəhmbɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

69 Pɛ nuya, bi zøɓn ra ora ga com'be rá ts'ɛdi Ojä nuixte thoho, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

70 Nɛ nu'ɥ mi hupɥ bi 'yänni:

—Ha gue'e rá Ts'unt'ɥ e Ojä 'bɥ.

Nɛ nu'a ra Jesús bi dɔti:

—Gue'a guí mamhbɥ, bi 'yɛna.

71 Pɛ nu'ɥ bɥya, 'bɛx bi 'yɛn'ɥ:

—Hingui jatho ga homhb_u mi'da y_u testigo, nguetho ya bin ju_uanzehε, nε dá øhmb_u a bi ma, bi 'yεn'ε.

23

Ra Pilato bi ju_uq_uba ra Jesús

¹ Janangue'a bi ndants'ε, bi zix'a ra Jesús b_u 'b_uh ra ts'ut'abi Pilato.

² Nε gätho ε bi y_up'a ra Jesús. Nε bi 'yεmp'a ra Pilato:

—Nuna ran 'yoh_u i 'bäcua, εmme i hät y_u jä'i, nε bi xih y_u jä'i ngue hin din jut y_u renta im man ra ts'ut'abi Roma, nε bi mansε ngue guesε ra Cristo, ra hmuts'ut'abi na, bi 'yεn'ε madí y_up'a ra Jesús.

³ Nε nu'a ra Pilato b_uya, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha maju_uni gue'e rá hmuts'ut'abi y_u judío.

Ra Jesús bi d_uti:

—Gue'a gá ma, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴ Nu ra Pilato b_uya bi 'yεmb y_u ngurpa mbäjä nε y_u jä'i mi 'bäp_u:

—Xínga n'da ra ts'oqui dá t_unbä na ran 'yoh_u, bi 'yεna.

⁵ Pε εmme man'da nts'edi bi man'ε y_u y_upate:

—Nuna ran 'yoh_u bi d_u'ma n'da ran heque nangue 'be'a bi xänba y_u jä'i. Gue'a bi 'yörp_u ja ra häi Galilea, nεp_u ra xεqui Judea, nε nuya bi zøcua ja ra hnini Jerusalén, ngue da 'yøt'ua, bi 'yεn'ε.

Ra Herodes bi ju_uq_uba ra Jesús

⁶ Nu'b_u mi 'yøde 'be'a bi man y_u jä'i, nu ra Pilato bi 'yänni:

—Ha ra mεngu b_u Galilea na ran 'yoh_u 'b_u.

7 Nε nu'b_u mi bađi gue ra mεngu b_u Galilea a ra Jesús, bi manda da ts'ixp_u 'b_uh ra Herodes. Nguetho ra Herodes ra ts'ut'abi b_u ja ra häi Galilea, nε gue'a ra pa i 'b_up_u ja ra daħnini Jerusalén a.

8 Nε nu'a ra Herodes, 'b_u mi nu'a ra Jesús, bin johya, nguetho mi øde 'bε'a gätho mi øt' ra Jesús, nε in nde da nu n'da ran t'øt'e nuixte.

9 Nε nu'a ra Herodes, x_un ngu bi 'yän y_un t'änni, pε nu'a ra Jesús him bi 'y_urpatho ra güenda, xíngui ts'_u bi dađi.

10 Nε hinga yatho mi 'bäh y_u ngurpa mbäjä, nε y_u xänbate nija, nε εmmε ts'edi bi mbafi, di yap'a ra Jesús.

11 Pε nu'a ra Herodes nε yú dofai, εmmε bi den-thoho a ra Jesús, nε xíngui ts'_u bi numansu'a. Nε nu'_u y_u dofai bi het'a ra pahni tengu yú pahni y_u hmuts'ut'abi, nε bi mbεnh mahøn'a b_u 'b_uh ra Pilato.

12 Nε madín s_uhmi a ra Herodes a ra Pilato, pε nu ra pa a, bin amigoui b_uya.

Nu ra Pilato bi manda dí ho ra Jesús

13 Nε nu'a ra Pilato bi zon'd_u y_u ngurpa mbäjä nε'_u mi'da yú ngurpi y_u judío.

14 Nε bi 'yεmbi:

—Guá sih_u na ran 'yoh_u 'bäcua, nε gá xij_u ra hyäte na. Pε x_un ngu y_un t'änni xtá ändä nε xínga n'da ra ts'oqui dá tñbä na, bi 'yεna.

15 Nε xínga gue'a ra Herodes bi ma xtán dñba n'da rá ts'oqui, nε bá pεntho ua mahøn'a. Nε hin'y_u 'bε'a bi 'yøt'na ran 'yoh_u gue dí nu ran dađe.

16 Nuya, ga manda da 'bei nε nub_uya ga thøtho, bi 'yεna.

17 Nguetho nu ra Pilato nzai di thø'a n'da ra ofädi 'bɯ i ja ram pɛti ran dɔbaxjua.

18 Pɛ nu yɯ ja'i ɛmmɛ bi mbafi nɛ n'dat'a bi man ɯ:

—Dami hyo na ran 'yohɯ, nɛ go gui thø'a ra Barrabás, bi 'yɛn'ɯ.

19 Nɛ nu'a ra Barrabás, ra hyodu a, nɛ mi ofädi nguetho bi parpa yɯ ja'i din sɯhmbɯ ra ts'ut'abi.

20 Pɛ nu'a ra Pilato, ɛmmɛ min nde di thø'a ra Jesús, nɛ bi zäpi din yaɥɯ yɯ ja'i mahøn'a.

21 Pɛ nu'ɯ yɯ ja'i ɛmmɛ i mbafi. Nɛ bi 'yɛn'ɯ:

—Cuarpɯ ja ra pont'i, bi 'yɛn'ɯ.

22 Nɛ ná hyundi bɯya, bi 'yän'na ra Pilato:

—'Bɛ'a ní ts'oqui bi 'yøt'na ra Jesús, xínga n'da ra ts'oqui xtá tɩnbä ngue dí nu ran dɔte, pɛ 'bɛ da gua'a m'bei ga xocä bɯya, bi 'yɛn'a.

23 Pɛ man'da nts'ɛdi bi mbah yɯ ja'i, nɛ n'dat'a bi ma ngue di cuarpɯ ja ra pont'i ra Jesús. Nɛ bi dɔha 'bɛ'a min nde bɯya.

24 Nguetho nu'a ra Pilato bi manda da t'øt'a 'bɛ'a go i nde yɯ ja'i.

25 Go bi thø'a ra Barrabás, ngue bi man yɯ ja'i, madague'a ín ofädi a nam parpate nɛ nɛ'a ín hoðu. Pɛ nu'a ra Jesús, go bi dɔp'ɯ yɯ ja'i da 'yørpe tengu mim bɛni da 'yørpe.

Nu ra Jesús bin cuatpɯ ja ra pont'i

26 Nɛ nubɯya, bi ts'ixa ra Jesús bɯ ndehnini. Nɛ bin c'athɯ n'da ran 'yohɯ, í Simón, ra mɛngu bɯ ra hnini Cirene, ngue ní mba bɯ ja ra hnini Jerusalén. Nɛ bi fɛnt'i nɛ bin japi da duspa rá pont'i ra Jesús.

27 Nε n'dan nεts'i y_u ja'i bi den'na ra Jesús. Nε nu'ε 'da y_u xisu zom b_u ní mba, i tu yá mbai 'bε'a da t'ørpa ra Jesús.

28 Pε nu'a ra Jesús bi hyεt'ε nε bi 'yεmp'ε:

—Gyá z_u xisuh_u, ngue gyá mεnguh_u Jerusalén, o gui zomhb_u ngue ga tugä, pε man'da go gui zomhb_u nangue 'bε'a gui nuseh_u, gy_u mεnguh_u Jerusalén, nε ni t'uhnih_u.

29 Nguetho da zø_n ra pa x_un ε tho ran εnbi guin nuh_u. Nε him man gui samh_u ε y_u xisu him bi d_un yá t'uhn_i, pεgue guim bεmh_u majäp_i ε, nguetho ya njo'o yá t'uhn_i da nu'a ran εnbi x_un ε tho teng_u da nu ni t'uhnih_u.

30 Nε da 'yεn'i 'da: “Man'da x_un ho 'b_u xtan yøt' y_u t'øhø nε y_u nyuni xtan gogbah_u, xinda gue'b_u ga thoqui ga nuh_u ran εnbi x_un ε tho,” da 'yεn i 'da.

31 Nε gui pähmb_u, nu'b_u x_un ε tho ran εnbi bi t'ørpa n'da ngue hin'y_u rá ts'oqui, man'da x_un ε tho da t'ørpa ε ja yá ts'oqui, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi xih y_u xisu i zoni.

32 Nε'ε yoho y_un 'yoh_u bi ts'its'i ngue 'darp_u da thoh_u a ra Jesús. Pε gätho ε yoho mi ja yá ts'oqui ε.

33 Nε gätho bi zøm b_u ja n'da ra nyuni t'εmbi ra ya_xmu. Guer_u bi mba ma cuati b_u ra Jesús nε'ε yoho y_un 'yoh_u. N'da a n'da bi guarp_u ja y_u pont'i.

34 Nε nu'a ra Jesús bi 'yεna:

—Ma Ta'i, dami punba a i ørcä ya y_u ja'i, nguetho hingui pädi 'bε'a i øt'e, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε nu'ε y_u dofai bi 'yøt'a n'da ran täha to'o da gäxa rá pahni ra Jesús.

35 Nε mi hand thoho y_u ja'i. Nε nu yá ngarp_i, εmme bi den thoho nε bi 'yεna:

—Nun_u ran 'yoh_u bi pø'i 'da, i sä dim pøse ya gue'b_u gue'a ra Cristo rá Thahni Oja n_u, bi 'yɛn'ɤ.

³⁶ Nɛ'ɤ y_u dofɤi ɛmmɛ bi denthoho nɛ di säti di un'na ra vino x_un ju, ɛmbi da zi a ra Jesús.

³⁷ Nɛ bi 'yɛmbi:

—Nu'b_u gue'e rá Hmuts'ut'abi y_u judío, damim pøse 'b_u, bi 'yɛn'ɤ y_u dofɤi.

³⁸ Nɛ mán t'o't'i n'da ra xithɛ b_u ja ra pont'i b_u ja rá y_u ra Jesús. Nɛ nt'o't'i b_u: “Nuna rá Hmuts'ut'abi y_u judío na.”

³⁹ Nɛ nu'a n'da ran 'yoh_u mi cuat rá pont'i mi 'bäp_u nán ja rá hyo ra Jesús, bin sante thoho. Nɛ bi 'yɛna:

—Nu'b_u majua_{ni} gue'e grá Cristo, hanja hin gám pøse, nɛcä'be xquí pøc'be, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

⁴⁰ Pɛ nu'a man'da ran 'yoh_u mi cuarp_u b_uya, bi hɛcpa a bin sante nɛ bi 'yɛmbi:

—Ha xíngui ts'ɤ guí su Oja, nɛ 'dat'a man ɤnbih_u, bi 'yɛna.

⁴¹ Pɛ nugüi, ran däte rán säui a dá øt'ui. Pɛ nuna ra Jesús, xíngui ts'ɤ rán ts'o bi 'yøt'na, bi 'yɛmbi.

⁴² Pɛ nub_uya, bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Dami bɛnc 'b_u bin ja ni ts'ɛdi ngue gui manda ua, bi 'yɛna.

⁴³ Nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Maju_{ni} dí xi'a'i, ga søm_{mi} nám pa ya b_u mahɛts'i, bi 'yɛmbi.

Bi du ra Jesús

⁴⁴ Pɛ nu'b_u huxyadi, bim 'bɛxui gätho ra ximhäi, asta gue'b_u hyunde.

⁴⁵ Nɛ nu'b_u mim 'bɛxui, bin xɛngui nde ra 'bø't'e i ndam b_u mbo ra danija.

46 Nε nu'a ra Jesús nts'edi bi mbafi, nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, dadí dā'a ma te ya, bi 'yεna.

Nε 'bex bi du bɥya.

47 Nε nu ra hmudofɥi mi 'bäpɥ, 'bɥ mi nu 'bε'a bin ja, bi 'yεspa Oja, nε bi 'yεnse:

—Majuɥni nunɥ ran 'yohɥ hin te mi ja ra ts'oqui, bi 'yεna.

48 Nε gätho na ngu yɥ ja'i 'bäpɥ ngue yɥ nute, 'bɥ mi nu 'bε'a bin ja, 'bex bi mba yú ngu, bi bεndumbɥi nε bi hyonya thoho.

49 Pε nu'ɥ yú amigo ra Jesús n'danni ts'ɥ mi 'bäi. Nε'ɥ 'da yɥ xisu mi ten'na ra Jesús 'bɥ mambá nεxpɥ ja ra häi Galilea, gätho bi nu 'bε'a bi t'ørpa ra Jesús.

Bi t'ä'a ra Jesús

50-51 Nε mi 'bɥ'a n'da ran 'yohɥ, í José, ra mεngu bɥ ra hnini Arimatea, n'da rá hnini yɥ judío bɥ ra xεqui Judea. Nu'a, ra hoc'ja'i a, nε mi hnumansu. Nε mi tøm' ra pa di manda ua rá ts'edi Oja. N'da rá ngɥrpi yɥ judío a, pε hinga 'da'ingu bi bεmhɥɥ bi juɥnba ra Jesús.

52 Nε nu'a ra José bi mba bɥ bí 'bɥh ra Pilato nε bi 'yäp rá ngøc'yéi ra Jesús ngue da 'yägúi.

53 Nε bi tong bɥ ja ra pont'i a ra Jesús. Nε bi mbantpa rá ja'i ra Jesús n'da ra hoc'bø't'e xɥn ho, nε bi gärpɥ ja n'da ra hyɥdo xínga n'dandj bi 'yo n'da ra du.

54 Nε nu'bɥ mi 'yägúi, gue'a ra pa din sä yɥ ja'i ngue da nu ra pa ran säya.

55 Nε nu'ɥ yɥ xisu, mi ten'na ra Jesús 'bɥ xí nεxpɥ ja ra häi Galilea, bi den'na ra José nε bi nu hapɥ bi jät'a ra Jesús, nε mi nu hapɥ án ja rá yɥ.

56 Nε nu y_u xisu bi mba b_uya, di hoc ra 'yε̄thi i y_uman'u, nε ra aceite da gospa rá ja'i ra Jesús. Pε nu'b_u mi mb_u'a ra pa ran sāya, bin sāya tengu thocho bi mam b_u ja y_un t'ε̄di.

24

Bi dąmbęni ra Jesús b_u ja rán 'yągui

1 Nε t'uxuditho ra pa ndomingo, nu'u y_u xisu bi dux ra 'yε̄thi bi hoqui, nε bi mba b_u ja ran 'yągui ngue ra hyądo guerp_u mi o ra Jesús.

2 Nε nu'b_u mi zom b_u, bi nu, ya xı mba nj_unni a ra do mi juaxp_u ja ra hyądo.

3 Nε 'bex bi yarp_u mbo, pε him bi dım b_u rá ja'i ra Jesús.

4 Nε nu'b_u mi 'bāp_u nε din 'yomfęni 'bε'a bin ja, 'bex bim 'bāhmb_u yocho yām 'bęhni Oja, mi he y_u pahni di fęxni.

5 Nε nu'u y_u xisu, ęmmε bin su nε bi hyε̄'t'u y_un 'yoh_u. Nε bi 'yęmp'u:

—Hanja gnı hyomhb_u ua n'da ran 'yoh_u i 'b_ui, guecua ja ran 'yągui.

6 Nu'a guı homhb_u, bi ndants'a, njo'o ua a. Nde'b_u guim bęmh_u a bi xi ah_u 'b_u gām 'b_uhmb_u b_u ja ra häi Galilea.

7 Ngue bi ma jatho da nu ran ęnbi, nε da mba ma dā b_u 'b_uh y_u ts'om'bāi, nε da du b_u ja ra pont'i, nε nu'b_u ná hyu pa da dąmbęni, bi 'yęn'ah_u, bi 'yęn'u yām 'bęhni Oja.

8 Nε nu'u y_u xisu bi bęm b_uya 'bε'a xı man'a ra Jesús.

9 Nε bi nεxp_u ja ran 'yäg_{ui}, bi mba b_u 'b_u'_u 'dε'ma'da yá xädi ra Jesús nε'_u gätho mi'da, nε bi xi'_u 'bε'a bin ja b_u ja ran 'yäg_{ui}.

10 Nε nu'_u y_u xisu, ra María Magdalena a n'da, nε ra Juana a man'da, nε ra María rá mbe ra Jacobo a man'da, nε'_u mi'da min 'yoh_u gue' _u bi xi'_u yá xädi a ra Jesús 'bε'a bi nu b_u ja ran 'yäg_{ui}.

11 Pε nu'_u yá xädi, him bi 'yεc'yεi 'bε'a bi man y_u xisu, nε bi 'yεmbi bi bεnse 'bε'a bi man'_u.

12 Pε nu'a ra Pedro, bi mba n'dihi b_u ja ran 'yäg_{ui} nε bi nu b_u mbo. Nε bi nu mi 'bøntho b_u ra 'bø't'e má mbant'i ra Jesús. Nε bi mbeng b_u ja rá ngu b_uya, bi hyonya thoho 'bε'a bin ja.

Ra Jesús bin 'yoh_u b_u 'yu 'da yá 'yεc'yεi

13 Nε gue'a ra pa bi mba yoho y_u 'yεc'yεi b_u ja ra hnini Emaús ngue hinga yatho, hyu ora tho ná 'yo.

14 Nε i mam b_u ní mba 'bε'a bin ja b_u Jerusalén.

15 Nε gätho ná yä'_u, bi z_up_u 'yu a ra Jesús nε bin 'yoh_u.

16 Nε nu'_u bi nu a, pε him bi bādi to'o a.

17 Nε nu'a ra Jesús bi 'yän'd_u:

—'Bε'a guí mammi.

Nε nu'_u yoho bim 'bäp_u b_uya, nε εmme tu yá mb_ui.

18 Nε nu'a n'da í Cleofas bi dāti, bi 'yεna:

—Masque høn'a zεhε hin guí pādi 'bε'a bin ja b_u Jerusalén y_u pa i ja b_uya, bi 'yεmbi.

19 Nu'a ra Jesús bi 'yänni:

—'Bε'a bin ja b_u.

Nε bi xih p_uya 'bε'a bin ja, bi 'yεmbi:

—Nu ra Jesús, ra mεngu Nazaret, n'da rá pøngahyā Ojä εmme mi ja rá ts'edi, bi 'yøt' y_un t'øt'e

nuiḵte ne bi hoc yuḅ zäman'u. Ne bi 'yøt' ran ho bu na nu Oja, ne nu yu ja'i bi numansu a.

20 Ne nu'u yu ngurpa mbäjä ne mi'da ma ngurpihu, bi dä'a ra Jesús bu 'buh ra ts'ut'abi ngue da tho. Ne bi mba ma cuati bu ja ra pont'i buya.

21 Ne nugähe, dá bεmhbe gue'a da yanjü dyá ja'i israelgähu, ne xtín jase ma ts'edi zehēhu mahøn'a. Pe ya ná hyu pa ya bi tho.

22-23 Pe nu'u 'da yu xisu ma mi 'yεc'yēihe, mán t'uxuditho bi mba bu ja rán 'yägüi, gueru bí o ra Jesús, pe him bi dīm bu a, ne bá peng bu ja ra ngu bi xije 'be'a bi nu, ne bi man'u bi nu 'da yüm 'behni Oja mahεts'i, bi xifi i 'bu'a ra Jesús. Ne εmmε dadí hyonya thohe.

24 Pe nu'u 'da man 'yohe, bi mba bu ja ran 'yägüi ne ngutho bi man'u ngue hin'yü bu rá ja'i, bi 'yεn'u yu 'yεc'yēi.

25 Pe nubuya, nu'a ra Jesús bi xi'u min 'yohu:

—Nu'aui, guí 'yambüiui ne xingui ts'u guí çhya gui 'yεc'yēiui 'be'a gätho bi man yá pøngahyá Oja.

26 Nguetho gätho u bi ma jatho da nu ran unbi ra Cristo, gue'bu go bi gonhui rá ts'edi Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

27 Ne nubuya, bi xi'u 'be'a gätho bi man yu pøngahyá ngue din ja, ne 'be'a nam bøn'a nt'o't'i bu. Bi du'mi bu rá mbüdi rá søcuá ra Moisés ne bi xifi gätho u mi'da yá søcuá Oja.

28 Ne nu'bu mi ts'utho da zøm bu ní mba, nu ra Jesús bi 'yøt'e tengu 'bu da thogui.

29 Pe nu'u yoho min 'yohu bi zämmi din oxhu bu, nguetho bin de. Ne nu'a ra Jesús buya, bi gohmbu bu u.

30 Nε nu'b_u min sihme_u, nu ra Jesús bi hyaç ra hme, nε bi un ra jamadi Oja, bi xeni, bi un'd_u mi 'b_up_u b_uya.

31 'Bexgue 'dahmantho bi b_udi to'o a ra Jesús tengu'b_u ja bin zø y_u d_u. Pε nu'a ra Jesús 'bexque bim 'betho b_u, him bi nu hap_u í mba.

32 Nε nu'_u yoho bin y_uσε _u, bi 'yεn'_u:

—Pε hanja hin dá p_uhmi 'b_u mán c'ath_u b_u ja ra 'yu. Ha him bin johya ma mb_uiui 'b_u mí xicui 'be'a nam b_un'a rá m hma Oja, bin 'yεmze_uε _u.

33 'Bex bi ndants'i, bi mbeng b_u Jerusalén, nε bi d_um b_u _u 'de'ma'da ngue madím petih_u mi'da y_u ja'i.

34 Nε εmmε madí johya _u, nε i ma ngue bi ndants'i mahøn'a ra Hmu nε bin y_uqui ra Pedro.

35 Pε nu'_u bi zøhø ngue min 'yoh_u ra Jesús b_u 'yu, bi xi'_u mi'da 'be'a bi 'yørp_u 'yu. Nε bi xi'_u ngue gue'a í b_ua ngue bi xen ra hme ra Jesús.

Ra Jesús bin 'yuse b_u 'b_uh y_u xädi

36 Nε nu'b_u gätho na y_u'_u y_u xädi, ya xí 'bäp_u ra Jesús 'b_u mi nu. Nε bi zεngua _u, bi 'yεmbi:

—Gan johyah_u.

37 Nε εmmε bin su, bi b_ueni gue i nu n'da ran d_uhi, ngue him maju_uni.

38 Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'_u:

—Hanja ngue in jab_u nin 'yomfēnih_u, nε hingui sä gui 'yεc'yεigah_u.

39 Dami hyεtcah_u, nε guin nuh_u ma 'yε nε ma gua, nε gui nuh_u ngue gueczεhegä. Dami thäqui, janangue da zä gui p_uhmb_u ngue i ja a ma ngøc'yεi. Pε nu'a n'da ran d_uhi tengu guím bεmh_u, hinguin 'youi rá ngøc'yεi a, bi 'yεn'a ra Jesús.

40 Nε nub_uya, bi 'yut'_u y_u 'yε nε y_u gua.

41 Pε guexta'a him 'bexque bi 'yεc'yεi nguetho bi hyonya thoho, nε xin di johya ɯ. Nu ra Jesús bɯya, bi 'yäpi 'bε'a da zi.

42 'Bex bi un'na n'da xεqui ra huä.

43 Bi hyam bɯya nε bi za, nε gätho yɯ jä'i mi 'bɯpɯ bi nu.

44 Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'ɯ:

—Nuya bin ja 'bε'a gätho dá xi ahɯ 'bɯ mám 'bɯhmbɯ. Ya dá xi ahɯ gue din ja a nt'o't'i bɯ ja yún t'εdi ra Moisés, nεpɯ ja yú søcuä yɯ pøngahyä, nε'a nt'o't'i bɯ ja yɯ thuhu, yɯ salmo, nε ya bin ja, bi 'yεn'a ra Jesús.

45 Nu ra Jesús bɯya, bi xocpa yún 'yomfεni ngue da zä da bɔ'ɯ 'bε'a nam bøn'a rá m Hman Ojä.

46 Nε bi 'yεmp'ɯ:

—Nt'o't'i bɯ ja rá m Hman Ojä gue da nu ran ɯnbi ra Cristo, nε da tho, nε ná hyu pa da dambεni.

47 Nε nt'o't'i bɯ ngue dí mbɯpɯ Jerusalén da hman ran ho ma'da'yo, nε gätho ná ngɯni ra ximhäi, nε da sih yɯ jä'i di päh yún 'yomfεni nε da mba ma punbi yú ts'oqui, ngue nanguε rá thuhu ra Cristo.

48 Nu ahɯ, sä guim mamhbɯ majuani ran ho ma'da'yo, nguetho gá nuhɯ 'bε'a gätho bin ja.

49 Nε gua pεn 'nahɯ rá Hogandähi Ojä bi mam ma Ta di 'da ahɯ. Pε jatho gui tømhbɯ ua Jerusalén, gue'bɯ go bá εh mahεts'i rá ts'edi gan 'yohɯ, bi 'yεn'a ra Jesús, bi 'yεm'bɯ min yäɯ yú xädi.

Bi ndex mahεts'i ra Jesús

50 Nu'bɯ mi gua'a bi man ra Jesús, bi zix ɯ yú xädi bɯ ja ra 'yu ní mba bɯ Betania, nε guerpɯ bi 'uä'ts' yú 'yε nε bi jäp'ɯ bɯya.

51 Pε nubɣya bi zopɣ ɣ yá xádi nε bi ndex mahɛts'i.

52 Nε gátho ɣ mi 'bäpɣ bi 'yɛspi nε ɛmmε bin johya yá mbɣi ɣ. Nε bi mbeng bɣ Jerusalén bɣya.

53 Nε gátho yɣ pa bin de bɣ ja ra dɔnija, mi numansu Oja nε bi un ra jamadi Oja bɣ. Nε hønt'a dí xi'a ya.

**Ra 'da'yohogui nangué ma Hmuh[†] ra
Jesucristo
New Testament in Otomi, Eastern Highland
(MX:otm:Otomi, Eastern Highland)**

copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Eastern Highland

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Sierra [otm], Mexico

Copyright Information

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Eastern Highland

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
eed5311a-6154-516f-aead-3829b2989366